

Aanwezig

Voorzitter

Mevrouw M. Alberts

raadsleden en fractieassistenten:

De heer A. van den Berg

De heer E. Braam

Mevr. M. ten Brummelaar (f.a.)

de heer M. Ezinga

mevr. I. Jansen (f.a.)

mevr. N. Kames

De heer J. Karremans

mevr. N. Kistemaker

mevr. A. Koegler

Mevr. H. van der Kooij

mevr. M. Koopman

de heer G. Kruger

de heer J. Loof (f.a.)

mevr. L. Maliepaard (f.a.)

mevr. R. de Man

De heer R. van der Meij

Mevr. W. Van Nunen

Mevr. L. Oude Alink (f.a.)

De heer M. van Reijen (f.a.)

Mevr. J. Schröter-Haas

De heer C. Sleddering

De heer R. Veerman

Portefeuillehouders:

wethouder mevr. Besteman

wethouder mevr. Bentvelzen

wethouder dhr. Keus

wethouder dhr. Lugthart

Forumgriffier:

Mevr. P.E. van Santen

1. Opening

De voorzitter opent om 20.00 uur de vergadering

De voorzitter: Want het is tijd voor de eerste openbare vergadering van het Rijswijkse Forum, na het zomerreces. Dit zal ook gelijk de eerste vergadering zijn die ook op Feel Good TV zal worden uitgezonden. Dan bent u daar ook van op de hoogte.

2. Algemeen spreekrecht inwoners

De voorzitter: Allereerst beginnen we uiteraard met het insprekrecht van inwoners. Als eerste mag ik daarvoor het woord geven aan de heer Hans Rutte van KRSV Vredenburg. Mijnheer Rutten, u heeft precies vijf minuten de tijd. We hebben een volle agenda dus ik ga u er ook aan houden, gaat uw gang.

De heer Rutten: Dank u wel. Ja, die tijd die werd mij gisterenmiddag nog even op het hart gedrukt, dus stevig geknipt en geplakt. Ik hoop dat de boodschap toch helder en duidelijk overkomt. Goedenavond voorzitter en leden van de raad, namens het bestuur van Vredenburg geef ik graag een toelichting op de brief die wij aan uw raad hebben gestuurd in juni 2021. Dat betrof de huur voor de gebouwen, kantine, kleedkamers en de energierekening. Allereerst, als bestuur zetten wij ons in om zoveel mogelijk mensen te laten bewegen tegen een betaalbare contributie. Daarvoor zijn de kantine-inkomsten belangrijk, aangezien daarmee ongeveer vijftig procent van de totale kosten van de vereniging worden gedekt. Als gevolg van de coronapandemie heeft de kantine geen inkomsten gehad, terwijl de gemeente Rijswijk wel huur in rekening brengt voor het gebouw, en dat terwijl, dat gebouw als gevolg van de overheidsmaatregelen niet gebruikt mocht worden. Het complex is van de gemeente Rijswijk en is gebouwd als buurthuis van de toekomst. Als zodanig verwachten wij eigenlijk meer inzet van de gemeente om de exploitatie te verbeteren, in plaats van KRS Vredenburg verantwoordelijk

te maken als hoofdhuurder. KRS Vredenburg is de enige voetbalclub die de kantine en de kleedkamers huurt binnen de gemeente Rijswijk. Zoals u in de tabel, ik hoop dat u allemaal de stukken heeft gehad van mij met de tabellen daarin, dan kunt u zien dat de totale huur ongeveer €51.000 bedraagt, over de vijf corona kwartalen. Daar hebben wij een korting op gekregen ter grootte van de overheidssubsidie van €17.000. Blijft staan dat wij €24.000 huur moeten betalen. Nogmaals, terwijl de overheid het gebruik verboden heeft. Vredenburg is een vereniging die door vrijwilligers wordt geleid en geen commercieel bedrijf dat geacht wordt bepaalde risico's in te calculeren. Daarnaast is het een wrang gevoel dat onze concurrent HVV Laakkwartier van de gemeente Den Haag volledige kwijtschelding krijgt. Het bestuur is van mening dat de gemeente de resterende huur van het gebouw à €24.285 kwijt zou moeten schelden. Dan even voor wat betreft de energienota. Zoals u in het diagram stroomverbruik 2018-2020 kunt zien, is er gedurende de coronaperiode twintig procent meer energie verbruikt in vergelijking tot voorgaande jaren en dat terwijl de club is dicht geweest. Kantine, kleedkamers zijn niet gebruikt. Daarnaast is het zo, dat de senioren normaal trainen van 20:00 uur tot 21:45 uur en dat is de tijd dat je de veldverlichting aan hebt. Als je dan kijkt naar de zonsondergangstijden en daar een horizontale lijn in trekt om 18:00 uur als de trainingen beginnen, de corona eindtijd van 20:00 uur en daarvoor de eindtijd van 21:45 uur. Dan zult u zien dat er gedurende drie maanden in de zomer, de trainingen zijn afgelopen voordat de zon ondergaat. Doordat wij tijdens de corona maar tot 20:00 uur hebben getraind, kunt u in die grafiek zien dat de trainingen zes maanden eerder zijn afgelopen dan dat zon ondergaat. Als zodanig, als u dan kijkt naar het verbruik, dan is het heel erg vreemd dat we in juli 2018 net zoveel energie verbruikt hebben als in januari 2018. Als u vervolgens naar 2020 gaat kijken, dan zijn er extreem hoge verbruiken gerapporteerd die absoluut niet te rijmen zijn met het gebruik dat wij als vereniging hebben gedaan. Dan als laatste onderdeel over de zonnepanelen. In 2017 zijn er 144 zonnepanelen op het gebouw geplaatst. Ik heb de informatie van het internet gehaald rond 2017 wat de kosten zijn, wat het verbruik is, wat de opbrengst is, et cetera, et cetera. Dan zouden deze panelen op jaarbasis €7500 besparing op moeten leveren. Het bestuur verwacht een acceptabele oplossing. Wij kunnen slechts hopen dat we niet hoeven te gaan procederen, zoals een horecaondernemer in Den Haag dat heeft gedaan, om via de rechter een redelijke oplossing af te dwingen. Het nieuwe aspirant bestuur, waar ik er één van ben, wil en kan geen verantwoordelijkheid nemen voor een huurschuld en achterstand in de energienota als gevolg van Covid-19. Hierbij dank ik de raad dat wij in de gelegenheid zijn gesteld om onze zorgen te delen met betrekking tot de bijzondere situatie waarin KRSV Vredenburg verkeert, met betrekking tot de huur van kantine en kleedkamers en de zorgvuldigheid rond de energierekening. Nog één laatste opmerking: vanmiddag om 15:00 uur kreeg ik een e-mail van een ambtenaar, vrijdagmorgen 8:00 uur komt een technisch bedrijf op de club om de hele elektrische installatie en alle instellingen te controleren. Dat is het goede nieuws voor nu.

De voorzitter: Hartelijk dank, de heer Rutten, voor uw inspraak, namens het gehele forum. Uw brief is al geagendeerd voor een volgend forum. Dat heeft ook al steun van een andere partij, dus die zal sowieso terugkomen in het volgend forum. Mocht er nu voor dit moment vanuit het forum nog zeer prangende vragen zijn, die niet kunnen wachten tot de wandelgangen of het volgende forum en per se op dit moment in de openbaarheid moeten, dan heeft u daar nu de gelegenheid voor.

De heer Veerman (D66): Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij (GBR): Voorzitter, dank u wel. Dank u wel ook aan de inspreker voor zijn bijdrage. Fractie van Gemeentebelangen Rijswijk heeft reeds voor het zomerreces schriftelijk artikel 44 vragen gesteld naar aanleiding van de...

De voorzitter: Mijnheer Van der Meij, wat is uw vraag aan de inspreker?

De heer Van der Meij (GBR): Mijn vraag concreet is aan het college in deze.

De voorzitter: Wat is uw vraag aan de inspreker? Want op dit moment kunt u alleen vragen stellen aan de inspreker en niet aan het college. Heeft u een vraag aan de inspreker?

De heer Veerman (D66): Voorzitter, mag een puntje van orde? Daar bent u zelf ook goed in, maar dat wil ik nu ook even.

De voorzitter: Mijnheer Veerman, u heeft een punt van orde?

De heer Veerman (D66): Dank u wel, volgens mij staat hij op de agenda deze brief, dus dan komt hij zo meteen toch gewoon terug en niet in de volgende vergadering?

De voorzitter: In deze vergadering?

De heer Veerman (D66): In deze vergadering, ja dat zou ik zeggen.

De voorzitter: Nou, dat is alleen als er een volledige meerderheid hier in het forum te bespeuren is. Maar wat er is ingekomen, is de lijst van ingekomen stukken, daar hebben een procedure afhandeling van. Daarvan is het verzoek vanuit Rijswijks Belang gekomen om die voor een volgend forum te agenderen. Dat is niet dit forum dan, maar dat kunnen we straks over hebben of het dan nog dit forum is. Maar op dit moment is er alleen de mogelijkheid vanuit het forum om zeer prangende vragen aan de inspreker zelf te stellen. Niet aan het college, dus heeft u een vraag aan de inspreker? Mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Rutte. Ik heb een vraag aan u inderdaad, want in uw inspreektekst die we vooraf ook trouwens al hebben gekregen, staat dat u, en dat was niet naar aanleiding van de mail van vanmorgen, dat u er vertrouwen toch in heeft vanwege het goede contact met een ambtenaar. Kunt u dat toelichten? Want dat was voor die mail van vanmorgen 8:00 uur.

De voorzitter: De heer Rutte.

De heer Rutte: Ja, correct, correct. Wij zijn al maanden in conclaaf met ambtenaren van de gemeente over zaken binnen de vereniging. Dat is niet zo verlopen als dat wij dat gewild zouden hebben. We hebben nu sinds kort contact met iemand gekregen die er echt bovenop is geklommen en ons zeer goed assisteert in wat wij vragen en wat wij willen bespreken. Dat is ook degene die erachter zit dat er vrijdag dus dat grote onderzoek op de club gaat plaatsvinden van de hele technische installatie. Wij krijgen zelf een uitleg. Op de club is niemand die weet waar een meter zit. Wij betalen al tien jaar lang rekeningen, terwijl we niet weten waar het vandaan komt. Nu krijgen we de informatie dus nu, ik heb er weken aan besteed om het allemaal uit te zoeken en het zo compleet mogelijk te krijgen. Zodat ik aan u allen een zo helder mogelijk beeld heb kunnen aanbieden.

De voorzitter: Dat beeld is helder. Ik zie dat mevrouw Kames ook nog een vraag heeft aan de heer Rutte.

Mevrouw Kames (RB): Dank u wel, voorzitter. Ja, mijn vraag was eigenlijk wat betreft die energie: ik denk, ja, dat is een leverancier die dat levert. Ik denk, moet u daar dan niet zijn om die dingen te vragen, maar ik hoor

dat u ook contact heeft gehad, dat dat via de gemeente loopt. Dat iemand gestuurd wordt. Maar ik neem aan dat een leverancier, die stroom levert bij de voetbalvereniging. Dat daar natuurlijk ook in eerste instantie contact mee opgenomen moet worden.

De heer Rutte: Een hele mooie vraag, dank u. Dat is dus niet het geval. Wij krijgen de energierekening van de gemeente en wij krijgen een rekening met een bedrag. Daar houdt het mee op. Mogelijk is het al tien jaar niet goed of vreemd. Ja, het is in elk geval vreemd, de getallen die we zien. Ik hoop gewoon dat we er nu. Dit is eigenlijk iets heel goeds wat is voortgekomen uit corona, want anders waren we hier nooit achter gekomen. Ik hoop dat dit iets gaat brengen. Maar het is dus niet dat wij een leverancier hebben. Het is de gemeente die een leverancier heeft en ik zou niet weten wie dat is.

Mevrouw Kames (RB): Dank u wel.

De voorzitter: Dan zie ik dat de heer Veerman nog een prangende vraag heeft aan de spreker.

De heer Veerman (D66): Dank u wel, voorzitter en mijnheer Rutte, dank voor uw tekst. Ik had nog één aansluitende vraag ook, want u zegt: ja, de gemeente heeft een contract, wij betalen de kosten. U heeft het over zonnepanelen en een eventuele genoegdoening van stroom die daaruit voortkomt. Wat ik me daarbij afvraag dan: is er nooit een contract afgesloten dan met jullie over wat en wie die stroom krijgt? Wie wat betaalt? Wat terug geleverd wordt aan de vereniging? Want, ik bedoel, het lijkt toch wel handig als je dat als vereniging ook weet, toch?

De heer Rutte: Een geweldige vraag, dank u. Een geweldige vraag. Ik zou willen dat ik hem kon beantwoorden, maar het is één groot, zwart gat. Het is pas sinds een maand of drie dat we achter allerlei informatie komen. Zoals gezegd we weten niet waar de meters zitten. We weten niet wat we betalen. Het is al die jaren maar zo betaald. Of dat was gebaseerd op meters of een best guess. Geen idee. Geen idee. Ik zou willen dat ik het kon beantwoorden, dan had ik hier misschien niet gestaan.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw beantwoording. Als er verder geen vragen meer zijn aan de spreker, dan dank ik u hartelijk. Blijft u vooral nog even hangen voor de procedureregelingen, hoe we het de afhandeling van de ingekomen stukken gaan doen, dat komt na de sprekers. We hebben eerst nog een paar andere sprekers, maar dan hoort u in ieder geval wanneer het geagendeerd zal worden uw brief. Hartelijk dank.

De heer Rutte: Ik zal netjes wachten. Fijne avond.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende spreker. Dat is de heer Oostenbrug, over kamerverhuur. U heeft straks ook vijf minuten de tijd om in te spreken en ik zal u daar ook aan houden. Ik zal u een seintje geven mocht u bijna over uw tijd zijn. Zodra het schoon is, dan gaat u uw gang.

De heer Oostenbrug: Dit is hem? Goedenavond, ik ben Jasper Oostenbrug. Ik woon in de Lijsterbeslaan. Ik ben best wel een beetje geëmotioneerd, dus dat kunt u dadelijk horen. Het dubbele bovenhuis schuin boven ons is verkocht. De nieuwe eigenaar heeft aangegeven het pand te hebben aangekocht om te gebruiken voor kamerverhuur. Meerdere keren zijn er bij ons, en ik denk door heel Rijswijk, door investeerders briefjes in bussen gegooid waarop ze aangeven dat ze, zonder voorbehoud van financiering, je huis tegen een hele mooie, goede prijs kunnen en willen aankopen. Puur om te verhuren. Ik heb ervoor gebeld. Nu komen er dus binnenkort om verschillende redenen meerdere dubbele bovenwoningen vrij. Mensen willen wel graag in de

buurt wonen, maar graag naar beneden een tuintje voor de kinderen en alles. Maar aangezien de huidige situatie op de woningmarkt de kans ook groot zou zijn dat dit soort investeerders ook hier de mogelijkheid willen pakken om deze huizen in handen te krijgen. Eerdere ervaringen met kamerverhuur, verhuur aan verschillende mensen, waren bij ons niet positief. Ik ben ook bang voor een behoorlijk sneeuwbaaleffect. Eén huis, twee huizen, drie huizen, waar stopt het? Straten en buurten waar dit plaatsvinden, hebben ook een geheel andere sfeer en karakter gekregen. U zult ongetwijfeld die straten en de buurten wel kennen. Misschien wat voorbarig, maar het idee dat investeerders, die totaal niet in Rijswijk, onze straat wonen, de mogelijkheid krijgen om voor hun eigen gewin de sfeer en het karakter van de straat en de buurt te veranderen, door op de meest winstgevende manier geld te verdienen, kamerverhuur aan meerdere verschillende mensen. Dat zij die mogelijkheid krijgen, geeft mij een heel onprettig gevoel. Stelt u zichzelf eens voor: u koopt het huis naast u, puur met het idee ik ga deze verhuren. Aan wat voor mensen, maakt mij eigenlijk niet zoveel uit. U kunt zelf al instellen, enige betrokkenheid met de buurt en straat zal niet zo groot zijn als een gezinnetje wat hier begint en kan starten. Mijn vraag is dus ook, of mijn vraag, mijn verzoek is: kan of wil de gemeenteraad hier wat aan doen? Is de gemeenteraad voor bewoners of gaat Rijswijk voor investeerders? Meer heb ik er niet over te zeggen en ik hoop dat het u niet gebeurt. Mij geeft het een heel onprettig gevoel. Dat hoort u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostenbrug.

De heer Oostenburg: Geen dank, graag gedaan.

De voorzitter: Voor uw inspraak. Dan vraag ik aan het forum of er aan deze inspreker nog vragen zijn.

Mevrouw Kames?

Mevrouw Kames (RB): Dank u wel, voorzitter. Ik voel de gevoelens van deze mijnheer die hier staat, want ik begrijp dat het inderdaad heel vervelend is als het aan een investeerder verkocht wordt en er meerdere mensen komen wonen. Dat het woongenot gewoon minder wordt.

De voorzitter: Wat is uw vraag mevrouw Kames?

Mevrouw Kames (RB): Mijn vraag is: vindt u ook inderdaad dat de gemeente straks moet gaan zeggen dat er niet meer verkocht wordt aan investeerders, maar dat in principe het gekocht moet worden om zelf te gaan wonen? Dat zou u willen neem ik aan?

De heer Oostenbrug: Dat is. Moet ik nou antwoord geven?

De voorzitter: Ja.

De heer Oostenbrug: Dat zou mijn wens zijn, maar kijk. Ik begrijp dat daar ... Kijk, woningbouw verhuurt ook, maar je kan ook aan een gezin verhuren. We hebben allemaal gezien ... We kennen een huis in de Kerklaan. Ik heb daar gewoond. Ik weet wat daar veranderd is op het moment dat daar aan meerdere mensen kamers zijn verhuurd. We hebben het in deze straat, in dezelfde woning ook gehad. Het is gewoon heel onplezierig. Ja, en ik denk trouwens even sorry hoor, als ik daar, waarom vraag ik dat ik denk dat de gemeente Rijswijk wat moet doen. Als ik een aanbouw aanvraag, moet ik ook een vergunning aanvragen. Dan wordt er gekeken naar: hoe komt het er uit te zien? Is het voor het uiterlijk? Wil ik een boom kappen? Ja, vraag een vergunning aan. En gelukkig hè, want anders bouwen we en kappen we maar erop los. Maar als we praten daadwerkelijk om het innerlijk van de buurt, straat en de gemeente Rijswijk. Waar we het allemaal hebben niet voor het uiterlijk, maar het innerlijk, dan zijn we hier denk ik de metafoor gemaakt.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende vraag, mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, mijnheer Oostenburg. De fractie van het CDA.

De heer Oostenbrug: Brug, sorry.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): Brug sorry, ik zat even te kijken, burg staat in de stukken.

De voorzitter: Ja, dat komt door mij.

De heer Oostenbrug: Nee, dat maakt niet uit.

Mevrouw Koegler-Böhm (CDA): De fractie van het CDA deelt uw zorg, maar weet u ook dat er in mei, afgelopen mei, een actuele woonvisie is aangenomen door de gemeenteraad waarin juist deze verkamering eigenlijk een halt toegeroepen wordt?

De heer Oostenburg: Ik zou heel eerlijk zeggen. Dat is het probleem, dat zal u vaker mee hebben. Kijk, het moment, ik volg wel wat krantjes. Ik zou u wel zeggen: ik ben blij dat dat gebeurt, maar een tijd geleden, een paar jaar geleden, was de situatie echt wel zorgwekkend. 174 handtekeningen zijn ingeleverd. Wat schepte mijn verbazing: iedereen, nou ja iedereen, die me sprak nou meneer ik snap uw zorgen, ik hoop niet dat het bij mij gebeurt. Het kan bij iedereen nu gebeuren. Ik snap uw zorgen, dit en dat. En wat schept mijn verbazing: ik lees eindelijk een keer een vergadering waar dit onderwerp is behandeld en men heeft besloten om de eigenaar te benaderen, meerdere malen, om alsjeblieft een vergunning aan te vragen zodat er gehandhaafd kan worden. Ik weet niet hoor, handhaven is voor mij instandhouding of hetgeen wat er gebeurd is, maar zo ervaren ik het.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende vraag, de heer Kruger, u heeft ook een vraag aan de inspreker.

De heer Kruger (BVR): Ja, dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de inspreker is: verwacht u ook parkeeroverlast, want met die verkamering ... Dan kunnen ze natuurlijk, ja ik weet niet of iedereen een auto heeft. De verkeersdruk is natuurlijk al vrij hoog in de wijk. Ervaart u al verkeersoverlast of verwacht u dat dat gaat toenemen?

De heer Oostenburg: Ik zal u heel eerlijk zeggen. Ik heb begrepen. Ik heb een beetje gelezen dat ik het moet gooien op parkeeroverlast, daar moet ik het op gooien. Of fietsen, dat soort overlast. Ik moet nu ook lopen van mijn auto naar de speeltuin en het maakt mij niet uit, die overlast, of tenminste overlast, weinig parkeerplek is er toch. Ondanks dat ik parkeergeld ga betalen, dus dat. Ja, het gaat mij puur alleen om het feit meerdere mensen en gewoon een andere dynamiek in de wijk. Puur alleen om geld te verdienen.

De voorzitter: Dan heeft mevrouw De Man ook nog een vraag aan u.

Mevrouw De Man (OR): Ja, twee korte vragen. Nog even ter verduidelijking: het gaat hier dus eigenlijk om het probleem met het opsplitsen van een woning en het dan verhuren aan allemaal verschillende mensen. Want stel ze hadden het gekocht en ze hadden gezegd een gezin komt er wonen, prima. Merkt u in de wijk dat dit al vaker is gebeurd of is dit het eerste geval? Heeft u misschien nog iets gehoord van die investeerder dat hij dat meer gaat doen daar?

De heer Oostenburg: Nou ja, kijk, het is natuurlijk politiek het best dat ik zeg: het kan iedereen hier in Rijswijk gebeuren. Dat is ons zoveel jaar geleden dan ook meegedeeld, toen heb ik het al uitgezocht. Het kan dus gewoon gebeuren. Iemand kan je huis naast je kopen. Helemaal niet raar. Zonder voorbehoud en de man gaat geld verdienen. Wat ik net aangaf: we hebben het schuin boven ons gehad. Dat was een heel bijzonder geval,

moet ik zeggen. Het heeft een tijdje geduurd en daar komt ook mijn verontrusting. Een gezin vind ik wel heel wat anders. Ik snap, van één buurman kan je meer last hebben als zes buurmensen, maar de dynamiek, de sfeer en alles, ja verandert wel. Ik neem de Kerklaan. Ik heb daar gewoond. Ik weet het voor en na, het was een andere dynamiek. Delft is een studentenstad. Dat is van oudsher, daar verwacht je bepaalde dingen. Laak weet je nu ook hoe het zit. Ja, dan weet je dat. Ik denk als er kamerverhuur is ... De polder wordt gebouwd. Weert heeft prachtige ideeën gedaan met studentes of tiny houses. Meerdere gemeenten zijn ermee bezig, maar twee hoog in een straat boven een vrouwtje wat er al dik veertig jaar woont. Naast tante Bep, de familie Meeuwissen. Ik vind het heel bijzonder.

De voorzitter: De heer Oostenbrug, heel erg bedankt voor uw inspraak.

De heer Oostenburg: U bedankt voor een luisterend oor en nou ja, ik ben het kwijt.

De voorzitter: Ja, dat is helder. Dank u wel.

De heer Oostenburg: Nou, en wat ik zeg: ga voor bewoners en niet voor investeerders.

De voorzitter: Uw boodschap is duidelijk, dank u wel. Daar gaan we door naar de volgende spreker, een oude bekende. De heer Van Overbeek. Aan u hoeft ik de regels niet uit te leggen, natuurlijk. Die kent u van haver tot gort, dus zodra u de mogelijkheid heeft, als het allemaal is schoongemaakt, dan gaat u vooral uw gang.

De heer Van Overbeek: Voorzitter, dank u wel. Ik weet niet of van haver tot gort kennen of dat een compliment is of, maar dat zal ik wel aan het einde van mijn verhaal merken. Dank u wel in ieder geval van het feit dat ik hier vanavond mag spreken, voorzitter. Natuurlijk weet ik dat ik vandaag niet mag spreken over het fictieve afhandelingsadvies bij mijn brief van 14 juni. Spreken over een afhandelingsadvies is sowieso al moeilijk, omdat de raad nooit een onderbouwing bij zo'n advies durft te geven. Maar dit keer heeft de raad zelfs mijn brief geweerd van de lijst van ingekomen stukken. Voorzitter, gelukkig mag ik wel ingaan op de veronderstelde gemoedstoestand van degene die het weren van mijn brief hebben bewerkstelligd of tenminste niet hebben voorkomen. Want voorzitter, het echte argument voor het weren van mijn brief is waarschijnlijk dat mijn brief de raad niet bevalt. En dat alles maakt duidelijk dat tegelijkertijd hoogmoed en angst, maar ook onzorgvuldigheid, vooringenomenheid en non-interesse jegens inwoners lijfelijk in deze zaal aanwezig zijn. Dit zijn stuk voor stuk kwalijke gedragskenmerken van gekozen vertegenwoordigers. Voorzitter, de voorzitter van de raad wordt in die functie geacht boven de politieke partijen te staan. Van de voorzitter van de raad mag zeker ook verwacht worden dat hij als eerste burger oog heeft voor wat onder burgers leeft. De voorzitter van de raad dient er bovendien borg voor te staan voor een correcte en adequate behandeling van zaken die burgers voorleggen aan de raad. Zeker ook als dit de relatie in de driehoek: bestuur, politiek, inwoners betreft. De voorzitter van de raad dient toe te zien op een procesmatige en inhoudelijke behandeling, die bijdraagt aan het vergroten van het vertrouwen in en het draagvlak voor politieke en bestuurlijke processen en besluiten. Juist ook om te voorkomen dat procedures in deze zaal het beeld oproepen van zinloze, nietszeggende en de burger om de tuin leidende rituelen. Ik moet er als inwoner ook vanuit kunnen gaan dat de voorzitter van de raad in die functie de raad erop wijst en corrigeert indien de raad een adequate behandeling onmogelijk maakt. Wel, via u voorzitter, aan de voorzitter van de raad, in mijn van de ingekomen stukken lijst geweerde brief van 14 juni wijs ik op het camouflagenet dat gelegd wordt over het

totaal van niet van de grond gekomen participatiebeleid, maar ook wijs ik naar de uiteindelijk mislukte procedure om tot een nieuwe burgemeester te komen. De beleidsmatige ondertoon bij beide punten is: het streven om de inwoners op afstand te houden. Vervolgens wordt mijn brief van 14 juni twee en een halve maand in de ijskast gezet en als hij vandaag moet worden opgediend, blijkt ze van de menukaart van deze vergadering geweerd te zijn. Telkens opnieuw geeft de raad naar mij toe aan niet in te zijn voor een open discussie over het handelen van de raad naar inwoners toe en ook weigert zij pertinent een open discussie over directe en structurele burgerparticipatie als vervolg op het vernietigende rapport van de Rekenkamer in 2017. Het handelen van de raad jegens mij als burger roept werkelijk de vraag op of bestuurlijk en politieke functies hier nog wel serieus worden genomen. Daarom, voorzitter, ik heb bij meerdere gelegenheden de raad en haar voorzitter uitgenodigd om met mij publiekelijk in discussie te gaan over mijn eerder toegezonden, twee open brieven en de daarmee verwante stukken. Telkens gaf de totale raad door wegstijgen en zwijgen aan daaraan geen behoefte te hebben. Juist ook met het ontwikkelen van uw lokale verkiezingsprogramma's en met het oog op de raadsverkiezingen van maart 2022, is bij uitstek nu het moment daar om via de door mij voorgestelde politieke, publieke discussie de inwoners van Rijswijk met argumenten te tonen hoe u diezelfde burgers bewust op afstand houdt. Maar ook hoe we samen in dat proces veranderingen ten goede kunnen brengen. Ik hoop werkelijk dat de raad de eerdere afhandelingsadviezen bij mijn open brieven terugneemt en ik zie vervolgens de reactie van de raad op mijn hernieuwde uitnodiging met belangstelling tegemoet. Tenslotte, via u voorzitter, verzoek ik de voorzitter van de raad om erop toe te zien dat mijn brief van 14 juni, inclusief deze inspreektekst, duidelijk herkenbaar geïntegreerd worden in het verslag van deze vergadering. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, de heer Van Overbeek. Zijn er vanuit het ... Ik zie dat mevrouw Koopman dat u een vraag aan de spreker heeft. Gaat uw gang.

Mevrouw Koopman (D66): Mijnheer Van Overbeek, u geeft ons nu mogelijkheid om in te koppelen. U heeft het over de verkiezingen van volgend jaar. Als u wilt dat de gemeenteraad in Rijswijk gaat veranderen en uw ideeën over gaat nemen, dan zou ik u adviseren: stel u kandidaat voor volgend jaar, zodat u van binnenuit de gemeenteraad kunt gaan veranderen.

De voorzitter: De heer Van Overbeek, wilt u reageren op deze oproep?

De heer Van Overbeek: Ja heel graag. Natuurlijk, kijk eens, die vraag is mij al vele keren voorgelegd, maar ik heb een leeftijd waarvan ik zeg: dat moet ik dus niet meer doen. En ik heb ook altijd ... Ik zal u mijn leeftijd zeggen: ik ben 75 jaar. Ik moet er dus voor zorgen dat vooral jongeren actief worden in de politiek, maar actief worden met beide benen in de samenleving staan en bereid zich daarvoor in te zetten. Bereid ook dat contact met de inwoners handen en voeten te geven en daar ook zichtbaar uitwerking aan te geven. Dat is mijn antwoord en ik wil me daar uiteraard heel erg voor inzetten.

De voorzitter: Nou, dat is helder.

De heer Van Overbeek: Ook naar de D66 toe.

De voorzitter: De heer Braam heeft ook een vraag aan u.

De heer Braam (BVR): Ja, ik heb één niet onbelangrijke vraag aan u. Ik zit hier helemaal achteraan, centraal middelpunt, ergens. Ik heb eigenlijk één hele belangrijke vraag aan u. De laatste brief die u schrijft, zijn meer in

de sfeer van een klacht in de richting van de raad of het handelen van de voorzitter van de raad, dan dat u eigenlijk feitelijk echt antwoord vraagt op inhoudelijk een aantal zaken die u eerder heeft gesteld. Kent u de klachtenprocedure van de gemeente Rijswijk, want eigenlijk zou ik u eerder aanraden om dat proces te volgen om een klacht in te dienen. Waarvan ik het idee heb dat die ook zeker opgepakt zou worden en in ieder geval serieus wordt behandeld, dan dat u wellicht nu voor de zoveelste keer bok schiet.

De voorzitter: De heer Van Overbeek, of u de klachtenprocedure kent?

De heer Van Overbeek: Uiteraard ken ik de klachtenprocedure van de gemeente Rijswijk. Sterker zelfs, ik heb vorig jaar, anderhalf jaar en vorig jaar de klachtenprocedure aan de hand gehad. In feite over dezelfde problematiek over het, hoe heet dat, de burgerparticipatie die alsmaar hier wordt weggeschoven. Die klachtenprocedure in Rijswijk, die heeft mij er niet warm toe laten lopen om nog een keer een klachtenprocedure in Rijswijk op te starten. Het heeft er namelijk toe geleid dat, en ik zeg het maar gewoon, de toenmalige voorzitter van de raad handelingen, nee, maatregelen heeft genomen, invulling heeft gegeven aan die klachtenprocedure, die niet conform de regelingen is. Ik heb daar contact over opgenomen met de commissaris van de Koning en ik heb een bevestiging gekregen dat dat zo is. Ik heb bovendien daarover contact opgenomen met de Nationale ombudsman. Ik heb zwart op wit, en ook de vorige voorzitter van de raad heeft dat, dat die voorzitter verkeerd invulling heeft gegeven aan de wijze waarop de klachtenprocedure in Rijswijk gehanteerd moet worden. Dus mijn vraag aan u is: ja, en?

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw heldere beantwoording ...

De heer Van Overbeek: Ja, maar ik vind het toch een belangrijk punt.

De voorzitter: Mijnheer Van Overbeek.

De heer Van Overbeek: Dat sluit hierbij aan, ik vind het toch een belangrijk punt, want aan de ene kant.

De voorzitter: Mijnheer Van Overbeek.

De heer Van Overbeek: Vind ik het fantastisch wat de heer Braam zegt.

De voorzitter: Volgens mij was er niet nog een extra vraag van de heer Braam. Volgens mij heeft u uw punt helder gemaakt en heeft u zelfs de vraag uitgebreid kunnen beantwoorden.

De heer Van Overbeek: Ja, maar het gaat over het vervolg. Ik praat ook hier over het vervolg. Wat gaan we hier samen, raad en burgers, betrokken burgers, actieve burgers. Burgers die zich in willen zetten om samen, zonder te tornen aan de bevoegdheid van de raad, want dat heb ik al in tientallen brieven aan u geschreven, om samen met die raad te zoeken naar mogelijkheden om die burgers meer te betrekken bij de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering. Zonder, nogmaals, te tornen aan de bevoegdheden van de raad.

De voorzitter: Oké, uw betoog is helder, De heer Van Overbeek en de raadsleden en de forumleden weten u zeker te vinden mochten ze nog verdere vragen hebben.

De heer Van Overbeek: Dat hoop ik, dank u wel.

De voorzitter: Dan ronden hiermee het insprekrecht van burgers af voor deze vergadering.

De heer Van Overbeek: Ik wens u veel succes vanavond, allemaal.

3. Lijst van ingekomen stukken

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan gaan we door naar de lijst van ingekomen stukken en dan naar de procedureafhandeling daarvan. Er zijn al twee verzoeken daarvoor binnengekomen, namelijk om IB 080 te

agenderen voor een volgend forum. Dat gaat over eindrapport Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd onder andere ontwikkelingen in de jeugdbescherming. Het CDA heeft die geagendeerd. Zijn er fracties die dat steunen? Ja, daar is voldoende steun voor, voor een volgend forum dan.

Op verzoek van CDA, met steun van RB, PvdA, VVD wordt IB 080 geagendeerd voor het volgend forum.

De voorzitter: Dan natuurlijk waar ook de inspreker voor was, dat is RA (21 057) over Vredenburg. Die is door mevrouw Kames geagendeerd voor een volgend forum, maar ik begreep al ...

De heer Van der Meij (GBR): Voorzitter, punt van orde.

De voorzitter: Ja?

De heer Van der Meij (GBR): Met betrekking tot dit raadsadres zijn door de fractie van Gemeentebelangen ook artikel 44 vragen gesteld en ik wil voorstellen of het college, als we het de volgende keer behandelen in het forum, dan ook over de beantwoording kan beschikken? Dat we daar een complete discussie over kunnen voeren.

De voorzitter: Ja, dat is helder. De heer Veerman, u had daar een opmerking over?

De heer Veerman (D66): U had het over of we kunnen kijken of er voor deze brief, nu de inspreker vandaag ook geweest is, of we deze brief vandaag niet kunnen afhandelen in het vragenuurtje. Is dat een optie voor andere partijen ook omdat te doen? Is daar een meerderheid voor om dat vanavond al in ieder geval in het forum te bespreken?

De voorzitter: Ik zie daar zo niet de handen voor op elkaar in het forum, maar wel voor agendering in een volgend forum, daarvoor is zeker voldoende steun en daarmee ook betrekken van de artikel 44 vragen en eventueel andere informatie die nog tussentijds doorkomt. Mevrouw Van Nunen?

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Dan zou ik ook willen voorstellen om de inspreektekst zelf van de heer Rutte ook te agenderen bij ...

De voorzitter: Ja precies, met alle grafiekjes en dergelijke erbij waar we vandaag heldere uitleg over hebben gekregen, zodat alle informatie die beschikbaar is dan in één agendapunt in een volgend forum wordt meegenomen. Mevrouw Kames nog.

Mevrouw Kames (RB): Dank u wel, voorzitter, en misschien is het dan wel heel belangrijk, omdat ik hoor dat er dus deze week ook iemand komt in verband met het nakijken van de stroom, dat daar misschien ook wat meer over bekend is.

De voorzitter: Ja, mocht het college tussentijds nog meer extra informatie hebben wat nog kan worden toegevoegd aan het agendapunt, dan gaat het gebeuren. Daarmee hebben we deze informatiebrief en een raadsadres al geagendeerd voor een volgend forum.

Op verzoek van RB met onder andere steun van GBR wordt RA 21 057 geagendeerd voor het eerstvolgende forum, inclusief gerelateerde documenten: zoals beantwoording artikel 44 en de inspreektekst van 31 augustus.

De voorzitter: Zijn er nog meer voor de procedure? De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg (BVR): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij wilden graag de evaluatie Tweede Kamerverkiezingen IB 21 069 voor een volgend forum behandelen, op de agenda zetten. Dat was een heel positief bericht, maar daar is toch aardig wat misgegaan tijdens ...

De voorzitter: Is daar steun voor vanuit een andere fractie? Ja, ik zie daar steun vanuit onder andere de Partij van de Arbeid, dus dan wordt die ook geagendeerd voor een volgend Forum. Dat is IB 069.

Met steun van PvdA wordt op verzoek van BVR IB 21 069 geagendeerd voor een volgend forum.

De voorzitter: Dan zag ik de heer Sleddering ook met een verzoek? Oh, mijnheer Van den Berg, u heeft nog een verzoek?

De heer Van den Berg (BVR): We hebben ook de brief van Librijnt ontvangen, de RA 21 0550. Ik heb daar eigenlijk een hele snelle vraag voor, kan ik die stellen of moet ik hem laten agenderen?

De voorzitter: Als u vragen heeft, dan had u die in moeten dienen voor het vragenuur en dat is aan het eind van deze vergadering. Op dit moment is alleen de procedurebespreking, dus u kunt dan het agenderen voor volgend forum of gewoon even een vraag schriftelijk indienen. Dat kan natuurlijk altijd. Dus er bestaat nu alleen de mogelijkheid voor agendering.

De heer Van den Berg (BVR): Dan stuur ik de vraag schriftelijk in.

De voorzitter: Oké, hartstikke goed. Daar gaan we door naar de heer Sleddering.

De heer Sleddering (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Over de agenda, het gaat om een van de vragen die in het vragenuur behandeld worden over verkamering, waar ook de inleider over gesproken heeft. Ik heb geen enkele probleem tegen agenderen, maar zou het wel graag in het forum Stad willen hebben, want daar zit onze woordvoerder en die is er vanavond niet. Dit is gewoon, volgens mij, verkeerd geagendeerd.

De voorzitter: Deze RA is nog niet geagendeerd voor een volgend forum. Maar mocht dat het geval zijn, dan komt het in forum Stad.

De heer Sleddering (VVD): Maar waarom staat hij dan nu en wordt er straks bij het vragenuur gaan we er wel over praten en dan is het alleen monopolie van D66, die erover mag praten en andere partijen moeten luisteren bij het vragenuur?

De voorzitter: Nee, iedereen kan vragen indienen voor het vragenuur. We zijn nu, mijnheer Sleddering, bij de procedurebespreking van de ingekomen stukken en RA 21 073 is een ingekomen stuk, waar die nu op C staat en u kunt dan zeggen ik wil hem naar D. Dan gaan we hem in een volgend forum bespreken. Ik zie dat mevrouw Kames dat graag wil en mijnheer Sleddering, wilt u dat dan ook? Steunt u dat verzoek?

De heer Sleddering (VVD): Als het maar ergens een keer geagendeerd wordt, waar de woordvoerders zich ook kunnen voorbereiden en aanwezig kunnen zijn.

De voorzitter: Oké, dus we gaan hem agenderen voor een volgend forum. Dat volgend forum zal forum Stad zijn, omdat hij per ongeluk bij forum samenleving is gezet, maar hij komt dus bij forum Stad de volgende keer terug. Oké, is dat allemaal helder? Ja, dan heeft mijnheer Veerman ook nog een agenderingsverzoek of een andere wijze van afdoening.

De heer Veerman (D66): Ja precies, mag ik dan gelijk vragen om mijn vraag daar naartoe te transporteren. Dat is wel zo handig, ook naar de VVD toe om dat daar gelijk te doen? Ja?

De voorzitter: Ja.

De heer Veerman: Dank u.

RA 21 073 wordt op verzoek van RB en VVD geagendeerd voor een volgend forum, inclusief de reeds ingediende vragen van D66.

De voorzitter: Dat is helder. Dan zijn we daarmee door de lijst van ingekomen stukken. De procedureafhandeling zijn we doorheen.

De wijze van afdoening voor de overige ingekomen stukken wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan gaan we door naar het vaststellen van de agenda. Zijn daar nog op- of aanmerkingen over? Nee?

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Ik heb ook begrepen dat er geen mededelingen zijn van het college? Nee.

6. Terugkoppeling Gemeenschappelijke Regelingen o.a. jeugdzorg

De voorzitter: Dan gaat het supersnel, want dan gaan we al naar de terugkoppeling van de Gemeenschappelijke Regelingen. Daarover heeft wethouder Bentvelzen wel een terugkoppeling. Zelfs twee. Mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil u als raad graag wijzen op twee regionale bijeenkomsten die voor raadsleden gegeven worden binnenkort. Ik heb teruggekregen dat er vanuit Rijswijk bijna geen aanmeldingen zijn. Enerzijds, is dat woensdag 8 september Toelichting op het rekenkamer onderzoek H10 jeugd en maandag 13 september een bijeenkomst over de inkoopvisie H4 Wmo. U kunt u zich hier nog steeds voor aanmelden, dus ik hoop dat u dat ook zult doen.

De voorzitter: Dan zie ik mevrouw Koopman, heeft u ook een terugkoppeling?

Mevrouw Koopman (D66): Nou, ik wil in ieder geval de wethouder complimenteren dat ze niet een regionale bijeenkomst van de wethouders, maar een regionale bijeenkomst, georganiseerd door het platform H10 jeugd, promoot en inderdaad hoop ik dat iedereen daar zich voor aanmeldt vanuit Rijswijk.

De voorzitter: Oké, helder. Andere terugkoppelingen? Zo niet, dan gaan we door naar het overzicht van toezeggingen en moties.

7. Overzicht moties en toezeggingen

De voorzitter: Zijn daar vragen of opmerkingen over? Nee.

De overzichten worden ongewijzigd vastgesteld.

8. Vaststellen verslagen 27 mei 2021, 8 juni 2021 en 22 juni 2021

De voorzitter: Dan door naar de forumverslagen. Er staan er drie op. Daar nog op- of aanmerkingen over? Ook niet. **Dan zijn die bij deze vastgesteld.**

9. Raadsvoorstel rapport rekenkamer Grip op de kosten jeugdzorg binnen H10 verband

De voorzitter: Dan gaan we door naar het raadsvoorstel rapport rekenkamer. Er is dus ook een raadsvoorstel bijgekomen. De griffie heeft daar een voorstel bij geschreven, zodat wij ook als raad daar ook een uitspraak over doen wat we met het rekenkamerrapport gaan doen. Wethouder Bentvelzen had het al over de regiobijeenkomst, dus daar zal ook de meer regionale aspecten van dit rapport aan de orde komen op 8 september. Dan gaan we nu over tot de eerste ronde van het forum. U kunt daarbij zowel vragen stellen aan het college, als aan de rekenkamer. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (D66): Een puntje van orde. Op de agenda staat dat er eerst een toelichting wordt gegeven, dus volgens mij, op de Rijswijkse bijeenkomst, voordat wij vraag stellen.

De voorzitter: Dat is dan niet zoals we het nu gaan doen, want u kunt gewoon vragen stellen. Daarmee kan het dan gewoon direct meegenomen worden, omdat u allen het rapport heeft kunnen lezen. Dus u kunt direct uw vragen stellen zodat dat direct al meegenomen kan worden door de rekenkamer. Ook vanwege de tijdspanne. Omdat we natuurlijk ook nog meer op de agenda hebben staan vanavond.

Mevrouw Koopman (D66): Nou, ja, dat is dan gek dat het zo op de agenda staat, want ik was er vanuit gegaan dat er eerst nog een toelichting zou komen. Dan zou je dat gewoon goed kunnen zien hier voordat je er ... Maar goed, ik kan zo mijn vragen nog wel stellen, maar dan had het anders verwoord moeten zijn.

De voorzitter: Waarvan akte. Dan wil ik vragen wie er allemaal het woord wil voeren? Oké, ja. Ja, mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen-Dirkx (Wij): Ik ben er inderdaad ook een beetje van mijn á propos, want er stond ook een presentatie onder dit raadsvoorstel. Ja, ik heb eigenlijk tot nu toe een paar korte vragen. Concludeert nu de rekenkamer dat het jeugdzorgsysteem misschien te ingewikkeld is geworden? Zou dan een versimpeling van het systeem kosten gaan besparen? Tenminste, zo leek het te lezen als ik de inleiding lees. Eigenlijk een gewetensvraag, denkt u dat we als raad ooit grip kunnen krijgen op de kosten van de jeugdzorg en wat is daar als belangrijkste punt voor nodig?

Mevrouw Koopman (D66): Nou, hartelijk dank voor dit uitgebreide rapport, waar het helaas wel een heel stuk langer heeft geduurd dan waarschijnlijk zo gepland is. Daardoor bekruipt mij toch wel een ongemakkelijk gevoel doordat het totale onderzoek zo lang heeft geduurd, want de cijfers gaan terug tot 2019 en we zitten al

in 2021. Dat is nog voor de rechtszaak over de tarieven en ook nog voor de overgang naar resultaatgericht induceren en teruggaan naar veel minder producten. Dus wat zeggen deze cijfers ons? Wat kunnen we daarvan nog leren, van die analyse die er nu gemaakt is? Omdat de systematiek inmiddels behoorlijk veranderd is. Als ik dan kijk naar de aanbevelingen voor Rijswijk zelf, met name vanuit die informatievoorziening, ook daar zie ik dat een aantal dingen, dat we inmiddels al zonder dit rapport al gedaan hebben. Ik heb inderdaad al jarenlang ingezet om die kadernota sociaal domein te actualiseren, maar dat is inmiddels gedaan. De werkgroep sociaal domein is ook zelf aan de slag gegaan met de controller van het sociaal domein om de raadsrapportage te verbeteren. Ook in de plan van aanpak jeugd en Wmo zitten er nu een heleboel stukken waarin het veel beter is beschreven voor de raad. Dus ik worstel daarmee, wat is nu de waarde van het rapport, terwijl jullie wel ontzettend veel inspanning hebben geleverd om het goed duidelijk voor ons te maken. U geeft in het onderzoek ook aan dat er eigenlijk in Rijswijk onderzoek zou moeten worden gedaan naar de effectiviteit van preventie, maar waarom juist alleen maar preventie en waarom niet bijvoorbeeld naar de toegang of naar jeugdzorginterventies zelf van het jeugdteam? Is mij niet helemaal duidelijk. Misschien kunt u daar nog een toelichting op geven. Nou, ik denk dat het ook het regionale deel wat we dan volgende week in Pijnacker een toelichting op krijgen. Denk ik dat dat nog steeds van waarde is, want er zitten best wel een aantal trends in, maar het zou denk ik nog interessanter zijn als we bijvoorbeeld volgend jaar de cijfers van 2020 en 2021 hieraan toevoegen om te kijken of we nu door al die inspanningen die we gedaan hebben om die kosten te beheersen, of je dan ook dalende trends gaat zien. Zodat we dat ook blijven monitoren, zowel op lokaal niveau, als op regionaal niveau.

Mevrouw Ten Brummelaar (RB): Ja, gelezen. Op zich de cijfers en alles wat er staat spreekt voor zich. Wat ons wel opvalt, en ik heb het zelf niet terug kunnen vinden, is dat Voorschoten het schijnbaar erg goed doet als gemeente. Hebben zij dan ook een daling in het aantal jeugdigen, want ze hebben wel een daling in de hulp die zij geven en in de kosten. Verder las ik dat er vermeld staat dat onze jeugdigen in de leeftijd tussen acht en twaalf met een piek van tien jaar pas voor het eerst in aanraking komen met jeugdhulp. Is er mogelijkheid om dat vroeger te kunnen gaan signaleren? Nou ja, vooropgesteld kosten besparen is natuurlijk heel belangrijk, maar ik denk dat het allerbelangrijkste is dat de jeugdigen goed de hulp krijgen die ze nodig hebben, zodat zij gewoon met goede begeleiding aan een goede basis de toekomst in kunnen gaan.

De heer Ezinga (VVD): Ja, voor ons ligt een rapport waar we lang op hebben zitten wachten. Ik ondersteun en onderschrijf eigenlijk precies de woorden van **mevrouw Koopman**. Zij heeft een aantal hele rake vragen gesteld waar ik vanuit de VVD ook graag antwoord op zie. In termen van tijdigheid, in termen van 'too little too late', zie ik een aantal aanbevelingen die een beetje mosterd na de maaltijd voelen en dat voelt spijtig ergens. Ik heb nog wel een aantal vragen en wellicht zijn ze overlappend. Nou, we zien een oorzaak dat de stijging kosten, nou die oorzaken van de stijging van die kosten zijn niet verrassend, in het ontstaan. Wat ik wel verrassend vind, is dat er geen inzicht zou zijn in de effectiviteit van de preventieve maatregelen. Wou ik aan de wethouder vragen of dit inderdaad zo klopt? Hebben wij geen zicht op de effectiviteit van de preventieve maatregelen? Hoe worden die preventieve maatregelen dan nu bepaald? Ik kan me voorstellen dat je ze inzet, dat je ze monitort, bijstuurt, toetst en eventueel verandert. Tweede vraag, of tweede sectie eigenlijk: de inzet van de raad zit met name op financiële aard, zo blijkt ook. Dat is op zich ook niet verrassend, want dat is ook de meest makkelijke manier, eigenlijk, om enige controle te krijgen op dit complexe proces.

Wanneer het om die kwalitatieve duiding gaat, is dat juist heel moeilijk. Waar denkt de rekenkamer, eigenlijk, dat bijsturing op basis van kwalitatieve duiding mogelijk is? Ik ben heel benieuwd naar hun ideeën daarover en dat zie ik niet zo zeer terugkomen. Er wordt heel veel, niet alleen binnen dit rapport, maar ook buiten dit rapport, veel over geld gepraat binnen de jeugdzorg en dat vindt men ook heel spijtig. Wij ook. Het gaat om het kind. Het kind, de ouders, het gezin staat centraal. Daarmee wordt de jongere, het kind, ook financieel geproblematiseerd tussen de verschillende partijen die te maken hebben met de jongeren. We weten dat de echte oplossing met name zit in die preventie, in die vroegsignalering. Wethouder, besteden wij dan in Rijswijk genoeg en voldoende aandacht aan dat onderdeel? Kunnen we dat dan ook kwalificeren of kwantificeren in termen van geld? Kunnen wij de best practices vanuit andere gemeenten met onze eigen gemeente vergelijken? Ik hoop graag die discussie met u en met de rest van de raad ook aan te gaan om te kijken hoe we die verbetering daarin kunnen maken, want de interventies zijn eigenlijk al wanneer het kwaad geschied is. Daar zit inderdaad het geld, maar we kunnen veel eerder optreden. Twee vragen. Waarom relatief zoveel kinderen uit Rijswijk in vergelijking tot andere gemeenten, is daar enig zicht op? En de laatste vraag: hoe ziet de wethouder de implementatie van de aanbevelingen voor zich, deze die nu door de rekenkamer zijn voorgelegd, gegeven de tijdigheid zoals mevrouw Koopman ook schetste?

De heer Van der Meij (GBR): Voorzitter, dank u wel. Door mijn collega's zijn al de nodige rake vragen gesteld. Met name door de collega van **D66, Martine Koopman**. Als enige, ja, wat objectiever raadslid, want dit is niet direct mijn dossier, heb ik toch het rapport rekenkamer tot mij genomen. Aanvullend op de vragen die andere partijen hebben gesteld, vallen twee conclusies, die specifiek des Rijswijks schijnen te zijn, mij op. Dat is het aantal unieke jeugdigen dat zorg ontvangt. De **heer Ezinga van de VVD** verwees er net ook al naar. Is de belangrijkste verklaring van de kostenstijging. Wat maakt Rijswijk nu zo uniek ten opzichte van de andere H10 dat hier kennelijk zoveel jeugdigen zorg zou moeten ontvangen? Is onze jeugd ziek? Of hebben we onze organisatie daaromtrent op een bepaalde manier uniek in geregeld? Wat is daar, en dat is met name de vraag die ik aan de rekenkamer stel, wat heeft u daar in dat hele onderzoek daarin kunnen concluderen? Waarin wij ons op dit onderdeel ten opzichte van de H10 ons onderscheiden? Tweede onderdeel wat opvalt, is dat de toename van het aantal jeugdzorgtrajecten vooral heeft plaatsgevonden via de gemeentelijke toegang tot de jeugdzorg. Het college antwoordt hierop dat dat te verklaren is door het feit dat zij veel meer jeugdzorgtrajecten daadwerkelijk voor de beoordeling naar zich toe heeft getrokken, daar waar wellicht in het verleden de initiëring met name lag bij bijvoorbeeld huisartsen en andere zorgverleners. Daar hebben wij ook om gevraagd hè, probeer meer regie, meer grip te krijgen op die jeugdzorgtrajecten door zelf meer die gemeentelijke toegang te gaan organiseren. De vraag is: heeft de rekenkamer een beeld bij hoe wij deze gemeentelijke toegang nu georganiseerd hebben? Doen wij dat op een goede manier ten opzichte van de andere H10 gemeenten en wat zouden wij daar nog van kunnen leren? Klopt deze conclusie dan wel, gegeven het feit dat, wat **collega Koopman** ook stelt, de onderzoeksperiode tot en met 2019 betrof, terwijl mijn indruk is dat met name in de laatste jaren de gemeente, noem het maar wat meer de touwtjes heeft aangetrokken door zelf meer die toegang tot de jeugdzorg te organiseren. Dus daar ook graag een duiding hoe we die conclusie moeten wegen.

Mevrouw Oude Alink (GL): En bedankt voor het rapport aan de rekenkamer. Wij sluiten ons graag aan bij de opmerkingen en de vragen van **mevrouw Koopman** ook. Nog één korte vraag. In het rekenkamerrapport staat

dat een van de aanbevelingen is om een regulier dashboard op te stellen met informatie waar de raad dan naar kan kijken en eventueel met behulp van zo'n dashboard beter kan sturen. Wij vroegen ons af wat voor advies de rekenkamer heeft voor de inhoud van een dergelijk dashboard?

Mevrouw Schröter-Haas (CDA): Wij sluiten ons ook graag aan bij de vorige sprekers. Wij zijn ook benieuwd inderdaad naar de aanbevelingen of de wethouder die gaat overnemen en of we inzicht kunnen krijgen in de implementatie van de aanbevelingen. We vragen ons ook af of de preventie, daar wordt al flink op ingezet, of dit voldoende is en of dit nog verder onderzocht gaat worden. Daarnaast vragen ons af dat we, we kopen gezamenlijk in met de H10, mede daar zit ook echt wel een stijging van de kosten. We vragen ons af of dit inderdaad zo efficiënt is als gedacht. Of dat nog verder onderzocht gaat worden.

De voorzitter: Dan kijk ik nog heel even het forum rond of ik nog iemand gemist heb. Nee. Dan ronden we daarmee de eerste termijn van het forum af en gaan we ... Als eerste zal ik het woord geven dan aan de rekenkamer, aan mevrouw Lansu, om de vragen te beantwoorden en eventueel nog een aanvullend toelichting te geven. Gaat uw gang.

Mevrouw Lansu (rekenkamer): Dank u wel, voorzitter. Nou een hele hoop vragen en ik hoop zoveel mogelijk daarvan te kunnen beantwoorden, dat ik snel genoeg heb meegeschreven. Ik zal mijn best doen. Nou, het onderzoek heeft inderdaad lang geduurd. Het blijkt, wat vaker natuurlijk voorkomt als je iets samen doet. Het is heel mooi met negen gemeenten, tien gemeenten samen, maar het zorgt niet voor meer snelheid. We waren ook heel erg afhankelijk van de oplevering van juiste cijfers door het Servicebureau met name. Daarom zie je ook dat verschil in dat dat laatste deel van het onderzoek over de informatievoorziening, dat hadden wij ook al liever eerder, maar regionaal is afgesproken: we doen het allemaal het volledige onderzoek in één keer. We gaan niet delen van het onderzoek al eerder aan de Raden aanbieden. Dus daarvoor is gekozen om te wachten dat het deel waarin alle cijfers geanalyseerd zijn, dat we dat ook beschikbaar hadden. Er is nog best veel gedoe geweest. Dus daarom ook onze opmerking over de complexiteit, in de inleiding, over de cijfers. De jeugdzorg kent allerlei producten en categorieën producten en om dat allemaal goed te doorgronden. Op een gegeven moment hadden we databestanden waar bepaalde vinkjes aan stonden dat iets verkeerd gemeten had. Dan krijg je verkeerde optellingen en ja, verkeerde aantallen jeugdigen die er gebruik van maken. Dus er is veel ... De onderzoekers vanuit de rekenkamer Den Haag hebben daar veel tijd en energie in moeten steken om dat op de goede manier te krijgen. De cijfers zijn ook gebruikt, het onderzoek is eigenlijk met name uitgevoerd in 2020. Dat zijn allemaal cijfers die moesten in de jaarrekening, daar moest een accountant naar gekeken hebben dat het goedgekeurde cijfers betrof. Dus daarom is de vertraging helaas dat je nu kan denken: ja, het zou jammer zijn, het is eigenlijk jammer dat je niet al in 2021 zit en in ieder geval niet afgelopen jaar er nog bij had. Nou, de eerste vragen gingen over het jeugdzorgsysteem of het te ingewikkeld is. Nou, dat is natuurlijk echt een heel ingewikkelde vraag waar wij als rekenkamer Rijswijk geen antwoord kunnen geven of dat stelsel nu: hoe je het wel zou moeten organiseren. Of ja, dat dat beter kan. Een feit is wel dat als je ook het rapport leest, je moet er heel veel van weten eigenlijk wil je kunnen stellen of al die productcategorieën hoe ze zich verhouden. Of het nou gek is dat de specialistische GGZ zorg jeugd een bepaald aantal kent. Of daar kostenstijgingen in zitten die vreemd zijn. Of als je er goed inzit en de harmonisatie van tarieven en alles hebt meegemaakt, of je dan kunt zeggen: nee dat is gewoon heel

verklaarbaar. Dus je moet heel veel achtergrondkennis hebben om er iets van te kunnen vinden. Dat is eigenlijk met name ... Ook de onderzoekers die er helemaal diep in de data-analyse zijn gedoken, die zijn van de rekenkamer Den Haag. Die geven dus volgende week ook die nadere duiding. Die zeiden ook wel: ja, je moet er eigenlijk, je kunt het niet even erbij doen en er dan al iets van vinden. Dus dat maakt het gewoon heel ingewikkeld. Ik denk ook voor raadsleden dat het gewoon heel ingewikkeld is om daar goed grip... Hoe kun je er goed grip op krijgen. Dus ik denk dat het gewoon ingewikkeld is, maar ik denk zeker dat er een slag te maken is door, wat we bij conclusies en aanbevelingen ook hebben gezegd, als je als raad zo goed mogelijk, niet alleen de financiële cijfers, maar ook iets meer duiding in welke categorieën kosten bijvoorbeeld zitten nou bepaalde toenames. Hoe kun je daar ook veranderingen in doen? Je ziet ook dat gemeenten natuurlijk ook richting het service Bureau door het gezamenlijk juist te doen, veel meer in positie komen en vragen kunnen stellen: als we bepaalde stijgingen zien, zijn er dan ook alternatieven mogelijk? Of: we zien kostenstijgingen bij bepaalde aanbieders. Dan kun je steeds zelf mondiger worden als gemeente om daarin alternatieven te vragen of te kijken: wat er anders mogelijk is. Dus ik denk dat de ervaring en de tijd en de kennis die wordt opgedaan en het inzicht in de cijfers zeker tot een verbetering gaat leiden om meer grip te kunnen krijgen. Waarbij we natuurlijk ook de landelijke trend wel weten dat er discussie is over: is het budget überhaupt voldoende wat naar de gemeente is overgegaan? Even kijken, wat zeggen de cijfers, heb ik opgeschreven. Vraag me even af wat ik daarmee precies bedoelde. In ieder geval, dat was een vraag van **mevrouw Koopman** volgens mij. Nou, die aanbevelingen voor Rijswijk. We hebben inderdaad ook gevolgd dat in mei natuurlijk al de kadernota is vastgesteld. Dus ik denk op zich dat dat alleen maar goede ontwikkeling is. Dat er dus niet is gewacht. Dat er wel is voortgegaan. Dat het altijd goed is om te blijven kijken naar hoe je verder kunt verbeteren en welke behoefte jullie als raad hebben om meer inzicht te hebben in: wie zijn nou die jongeren en wat voor soort hulp is er gekoppeld aan de miljoenen euro's die er worden uitgegeven. Dat inzicht in wat gebeurt er met dat geld om dat meer te krijgen. Los van de vraag of dat natuurlijk heel goed kan zijn dat het er meer zijn en dat er vroeg hulp geboden wordt. Ja, dan is gevraagd waarom we adviseren eigenlijk om op preventie, om daar een nader onderzoek naar te doen en niet naar toegang en de effectiviteit van jeugdzorg. Dat zat met name in, ja, dat landelijk ook is gebleken: als je toch aan die kostenstijgingen iets wil doen en meer binnen je budget dat het goed is inderdaad, dat werd je ook al genoemd door sommigen, om goed aan die voorkant zo vroeg mogelijk erbij te zijn. De toegang zit ook vaak in de preventieve sfeer kan dat zitten. Het ligt er een beetje aan wat er onder toegang geschaard wordt, maar er zit ook al een stuk preventie in ieder geval in. De effectiviteit is denk ik wel een lastig iets, want dan zou je op persoonsniveau moet je bijna gaan kijken wat heeft iemand, wat heeft de geboden zorg opgeleverd en heeft het iemand geholpen daadwerkelijk. Ja, de bijeenkomst van volgende week, daar wordt echt uitleg gegeven over hoe is het onderzoek nu tot stand gekomen. Het gaat niet zozeer alleen over het regionale deel, daar kunnen zeker ook vragen over de data van Rijswijk worden gesteld, als u die heeft. Dus ik denk dat dat ook goed is om nog te benadrukken. Ja, die piek van de jeugdzorg in Rijswijk dat die vanaf tien jaar, van dat ... Weet ik niet waardoor dat veroorzaakt wordt. De oorzaken zijn eigenlijk niet, die kunnen wij niet aanwijzen in ieder geval. Misschien. Even kijken, ja over de tijdigheid heb ik al even wat gezegd. Even kijken, ja, en een van de belangrijke dingen. Wat uit het onderzoek wel bleek, was dat Rijswijk de enige gemeente in de H10 is met een absolute toename de afgelopen vijf jaar van het aantal jongeren in de leeftijd van nul tot achttien jaar. Alle andere gemeenten laten een afname zien van het aantal jongeren. Dus het is van de ene kant ook wel logisch dat, als je meer jongeren erbij krijgt, dat je ook een stijging kan zien in het aantal unieke jongeren dat jeugdzorg ontvangt.

Maar één op één is die link niet te leggen: ja, zijn het nu en ook niet ... Zijn het misschien in Rijswijk meer jongeren die kleine stukjes zorg hebben ontvangen, zeg maar hè, of heb je meer zware trajecten. Even kijken, nou, een verklaring voor dat feit: hoe zit het nu met de jongeren van Rijswijk. Dat is niet onderdeel van het onderzoek en dat is ook heel ingewikkeld om dat natuurlijk te onderzoeken. Ook over de gemeentelijke toegang: hoe die nou georganiseerd is en hoe die functioneert in Rijswijk. Dat is geen onderdeel geweest van dit onderzoek. Wel de kosten van toegang zijn meegenomen: hoe verhouden die zich? Hoe zijn die kostenstijgingen daarin afgelopen jaren geweest? Maar de gemeentelijke toegang en de pgb, dat staat ook in het onderzoek. Je ziet dat de kostenstijging vooral komt door de gezamenlijk ingekochte jeugdhulp en dat die gezamenlijke inkoop jeugdhulp wordt ook gezegd: is het wel efficiënt, want er zit een stijging? Maar die stijging komt vooral, omdat er door de H10 meer gezamenlijk is ingekocht. Dus eerder werden nog stukjes van wat eerder niet gezamenlijk werd gedaan, wordt nu wel gezamenlijk gedaan. Daarom zitten er ook bepaalde producten in en is het dus eigenlijk logisch dat het een stijging laat zien. Er is ook nog gevraagd naar het dashboard wat we adviseren. In het rapport is ook aangegeven dat bijvoorbeeld Zoetermeer zo'n dashboard heeft. Juist de koppeling, denk ik, tussen het geld en de aantallen bijvoorbeeld en de categorieën: als je geld uitgeeft aan jeugd GGZ. Hoeveel jongeren zijn het dan en hoeveel geld geef je daar dan aan uit. Dat dat bijvoorbeeld dingen zijn die meer inzicht kunnen bieden. Nu zijn er de rapportages over het sociaal domein waar meer staat over de indicatoren en de aantallen. De rapportage in de PenC-cyclus waar echt het geld staat. Een koppeling van die beiden dat zou onze, dat is onze aanbeveling eigenlijk. Om die te maken en dat te vertalen in zo'n soort dashboard waarmee je inzicht krijgt. Ik ben ongetwijfeld, heb ik niet overal een antwoord op geven, maar...

De voorzitter: Dan komt het forum daar vast wel op terug, daar mag u wel vanuit gaan. Daar gaan we door naar de wethouder Bentvelzen voor de politiekere beantwoording.

Wethouder Bentvelzen: Ja, dank u wel, voorzitter en dank aan de raad voor alle vragen en dank mevrouw Lansu voor de eerste beantwoording. Ik heb zo'n flauw vermoeden dat er niet helemaal goed doorgekomen is dat er een bestuurlijke reactie bij de stukken zat. Ik heb heel veel vragen gehoord waarin de beantwoording letterlijk terug te lezen is in mijn bestuurlijke, of in onze bestuurlijke reactie, moet ik zeggen, want het is een bestuurlijke reactie van het college. Desondanks, zal ik proberen toch een aantal vragen nog te beantwoorden. Volgens mij heeft de fractie van **Gemeentebelangen Rijswijk** in een eerdere bijeenkomst gevraagd aan mij: joh, waar zijn we nou wel van en waar zijn we nou niet van, als we kijken naar de jeugdzorg en wil je dat voorbereiden zodat een volgende raad na de verkiezingen daar eens goed naar kan kijken, dat onder de loep kan nemen en keuzes kan maken: wat doen we wel, wat doen we niet. Dat wil ik in ieder geval alvast gezegd hebben. Volgens mij hoorde ik **mevrouw Koopman** ook niet per se een diskwalificatie geven van het rapport, maar ook een compliment geven aan onszelf. Dat Rijswijk toch veel voortgang heeft geboekt en een hoop in gang heeft gezet om verbeteringen door te voeren. Dan zijn er vragen gesteld door **mevrouw Ten Brummelaar**. Ja, de piek zit bij 8+, kan dat niet eerder worden opgepakt? Ja, mevrouw Ten Brummelaar, dat doen we, dat proberen in ieder geval wel om aan de voorkant de beweging te krijgen. Dan pak ik ook maar gelijk de vraag van **de heer Van der Meij** mee, die aangeeft hoe kan het nou dat er in Rijswijk het gemiddelde aantal uren, of unieke cliënten gestegen is? Nou, dat heeft te maken met het feit dat het gemiddelde aantal uren zorg gedaald is, omdat de ambulante hulp ten opzichte van zorg met verblijf gestegen is. Dus de

ambulante hulp is gestegen, de zorg met verblijf is gedaald. Dat betekent dat er dus meer unieke cliënten zijn, maar dat is wel conform onze eigen ambitie. Dat betekent, de beweging naar de voorkant. Dus nu zit hij nog op 8+ in een piek, maar ik hoop dat dat gaandeweg steeds verder naar beneden gesteld wordt. Kinderen groeien zo thuis mogelijk op. Daar zit dat verschil in tussen het ambulante en het zorg met verblijf. **De heer Ezinga**, die heeft nog gerefereerd aan, tenminste die heeft mij een specifieke vraag gesteld: hebben wij dan totaal geen zicht op de effectiviteit van de preventieve maatregelen die we hier doorvoeren? Ook dat antwoord was terug te vinden in mijn, of in onze bestuurlijke reactie, maar ja, mijnheer Ezinga, ik vind het heel vervelend, maar kan je niet aankijken, oh daar zit u. Binnen de programma's monitoren we exact wat we doen. We monitoren de voortgang en we onderzoeken of dat meerwaarde biedt. Op die manier geven we ook invulling aan de aanbeveling om te kijken naar de effectiviteit van de maatregelen die wij hier uitvoeren in Rijswijk. Een separaat onderzoek daarnaast nog naar de effectiviteit, dat ziet naar ons inziens momenteel geen meerwaarde. We hebben volgens mij gaandeweg nog een jeugdhulppreventie op het programma staan nog voor de verkiezingen, dus dan spreken we elkaar daar ook nog over en ik denk dat we dan een uitvoerig debat zullen hebben als raad met elkaar. Ik kijk nog even, voorzitter, naar de rest van de vragen die ik voorbij heb horen komen, maar volgens mij waren die niet richting mijn kant. Dus dan houd ik het hierbij voor de eerste termijn.

De voorzitter: Nou, hartelijk dank allebei. Daar gaan we door naar de tweede termijn van het forum.

Tweede termijn

Mevrouw Koopman (D66): Dank u wel beiden voor de beantwoording van de vragen. Mijn vraag over de effectiviteit van de preventie ging vooral ook dat ik vond in het rapport dat het niet goed toegelicht was waarom nou juist daarop gefocust wordt. Uw toelichting begrijp ik wel en ik weet dat er landelijk daar veel aandacht aan is, voor is en ik denk inderdaad dat we in de nieuwe nota daarover waarin we, mevrouw Bentvelzen net noemde, zeker ook aandacht moeten geven hoe we dat kunnen meten. Zodat dat, zodat we dat op een goede manier meenemen. Daarnaast, de vragen over het cijfermatig deel. Wilde ik, volgende week kunnen er drie mensen gemiddeld per gemeente zijn, dus ik hoop in ieder geval dat die drie mensen er zijn. Ik ben zelf dagvoorzitter, dus ik tel niet mee, dus er mogen nog drie andere mensen van Rijswijk. Als er mensen niet kunnen, maar nog wel vragen hebben, ook over het Rijswijkse gedeelte, kunnen jullie die mij dan sturen? Dan zorg ik in ieder geval dat hij bij de onderzoekers van de rekenkamer van Den Haag terecht komen, zodat dat goed beantwoord worden, zodat ook ... Dan kan ik dat daarna weer aan jullie terugkoppelen. Want dit, zodat, zeg maar de inhoudelijke vragen daarin goed aan de orde komen, want het is denk ik inderdaad, het is niet door de Rijswijkse rekenkamer gedaan dat onderzoek, maar voor de hele regio is dat door de rekenkamer Den Haag gedaan. Nou, dat dashboard, we zijn aan het kijken naar de nieuwe raadsrapportage en ik denk dat er misschien nog een paar puntjes inderdaad kunnen worden opgenomen, zodat dit heel goed naar voren komt, die punten die door de rekenkamer zijn aangedragen.

Mevrouw Ten Brummelaar (RB): Allereerst, mevrouw Lansu en mevrouw Bentvelzen, bedankt voor beantwoording. Door de spanning dat ik hier na maanden weer mag zitten was ik één vraag vergeten, dus ik hoop dat ik die nog mag stellen en wellicht dat **mevrouw Koopman** die mee kan nemen: wat ik niet heb terug

gelezen in het rapport is hoeveel jeugdigen er door worden verwezen door school? Ik ben benieuwd of daar antwoord op gekregen kan worden of anders mevrouw Koopman die mee kan nemen?

De heer Ezinga (VVD): Nou ja, ik was me wel degelijk bewust van de aanflankende stukken, wethouder. Wat me dan ook opvalt, is dat zo'n bestuurlijke nota heel veel informatie bevat die ik juist ook zo graag in het rekenkamerrapport had willen zien zelf. Wat me dan, ja ik weet niet hoe dat precies zit. Misschien kunt u me dat straks uitleggen, waarom ik dat dan niet zie. Daarbij valt me dan ook op, en misschien heeft u daar net al antwoord op gegeven en mevrouw Lansu misschien ook al, de aanbevelingen zijn gedaan. Er zijn al een aantal acties ondernomen in het afgelopen jaar, anderhalf jaar, twee jaar. Wanneer is dat rapport eigenlijk in zijn eindversie opgesteld? Is er niet op basis van de acties die zijn ondernomen, nagedacht door de rekenkamer om die aanbevelingen bij te sturen of aan te passen om in ieder geval een extra effort te plegen om te kijken waar dan wel die vernieuwing zit in die aanbevelingen? Vanuit de rapportages die ik heb verricht vanuit mijn onderzoekscarrière gebeurde dat regelmatig en gingen we terug naar de tekentafel. Dus ik zou, dat is misschien wat kritisch en wat vervelend. Ik waardeer ontzettend de complexiteit van het uitvoeren van dit onderzoek door de rekenkamer en ook het feit dat je het samen met andere gemeenten en rekenkamers moet doen. Echter, we hebben hier zo'n groot, bloody groot probleem hier. Dat we aan alle kanten hier scherp op moeten zijn en dit is dan de scherpste van mijn vraag naar jullie toe. Dus, en dan kom ik eigenlijk terug op de eerdere kwestie: we hebben nu een aantal aanbevelingen, wethouder, hoe gaan we die nou implementeren? Wat is nou de meerwaarde van dit onderzoek als we deze aanbevelingen zo zien? Want we hebben ook al eerder gesproken over andere onderzoeken die mogelijk plaats zouden kunnen vinden voor de gemeente Rijswijk om te achterhalen waar de oorzaken zitten en die heeft u van de hand gedaan. Nu zitten we met dit onderzoek, met deze aanbevelingen. Wat gaan we ermee doen?

De heer Van der Meij (GBR): Ik heb op één vraag nog geen antwoord gehad van het rekenkamer. Dat is de bevinding, wat zij heeft geconcludeerd: toename van het aantal jeugdzorgtrajecten heeft vooral plaatsgevonden via de gemeentelijke toegang tot de jeugdzorg. Dat erkent het college ook in haar bestuurlijke beantwoording. Mijn vraag aan de rekenkamer is: heeft zij een oordeel over de wijze van beoordeling door bijvoorbeeld de jeugdteams, die vanuit de gemeente de toegang tot de jeugdzorg invullen, ten opzichte van andere gemeenten in de H10? Wat kunnen wij, wat doen andere gemeenten beter of anders, waar wij bij kunnen leren? In reactie naar de wethouder: ja, ik had wel degelijk natuurlijk wel uw bestuurlijke reactie gelezen waar u net naar citeerde en het bevestigt nogmaals mijn pleidooi. Ik ben blij dat u het over heeft genomen, om een complete herbronning, wil ik bijna noemen. Die term wordt wel eens ook door politieke partijen gehanteerd: waar zijn we van en waar zijn we niet van? Want het gaat niet zozeer om dat die zorg aan de voorkant of aan de achterkant plaatsvindt, het begint überhaupt met de vraag dat een beroep wordt gedaan op gemeentelijke instanties voor jeugdzorg. Daar gaat de discussie over: ben je er nou van al die jeugdfragen of ben je er niet van? Daar begint het mee. En natuurlijk, je moet op het moment dat je ervan bent, moet je het aan de preventieve kant invullen. Dat snap ik. Dat beschrijft u ook. Maar het begint met die vraag: waarom komen ouders, scholen, huisartsen zo snel bij die jeugdzorginstanties terecht via de gemeenten? Waar begint, waar eindigt de eigen verantwoordelijkheid en waar begint de verantwoordelijkheid van onze gemeenschap om in die jeugd te investeren? Nou, ik zie uit naar die discussienota die u aan het voorbereiden bent in aanloop naar die nieuwe raad.

Mevrouw Schröter-Haas (CDA): Ook dank voor de beantwoording van de vragen. We vinden de opmerking van **de VVD**, daar kunnen we ons zeker in vinden. Wij zien ook graag wanneer ... Goed dat er aanbevelingen zijn, maar ook goed om die toch up to date te maken en wellicht kan daar nog wel een slag overheen gemaakt worden. Dat zouden wij wel graag zien. Wellicht als discussienota voor het vervolg.

Mevrouw Lansu (rekenkamer): De eerste vraag die ik heb opgeschreven was: hoeveel jongeren worden doorverwezen door school? Dat is precies een van de problemen zeg maar: je hebt geen grip op de verwijzers. Wie, wat doorstuurt, daar is heel slecht zicht op. Het CBS houdt wel iets bij maar het is niet ... Die gegevens zijn niet optimaal. Dus de gemeente heeft vooral zicht op de gemeentelijke toegang, wat vanuit daar wordt doorgestuurd, wat jezelf dus eigenlijk als gemeente doorstuurt. Maar hoeveel een school doorstuurt, dat is ook in het kader van de privacy werkelijk heel ingewikkeld om daar goed zicht op te hebben, maar het is wel interessant natuurlijk om daar meer over te weten te komen. Even kijken, wanneer is het rapport opgeleverd? Ja, het feitenrapport is vlak voor de zomer in zijn uiteindelijke vorm opgeleverd. Wij staan dan nog steeds achter de aanbevelingen en conclusies, ook al zijn er vervolgstappen gemaakt. Ik denk dat de basis niet verandert, ook al is er een, ja, om meer inzicht te hebben en daarop als raad kritisch in te zijn: welke gegevens wil je graag periodiek over gerapporteerd krijgen en hoe hou je grip. Dus ik denk, op zich, dat ook al voeg je er een jaar aan toe, dat dan de aanbevelingen an sich niet hoeven te wijzigen op dat punt. Ik begrijp de kritiek en waarom het lang duurt, maar ik denk dat de basis gewoon blijft staan. Even kijken, de bevindingen. Een oordeel over de wijze van beoordeling door de jeugdteams. Het maakte geen onderdeel uit van het onderzoek. Het is juist dat elke gemeente op een andere manier die jeugdteams en de toegang georganiseerd heeft. Daarin is het heel ... Ja, dat zou dan onderzoek op zich zijn om de verschillen daarvan, wat werkt nou wel en wat werkt nou niet, dat zou een apart normenkader vragen: hoe ga je dat überhaupt met elkaar ... Verwijst de één sneller door en is dat dan effectiever? Of juist wat je in de toegang al probeert zelf op te lossen. Werkt dat beter? Of eerder doorverwijzen, ja dat is nog niet ... Er zijn vast ook onderzoeken die daarnaar gedaan worden, maar dat maakte geen onderdeel uit hier van het onderzoek.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Lansu en ook heel erg dank voor uw bijdrage aan de rekenkamer in het afgelopen jaar. Ik begreep dat u ermee stopt, met de rekenkamer. Dus heel erg bedankt ook nu voor inspraak. Dan gaan we door nog naar wethouder Bentvelzen in het tweede termijn voor een reactie vanuit het college.

Wethouder Bentvelzen: Ja, voorzitter, kort nog even naar aanleiding van de vraag rondom de scholen waar **mevrouw Ten Brummelaar** om vroeg. Leerkrachten, intern begeleiders, leerplichtambtenaren, et cetera, die zijn zeer belangrijke signaleerders. Dat is een hele belangrijke signaleringsfunctie die zij hebben. Tegelijkertijd, is de toegang tot de jeugdhulp geregeld via de wettelijke verwijzers, dus het jeugdteam en de huisarts. Op **mijnheer Ezinga** zou ik willen zeggen: u refereert natuurlijk aan het follow the money onderzoek die ik toen heb afgedaan en niet alleen ik. Dat heb ik natuurlijk besproken, uitvoerig een paar keer met mijn collega's in de H10. Desondanks, u vraagt mij hoe gaan we dit nu implementeren? Ja, ik zou zeggen dat dit een extra steun is voor de weg die we al zijn ingeslagen. We hebben een actieplan met elkaar vastgesteld. Dat actieplan is een levend document. Heb ik meerdere keren aangegeven. We hebben daarin afgesproken dat we het kritisch blijven monitoren en de voortgang met elkaar blijven bespreken. Waar nodig we steeds dat stuk kunnen

bijstellen, dan wel aanvullen met nieuwe maatregelen. Dus op die weg zou ik zeggen, doen, zoals **de VVD** ook zou zeggen.

De heer Ezinga (VVD, ter interruptie): Voorzitter, heeft u nou echt deze aanbevelingen nodig als steun in de rug om dit uit te voeren?

Wethouder Bentvelzen: Voorzitter, nee zeker niet. U heeft mij gevraagd: hoe implementeert u deze aanbevelingen? Ik zeg daarbij: dit nemen we mee in het kader van het actieplan, of in het licht daarvan en alles wat we daar nog beter, anders, efficiënter, nou, noem alle positieve bewoordingen daaromheen op. Dat doe ik graag. Dat doe ik nu graag en mocht dat na maart 2022 iemand anders zijn dan draag ik dat stokje graag over.

De voorzitter: Mag ik hierbij concluderen dat dit raadsvoorstel over het rekenkamerrapport als een akkoordstuk door mag naar de raad? Of is het als bespreekstuk? Ik zie de heer Ezinga, dat hij het graag als bespreekstuk wil, **dus dan gaat het als bespreekstuk door naar de raadsvergadering**. Hartelijk dank aan de leden van de rekenkamer voor het aanwezig zijn bij dit agendapunt en de beantwoording van de vele vragen.

10. Raadsvoorstel Kadernota wet Inburgering (21 049)

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende raadsvoorstel op de agenda. Er staan er nog drie op, dus vergeet het ook niet dat er nog een hele agenda voor de boeg is. De Kadernota wet Inburgering staat er nu op. Wie mag ik daarover het woord geven?

Mevrouw Koopman (D66): Ik zal het kort houden, dit punt. Ik wil de wethouder feliciteren. Het is een uitstekend leesbaar en duidelijke kadernota. Duidelijke doelstellingen, goede financiële uitwerking, een risicoparagraaf. Zo hoort een kadernota te zijn opgebouwd. Een belangrijk onderwerp, dat in het verleden slecht werd ingevuld. Ik ben zelf taalmaatje geweest voor een Syrisch echtpaar en heb in de praktijk gezien hoe slecht de inburgering was ingericht. Hoeveel moeite zij hadden om aan kwalitatief goed Nederlands onderwijs te komen. Door de integrale aanpak en de ontzorging, met veel aandacht voor taal en participatie, denk ik dat nieuwkomers een veel beter en sneller start kunnen maken, zodat onze maatschappij gebruik kan maken van de talenten van deze mensen. Ik denk dat er een goed plan ligt en nu zou ik zeggen: op naar een goede uitvoering, zodat ... Het enige waar nog wel een vraag over heb, dat zijn de, dat staat er een heel klein beetje in benoemd, maar de mensen die nu inburgeren, die niet gebruik kunnen maken van de nieuwe manier, hoe gaan die ... Kunnen we daar toch nog iets voor doen, zodat ze niet tussen wal en schip vallen en eigenlijk daardoor gewoon een hele slechte start hier hebben? Misschien dat u nog kunt toelichten hoe deze groep eventueel nog ondersteund kan worden?

De heer Karremans (Wij): Ik wil mij graag aansluiten bij mijn voorganger, want deze kadernota is super helder, duidelijk en hij past ook goed bij de ambities en de visie van de gemeente Rijswijk. Alleen, onze fractie maakt zich nog wel een klein beetje zorgen om de krappe budgetten, maar het college geeft ook aan dat zij bezig zijn,

door middel van een lobby, om dit aan te kaarten bij het Rijk. Ik vroeg me eigenlijk af of deze lobby al gestart is en zo ja, met welke gemeenten?

De heer Loof (VVD): Voorzitter, voor ons ligt het raadsvoorstel Kadernota wet Inburgering 2022. Gemeenten krijgen weer een centrale rol bij de inburgering. Laten we dit dan ook goed aanpakken. Het is tenslotte belangrijk dat mensen mee kunnen doen in de samenleving en in onze maatschappij. Door een goede inburgering te regelen, zorgen we ervoor dat nieuwe inwoners van Rijswijk en Nederland aan de slag kunnen en goed hun weg kunnen vinden in onze samenleving. Dat is ook meteen het uitgangspunt: een goede inburgering is voor iedereen het beste en levert voor iedereen het meeste op. De VVD Rijswijk heeft de volgende vragen over het voorstel. Even voor het overzicht: op welke aspecten hebben wij als gemeente invloed? Aangezien de nieuwe wet al veel punten geeft die overgenomen moeten worden. Waar hebben wij dan nog invloed op uit te oefenen en welke eventueel bijsturende rol heeft de gemeenteraad hier nog in? De ingangsdatum van de nieuwe wet is eind 2020 uitgesteld, mede op verzoek van de VNG. De nieuwe ingangsdatum van 1 januari 2022 moest de gemeente meer tijd bieden om nog het een en ander uit te voeren. De vraag is of deze tijd nuttig is besteed door wethouder? Ziet de wethouder alsnog risico's bij de invoering over vier maanden? In andere woorden, had de wethouder genoeg aan de extra tijd of lag deze basis al klaar voor de oude ingangsdatum van 1 juli 2021? In de inleiding geeft de wethouder aan dat de, en ik citeer: bewoordingen soms algemeen blijven, omdat we nog in het voorbereidende jaar zitten. In hoeverre is dit op dit moment nog het geval en denkt u deze algemene bewoordingen nog voor de ingangsdatum van 1 januari 2022 helder te kunnen hebben en te kunnen delen met de gemeenteraad? Op pagina zeven staat dat het persoonlijke plan voor inburgering en participatie, de PIP, het karakter van een beschikking heeft. Houdt het dan ook in dat er een bezwaar- en beroepsprocedure tegen openstaan? Op pagina 10 geeft u aan dat over de herkomst van gezinsmigranten die in Rijswijk komen wonen minder nauwkeurige aantallen beschikbaar zijn. Kan dit eventueel beter en zo ja, hoe wilt u dit gaan aanpakken? Op pagina 14 geeft u aan dat het uitgangspunt is: lokaal, mits. Zijn er al gesprekken met partners in de regio over de gezamenlijke inkoop van bepaalde zaken en zo ja, welke? Verder geeft u op pagina 16 aan dat in 2025 naar verwachting de eerste inburgeraars uit de trajecten van de nieuwe wet Inburgering stromen. Logisch, want het duurt ook drie jaar. Als blijkt dat er bijvoorbeeld nog aanvullende taalscholing nodig is, kan het iets zeggen over de kwaliteit van de trajecten, schrijft u. Wordt er ook tussentijds nog geëvalueerd naar de kwaliteit van de trajecten of enkel pas over drie jaar in 2025? Wordt er tussentijds geëvalueerd, wilt u dit dan ook uiteraard delen met de raad? Op pagina 17 geeft u aan dat in de aanloop van 2022 ontwikkelen wij een werkproces en methode om de brede intake en het PIP zo integraal mogelijk in te richten. Ook voor de overige plekken in dit stuk waar dit soort termen staan: de aanloop naar 2022 is nu al en loopt over vier maanden al af. Is deze aanloop al aan de gang? Wat gaat de gemeenteraad hier nog van meekrijgen en wat is de huidige status van deze stukken in deze aanloop? Ik ben bijna klaar, voorzitter. Op pagina 21 geeft u aan dat Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG hebben afgesproken dat over drie jaar een evaluatie naar de betaalbaarheid van het stelsel plaatsvindt. Wij nemen wel aan dat u, mochten er eerder problemen met de financiering plaatsvinden, al eerder aan de bel trekt en dit in ieder geval doorgeeft aan de gemeenteraad. Zo ja, ook aan het ministerie en de VNG, zodat die eventueel een en ander kunnen oppakken. Op pagina 22 geeft u aan een tekort te verwachten van €31.000. Hoe vangt u dit tekort op? Zeker als in latere jaren blijkt dat er mogelijk vaker tekorten zullen optreden. We hopen natuurlijk dat het niet geval zou zijn. Twee korte vragen. Op pagina 23

geeft u aan dat er gebruik zal worden gemaakt van onafhankelijke en professionele tolken. De gemeente Rijswijk zal vast niet de enige zijn met dit plan. Hoe vangt u het mogelijk tekorten aan tolken op dit vlak op? Zeker aangezien dit een groot effect kan hebben op de rest van de trajecten. Dit geldt ook voor de consulenten. Hoe gaan we schommelingen opvangen zowel in aanbod van consulenten, als in de hoeveelheid groepen die begeleid moeten worden? Hoe gaat u om met vertragingen in het proces? Oftewel, wanneer iemand gewild of ongewild langer doet over een leertraject en daarmee de drie jaar voorbijgaat? Wat zijn dan de te nemen stappen?

De heer Van der Meij (GBR): Ik sluit me graag aan bij de eerdere fracties, die spraken over een goed duidelijk, leesbaar stuk wat nu voorligt. Uiteraard is het ook belangrijk dat wij deze wettelijke taak goed binnen onze gemeente uitvoering geven. Wat ik in deze jammer vind, en dat is de evaluatie, **de heer Loof** wees daar ook eventjes net naar, dat dat lijkt dat dat slechts betrekking heeft op de financiën. Als ik lees op pagina 21: er vindt drie naar jaar na inwerkingtreding van de wet een evaluatie naar de betaalbaarheid van het stelsel plaats. Waarbij het ons inziens ook zou moeten gaan om een beleidsinhoudelijke evaluatie. Met andere woorden, werkt het beleid zoals we dat nu met mooie woorden en voornemens in onze kadernota hebben opgeschreven? Werkt dat nu ook voor de mensen die het aangaat? Daar vraag ik graag een toelichting op het college waarom deze type evaluatie nu niet is opgenomen in de kadernota? Of die wel plaatsvindt na drie jaar of op enig moment? Zo niet, of dat alsnog aan de notitie kan worden toegevoegd?

De heer Van den Berg (BVR): Bijna last best, er zijn een aantal vragen al gesteld, maar ... Door de overheid is met de nieuwe wet Inburgering wederom de uitvoering bij de gemeenten belegd van een wet. Over inburgering kunnen we lang en breed praten, maar tot op heden lijkt het helaas voor velen inburgeraars nog een lange weg. Veel mensen lukt het na tientallen jaren nog steeds niet om in te burgeren. Gelukkig zijn er ook voorbeelden waarbij het binnen een korte termijn wel is gelukt, zoals bijvoorbeeld onze prinses Máxima. Waar een wil is, is dus een weg zeggen we maar. Met maatwerk en snelheid centraal hopen we dat met deze nieuwe wet de inburgering een stuk sneller gaat verlopen. Beter voor Rijswijk hoopt nu dat dit belegd is bij de gemeente, we beter inzicht krijgen van hoe dit verloopt. Wij vragen ons af hoeveel mensen praten we hier over? In het stuk wordt niet gepraat over sancties, als die er al zijn. Als bijvoorbeeld een inburgeraar het niet haalt na drie jaar. En hoe gaan we dit monitoren? Verder, kan de wethouder uitleggen wat er wordt bedoeld met de ondertussengroep? **D66** maakte daar ook al een opmerking over. En dat deze niet vallen onder de nieuwe wet en hoe ondersteunen we deze ondertussen? En hoe voorkomen we dat we ze tussen wal en schip laten raken? Tevens heb ik een vraag: wat is een warme overdracht vanuit het AZC? En verder kan BvR zich volledig aansluiten bij de teksten dat we willen dat men zo snel mogelijk zelfredzaam is als inwoner. En dat betaald werk de beste vorm van zelfstandigheid is. We hopen vanuit Beter voor Rijswijk dat de budgetten niet uit de pas gaan lopen. Al geeft u zelf al een winstwaarschuwing.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik vond de titel van de kadernota zo mooi: Thuis in Rijswijk. En ik moet zeggen dat de inleiding van de wethouder ook op empathische wijze is opgesteld. Maar daarnaast lees ik in het raadsvoorstel wel wat kille bewoording. Bij de drie uitgangspunten staat: zo snel mogelijk zelfredzaam worden. Zo snel mogelijk een positie op de arbeidsmarkt verwerven en zo snel mogelijk onderdeel vormen van een inclusieve samenleving. Dit zijn een beetje de twee pijlers die voor mij, of voor ons Partij van de Arbeid,

een beetje haaks op elkaar staan. Of in ieder geval niet heel erg overeenkomen. Ik vraag daarom ook de wethouder of zij zich meer kan vinden in haar eigen voorwoord, of inleiding, dan in datgene wat ik net al zei over zo snel mogelijk dit en zo snel mogelijk dat. Dus dat is eigenlijk een vraag rondom uw voorwoord en de rest van de nota. Kijk, een inclusieve samenleving daar zullen we het allemaal wel over eens zijn. Die is er niet zomaar. En een inclusieve arbeidsmarkt is er ook niet zomaar. Daar moeten veel inspanningen voor geleverd worden die ik hier op papier, ondanks dat er heel veel in staat - waarvoor dank, ik kreeg er wel een duidelijk beeld van- maar daar moet wel veel voor gebeuren. En u zegt ook dat doen we via integraal werken. Maar dit is integratie op papier, op dit moment, via de kadernota Sociaal Domein. Daar las ik eigenlijk heel weinig over inburgering in die kadernota Sociaal Domein. Dus hier brengt u het aan de orde, maar hoe komt het dan ook werkelijk tot integraal werken? Dat is mijn vraag. Kunt u dat wat duidelijker aangeven? En nogmaals, een inclusieve samenleving -ik hoop dat u het daar met mij over eens bent en zeker ook de brede welzijnsnota gaat er vanuit- komt van twee kanten. Die komt niet van alleen de inburgeraars, die komt ook van ons, als ontvangende samenleving. Als inwoners van Rijswijk. Goed, nogmaals de techniek: wat gaan we doen? Voor het geld is duidelijk. Ik vind de begroting te summier. U werkt eigenlijk met tonnen en komt dan in posten van € 570.000 voor de kosten van inburgering. En u weet wel te formuleren dat u € 31.000 tekortkomt. Dat vind ik knap. Want hoe kunnen wij dat als raad zien? U zet zes ton, nogmaals, uit voor de uitvoering en dan nog eens ruim anderhalve ton voor de voorzieningen. En dan nog eens anderhalve ton voor de uitvoering en dan komt u op € 31.000, nogmaals 31.000 tekort uit. Ik kan dat niet controleren, ik zie dat nergens uit. Dat zijn posten die totaal niet in verhouding tot elkaar staan ten aanzien van kosten en tekort. Kunt u dat in een oftewel antwoord naar ons duidelijker vermelden, of een aanvulling voor de raadsvergadering van 14 september in geven? Want zo is het onduidelijk. En dan sluit ik me verder aan bij de **VVD**, die zei van: halen we dit nog voor 1 januari 2022? Want u beschrijft in uw tijdpad tot en met december eigenlijk nog vrij cruciale onderdelen. Waarin staat dat in december er getest en geïmplementeerd moet worden. Ik neem aan dat het in de verkeerde volgorde staat in uw raadsvoorstel. Daar staat implementeren en testen, maar ik denk dat het andersom moet zijn. Tenminste, anders begrijp ik het verkeerd, dat je test en implementeert. En dat moet allemaal nog in december. Dus ik sluit me aan bij de vraag van de **VVD**: is dat realistisch? Terwijl we in januari toch wel van start moeten gaan. Voorzitter, ik denk dat ik voorlopig mijn punt wel heb gemaakt. Ik sluit me ook aan bij de vraag van **Beter voor Rijswijk**. Ik wil ook graag meer weten over die ondertussengroep. Wat gaan we daar nog, als die niet onder deze nieuwe inburgeringsgroepen vallen, wat gaan we daar dan voor doen? Misschien kan dat via een IB, eventueel.

Mevrouw De Man (OR): Allereerst wil Onafhankelijk Rijswijk de wethouder ook bedanken voor deze nette en heldere nota. Daar zijn we hartstikke blij mee. En ondanks dat hebben we toch nog wel een aantal vraagjes. We merken natuurlijk dat statushouders regelmatig de taal nog niet helemaal voldoende spreken. Zijn de eisen voor het leren van de taal en het behalen van de benodigde papieren dan ook aangescherpt? En zo ja hoe? En hoe pakken we dit dan nu aan met de groep die eigenlijk een beetje tussen wal en schip valt? Daarop aansluitend: waarom is er gekozen voor het maximale niveau van B1 en niet voor B2? U heeft helemaal gelijk: integreren in de samenleving betekent ook, zelfredzaamheid betekent ook inderdaad een betaalde baan, lekker aan het werk gaan. Maar om wat voor banen moeten we denken in dit geval? Zijn er bijvoorbeeld organisaties die zich hebben gemeld van: wij zouden ons hier wel voor willen openstellen? Of hoe pakken wij dit aan? En hoe verhoudt zich dit tot het aan het werk krijgen van onze eigen inwoners die bijvoorbeeld nu

zonder baan zitten en wel weer aan het werk moeten gaan, of zo'n re-integreringstraject in moeten? Behalve werken is natuurlijk ook wonen sterk verweven in dit hele traject. En daar hebben we al hele erge grote problemen mee. We komen natuurlijk woningen te kort, dus hoe vliegen we dat aan? Dat heb ik nog niet helemaal terug kunnen vinden.

Mevrouw Koegler (CDA): Vanuit de fractie van het CDA ook de complimenten voor de nota. Prima nota, mooie integrale aanpak. En ook slim gebruik maken van het bestaande beleid en voorzieningen. Dat is natuurlijk prima. Sommige zaken zou het CDA wellicht wat het ruimhartiger in de nota omschreven willen hebben. En ook in de uitvoering willen zien. Maar goed, daar is het budget gewoon niet toereikend voor. In het stuk staat ook dat de wethouder zich daar zorgen om maakt. Het CDA maakt zich ook zorgen over het budget. Dus we willen de wethouder wel vragen om het budget nauwgezet te bewaken. En de raad ook echt tijdig te informeren als we overschrijden. We hebben nog wel een aandachtspunt. Als het gaat om de huidige inburgering, maar ook de toekomstige inburgering van statushouders, is dat statushouders op hun eigen niveau ingezet moeten worden. We vinden het belangrijk dat ze echt op hun eigen niveau meedoen in de samenleving. Daar hebben we al eerder aandacht voor gevraagd. Dat gebeurt nu nog onvoldoende. En het komt natuurlijk straks bij de uitvoering naar voren. Maar daar dus aandacht voor. En daarbij willen we de wethouder ook attenderen op de initiatieven die vanuit de rijksoverheid momenteel genomen worden om mensen vanuit de participatiewet, waaronder ook statushouders, aan het werk te zetten en op te leiden. Zodat we ook de verantwoordelijkheden bij de werkgevers neer kunnen leggen.

Mevrouw Kames (RB): De voorstellen zijn prima. Want maak een inburgeraar zelfredzaam. Zo snel mogelijk een baan en onderdeel worden in onze inclusieve samenleving. Maar wat er gebeurt er als de inburgeraar het niet doet, wil of kan? Wat gaat er dan gebeuren? Komt er ook een één op één begeleiding in verband met het ontzorgen van de statushouder? En gaat dit allemaal binnen het budget van het Rijk vallen, of dreigen er meer tekorten voor de gemeente Rijswijk? Ik heb ook gelezen dat ze tolken nodig hebben. En ik vroeg me ook af of die inmiddels niet in het AZC zitten, zodat ze er daar gebruik van kunnen maken. Dit is voorlopig mijn vraag.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Allereerst valt ons op dat de toonzetting van de nota positief is. En dan inderdaad, zoals **mevrouw Van Nunen** ook zei, vooral in het voorwoord. De inburgeraars zijn echt welkom. En er wordt gekeken naar de kansen en mogelijkheden die deze mensen hebben met de nieuwe wet Inburgering. En dat is mooi om te lezen. Wat ons wel zorgen baart, is wat eigenlijk **VVD en PvdA** ook hebben gezegd, is dat er nog erg weinig is uitgewerkt. En dus nog niet helemaal duidelijk is precies hoe de nieuwe wet wordt geïmplementeerd. En er staat letterlijk in de tekst dat er nog het een en ander ontwikkeld moet worden, dat er nog werkafspraken moeten worden gemaakt met diverse organisaties. Verder nog enkele mogelijkheden voor de uitvoering verkend moeten worden. En dat is nogal wat voor de aankomende vier maanden. En de eerste vraag die wij dan ook hebben, net als eigenlijk al eerder is gesteld: is het plan wel helemaal af als het voor 1 januari 2022, als de nieuwe wet van start gaat? En als we het actieplan op bijlage 3 zien, dan is er nog wel echt heel veel te doen. En kan de wethouder misschien uitleggen waarom er nog zoveel uitgewerkt moet worden? Want inderdaad de wet is uitgesteld, er was best nog wel tijd. En dan goede communicatie. Goede communicatie met de inburgeraars is echt onontbeerlijk om een goede, brede intake te houden, voor het opstellen van een PIP, voor de samenwerking met WSP, de wijkteams, dus eigenlijk voor die integrale aanpak,

wat zo genoemd wordt. Dus eigenlijk ook om te zorgen dat de nieuwe wet goed verloopt. Wat wij erg beperkt in de nota naar voren vinden komen, is dat het voor heel veel inburgeraars is het gewoon heel moeilijk om de taal te spreken. En daar wordt eigenlijk niet zoveel over geschreven. En dat is echt een belangrijk aandachtspunt. In het raadsvoorstel staat dan over de communicatiestrategie, dat die nog moet worden ontwikkeld. Maar heeft de wethouder daar misschien nog wat meer informatie over? Onder het kopje Financiën komt er wel iets over de tolken. Dat hebben we wel vaker gehoord. En ook de tolkentelefoon. Maar hoeveel uren tolkkosten rekent de wethouder dan eigenlijk? En dan hebben we nog wat andere vragen. Zijn ervaringsdeskundigen en organisaties met ervaring die met deze nota gaan werken, zoals Welzijn Rijswijk en WSP, al in een vroeg stadium betrokken bij deze nota? Want tijdens het lezen daarvan had ik het gevoel nog niet helemaal. Omdat, zoals ik al zei, dat er nog afspraken gemaakt moeten worden, en zo. En het lijkt me onontbeerlijk dat zij er tijdig bij betrokken zijn. De ondertussengroep daar is al meer naar gevraagd, dus daar ga ik niet nog een vraag over stellen. Behalve dan dat de VNG en Divosa moedigden eerder dit jaar de gemeenten aan om voor deze ondertussengroep in de geest van de nieuwe wet te gaan werken. Is dat in Rijswijk eigenlijk gebeurd? En zoals de wethouder al schrijft in de inleiding, hebben veel vluchtelingen heel veel ellende meegemaakt. En dat kan betekenen dat zij door alle stress en angsten misschien helemaal niet zo snel kunnen beginnen met de leerroute zoals gepland. Is hier eigenlijk wel ruimte voor? En de aantallen die de Z-route gaan volgen, zijn volgens ons wat laag ingeschat. Omdat de eis B1 is geworden, in plaats van A2. Ook dit kan zorgen voor budgetoverschrijdingen. Wat doet de gemeente als ze te weinig geld heeft? En komt er een vangnet voor de mensen die wel heel leerbaar zijn, maar B1 net niet halen? Eigenlijk is deze vraag ook al een beetje eerder gesteld. En we zijn ook wel even benieuwd naar de pilot over het direct toekennen van de Ooievaarspas en de statushouders die een uitkering aanvragen. Hoe dat gaat. Want ik begreep dat dat misschien voortgezet wordt. Dan nog twee fouten in de tekst. Of tenminste, er staat op pagina 6 in de tabel staat dat de eis nu A1 is. Maar dat is dacht ik A2. En daarbij ook nog even naar **mevrouw De Man**, B1 dat is al best wel een hoog niveau. Dus dat is niet te onderschatten. En op pagina 18 staat leefbaarheidstoets. Maar dat zou volgens ons leerbaarheidstoets moeten zijn. En dan nog een vraag die niet direct met de nota te maken heeft, maar wél met het onderwerp. Is: klopt het dat sinds halverwege dit jaar geen statushouders meer gehuisvest worden in Rijswijk?

De voorzitter: Wethouder Besteman. Wellicht dat een van de collega's anders zijn of haar microfoon ter beschikking kan stellen? We schorsen kort de vergadering voor een technisch...

Wilt u allen plaatsnemen? We gaan de vergadering weer hervatten. De technische problemen zijn opgelost. Dames en heren, zou u allen weer plaats willen nemen op uw stoel? Op uw zetel. Dan gaan we door naar de eerste termijnbeantwoording van wethouder Besteman.

Wethouder Besteman: Dank ook aan de raad en de technische dienst hier. Het is allemaal weer opgelost en het werkt naar behoren. De kadernota Wet Inburgering 2022. Allereerst even kort schetsen, voorzitter, waar komen we vandaan? We werken nu met de wet Inburgering 2013. Het kabinet heeft vastgesteld dat die wet Inburgering niet goed werkt en is daarom met de wet Inburgering 2022 gekomen. Het huidige stelsel voldoet niet, zo zegt het kabinet, omdat de inburgeraar te veel zelfstandig zijn of haar weg moet vinden in het inburgeringsstelsel. En zo aan de inburgeringsplicht moet voldoen. Ze moeten bijvoorbeeld een lening afsluiten en dat leidt weer vaak tot schulden en andere problemen. En het stelsel staat te veel op zichzelf en

mist ook de verbinding met andere beleidsterreinen die van belang zijn. De rol die naar de gemeenten komt, **de heer Van der Meij** zei het al, het is een wettelijke taak die we als gemeente uit hebben te voeren. Op dit moment bestaat die uit de maatschappelijke begeleiding van statushouders en de participatieverklaringstrajecten. Dus dat is nu het reguliere aanbod. En dat aanbod wordt ook ingezet voor de ondertussengroep. Een aantal fracties heeft daar vragen over gesteld, onder andere Onafhankelijk Rijswijk. Dus dat aanbod blijft voor die groep staan. We krijgen daar overigens geen extra geld voor vanuit het Rijk. Dus het is zo, dat als de raad zegt: we willen meer doen voor die groep, dan zullen we daar financiën bij moeten zetten. Wat gaan we doen vanaf 2022? De wet Inburgering 2022 schrijft vrij expliciet en op sommige punten ook vrij gedetailleerd voor wat wij als gemeente moeten doen. Er is weinig beleidsruimte om zelf in te vullen. Zo zegt de wet dat er een brede intake moet komen voor inburgeraars. Er moet een persoonlijk plan voor inburgering en participatie worden opgesteld, het PIP, om maar even een afkorting te gebruiken. En er moet een passende leerroute worden aangeboden. Nou, de leerroutes bestaan uit drie verschillende stromingen. De B1-route die gekoppeld is aan de uitstroom naar werk. We hebben ook prognoses gekregen van het departement. En u heeft het ook in de nota kunnen lezen, de verwachting is dat er ongeveer zestig procent van de inburgeraars gebruik zal maken van deze route. We hebben de onderwijsroute, dat gaat over het B1-niveau -**mevrouw Van der Kooij** sprak daar al over- en de vervolgslag naar regulier onderwijs. De verwachting is dat ongeveer 25 procent van de inburgeraars deze route zal gaan volgen. En de zelfredzaamheidsroute, waar naar verwachting vijftien procent van de groep gebruik van zal maken. Voor die laatste route werken we samen met de gemeente Delft. En voor die onderwijsroute, ik zal daar zo nog wel wat meer over vertellen, met andere gemeenten. Dus we hebben gekeken naar waar kunnen we slim inkopen met andere gemeenten? En waar kunnen we lokaal goed in de uitvoering regelen en de verbinding maken met bestaande diensten? Dus dat even ter introductie. Nog goed om aan te geven dat de aantallen, de prognoses die wij hebben ontvangen, aangeven dat het om een zeer overzichtelijke groep gaat. Voor 2022 hebben het over 96 mensen. En ook de twee volgende jaren daarna zegt de prognose datzelfde aantal mensen. En als we kijken naar het verleden, dat is altijd een goeie aanwijzing voor de toekomst als je geen andere informatie hebt, sinds 2014 tot begin dit jaar hebben we het over vierhonderd mensen die zijn komen inburgeren. Dus u ziet, dat zijn vrij overzichtelijke aantallen, die het ook mogelijk maken om het in de uitvoering goed te regelen en ook tijdig te regelen. Ik ga de fracties langs, voorzitter. Dat is misschien het handigst. Begin ik bij **mevrouw Koopman van D66**. Dank voor uw inbreng en uw enthousiaste reactie. U heeft de ondertussengroep ook genoemd als een van de fracties. We doen daar nu voor wat we daarvoor doen. Die maatschappelijke participatieverklaring en die maatschappelijke begeleiding. Dus dat blijft onveranderd. Maar dat is wel wat het is. De **BvR-fractie** heeft mij daar trouwens ook naar gevraagd. Dus bij dezen heeft u dan alvast het antwoord op die vraag. De fractie van **Wij** heeft ook aangegeven dat ze de nota helder vinden. Maakt zich ook zorgen over het krappe budget. Ja, die zorg delen we als college. De lobby loopt via de VNG. U weet misschien, de VNG is behoorlijk actief en heeft ook het standpunt al ingenomen dat als er taken naar gemeenten toekomen, dat er ook gewoon passend budget mee moet komen. Dus die lobby die blijft gewoon lopen. En ook het college doet daarin wat we kunnen. Maar goed, we vonden het van belang om dit budget wel op te nemen in die nota. Zodat het ook voor uw raad helder is wat de context is, financieel gezien. De **VVD-fractie** geeft aan dat ze het eens zijn met de lijn van een goede inburgering, dat dat van belang is. Nou, dat delen we inderdaad. De invloed van gemeenten, heeft **de heer Loof** ook naar gevraagd. De beleidsruimte is, zoals ik zei, beperkt. De wet schrijft op sommige punten zeer gedetailleerd voor. Dus dat is gewoon uitvoeren van wat we als wettelijke taak krijgen,

zou je kunnen zeggen. De prognoses daar heb ik net ook al iets over gezegd; nog even richting de **VVD**. Het gaat om 96 mensen per jaar, zo is de verwachting. Dat zijn natuurlijk bescheiden aantallen. Maar prognoses zijn natuurlijk prognoses en dat is geen exacte wetenschap. Dus die opmerking wil ik daar wel bij maken. De **VVD** heeft ook gevraagd van hoe zit het dan met de samenwerking in de regio? We zijn natuurlijk niet alleen als gemeente en we zitten zeker niet op een eiland. En dat is ook waarom we voor de verschillende onderwijsroutes samenwerken met gemeenten. Zodat we dat ook zo efficiënt mogelijk kunnen inkopen met elkaar. Als het gaat om de planning, die is toegevoegd, en inderdaad krijgen we nog wel een druk najaar. Maar dat zal op vele fronten mogelijk druk zijn. De planning is reëel. Er zijn natuurlijk al zaken voor opgestart. Overleg met partners, dat vroeg onder andere **GroenLinks** naar. Dat is natuurlijk allemaal al up en running. Maar ik ben natuurlijk zeer bereid -en dan kijk ik maar even naar de **VVD**-fractie, die ik overigens niet zie zitten. Maar -achter de paal, hoor ik, ja, hallo- ik ben natuurlijk zeer bereid om u daar op een later moment over te informeren. Zodat u ook zicht heeft op waar we staan in de uitvoering. Dus als u daar prijs op stelt, dan is dat natuurlijk prima. Als we buiten budget treden, vraagt de **VVD**-fractie nog. Uiteraard kom ik daar dan tijdig voor terug bij de raad. Dat is nou eenmaal zoals we hier met elkaar werken. En dan zullen we ook de bestuurlijke keuzes aan u voorleggen, die dan te maken zijn. Bezwaar tegen het persoonlijk plan, het PIP-plan, heeft de **VVD** me nog gevraagd. De inburgeringsplicht die ligt al vast, dat is een wettelijk gegeven. En de inhoud van de leerroute wordt in overleg met de inburgeraar opgesteld. Dus dat wordt op die manier gedaan. Dus dat is een een-op-een-relatie, waar **mevrouw Kames** ook al een vraag over heeft gesteld. **De heer Van der Meij** vraagt naar de evaluatie. Financieel is een belangrijk onderdeel, maar ook inhoudelijk. De aanpak die wij voorstaan, is een lerende aanpak. Dus dat wil ik daar graag over zeggen. En ook de contracten die wij afsluiten, als het gaat om de leerroutes, de onderwijsroutes, daar zit natuurlijk een belangrijke component contractmanagement aan. Zodat we goed daar vinger aan de pols kunnen houden en eventueel bijsturen als het nodig is. De gemeente die neemt de regierol in. De fractie van **Beter voor Rijswijk** heeft daar een opmerking over gemaakt. Dus we hebben goed zicht op hoe zo'n inburgeringstraject verloopt. En nogmaals, het gaat om 96 inburgeraars, zo is de prognose. Dus we kunnen dat heel goed overzien, is de verwachting. De **Partij van de Arbeid**, mevrouw Van Nunen, u stelt dat het voorwoord in tegenspraak is met de rest van de nota. Ik zie dat anders. Dat zal de fractie van de **Partij van de Arbeid** niet verbazen. Kijk, ons viel veel aangelegen als college dat mensen snel kunnen inburgeren. Niet alleen omdat het kostenefficiënt is. Ik zou zeggen: nee, integendeel. Natuurlijk willen we ook binnen budget werken. En dat is ook de opdracht die we van de raad krijgen. Maar we weten gewoon, wil ik heel graag tegen de fractie van de **Partij van de Arbeid** zeggen, dat mensen ook graag zelfredzaam willen zijn. Mensen die werken, zijn vaak gelukkige mensen. Het geeft structuur aan hun leven, het geeft houvast. En het geeft sociaal natuurlijk ook heel veel voldoening. Dus u doet net alsof het begeleiden naar werk een straf is voor mensen. Nou, ik zou het tegendeel zo'n beetje willen bewijzen. Dus die tegenstelling die u ziet, die is er niet. Die voel ik niet, die voelen wij als college niet. En er is ons juist veel aan gelegen om te werken aan die inclusieve samenleving. Dat is uw raad ook, dat weet ik. En dat is ook wat wij voorstaan. En dan het integrale werken, u heeft daar ook een opmerking over gemaakt. Het is ook een belangrijke backbone zou je kunnen zeggen, van de uitvoering in deze nota. En ik denk ook dat dat een kracht kan zijn van het lokale werken. De lokale uitvoering van deze taak. Want we hebben immers al een Werkgeversservicepunt dat up en running is. We hebben een Financieel servicepunt. We hebben veel diensten als gemeente al werkend. En dat maakt het gewoon heel makkelijk om die integraliteit met elkaar te bereiken. En dat is dus ook een belangrijke backbone in de nota. Ik kan even het Nederlandse woord niet zo

snel verzinnen. Maar u begrijpt mij vast. Dan heeft de **Partij van de Arbeid** mij ook nog gevraagd over de begroting, de financiën. U vindt dat wij vrij specifiek zijn. Ik vat dat maar op als een compliment. Maar ik kan u wel toelichten hoe wij aan die specifieke cijfers komen. We hebben namelijk via het ministerie een rekentool gekregen. En daar hebben we gewoon de cijfers op die manier uit gekregen. Dus dat is denk ik een hele realistische en zinvolle manier om dat in beeld te brengen. Dan ga ik over naar **mevrouw De Man** van de fractie van **Onafhankelijk Rijswijk**. U heeft mij gevraagd naar welke banen inburgeraars worden toe geleid. Dat is natuurlijk in zijn algemeenheid niet te zeggen. We hebben dit proces zo ingericht dat we een inburgeraar op zijn eigen niveau aanspreken. Dat we komen tot een leerroute die past bij het niveau van het individu dat tegenover ons zit. En daar past natuurlijk ook een baan bij. Die we niet in zijn algemeenheid zo in de nota kunnen opnemen. Dus dat hangt helemaal af van de leerbaarheid en de kwaliteiten van een individu. Dan heeft u ook nog een opmerking gemaakt over de woningen en de toewijzing van woningen. Ik denk dat dat een terecht punt is. We spreken vaak met elkaar in deze raad over de druk op de woningmarkt, de crisis op de woningmarkt. Dus daar heeft u een terecht punt, denk ik. Als het gaat om het huisvesten van inburgeraars, dat wordt ons gewoon taakstellend opgelegd, via een verdeelsleutel. En we voeren daar gewoon uit als gemeente wat we daar te doen hebben, zo goed en zo kwaad als dat gaat. De fractie van het **CDA** heeft zicht ook uitgesproken over het budget. Inderdaad, ik heb het volgens mij gezegd, maar ik zeg het nog even expliciet tegen **mevrouw Koegler**, mocht het zo zijn dat we buiten budget dreigen te lopen, dan informeren we uw raad daar natuurlijk per omgaande over. Ook pleit de **CDA**-fractie voor het aanspreken van de inburgeraar op zijn eigen niveau, als ik het goed begrepen heb. En dat is precies eigenlijk wat de wet ons voorschrijft. En wat we ook gaan doen met dat PIP, dat persoonlijke plan. Dat kijkt heel erg naar waar zit het talent? Wat kan iemand? En welke leerroute past daarbij? Dus dat is een op een-begeleiding, **mevrouw Kames**, ik zei het net al tegen u. En dat komt terug in dat persoonlijke plan. Dus ik denk dat ik uw vraag daarmee ook heb beantwoord. U heeft mij ook nog gevraagd, of we inburgeraars ook financieel ontzorgen. Nou, dat is ook een onderdeel dat in de wet genoemd staat en wat wij dus ook in de uitvoering gaan doen. De fractie van **GroenLinks** heeft wat opmerkingen gemaakt ook over de uitwerking. Ik denk dat ik daar ook al een en ander over heb gezegd. Er moet natuurlijk nog veel gebeuren, er is al veel in de startblokken gezet, maar net als ik tegen de fractie van de **VVD** heb gezegd, wil ik ook tegen u zeggen dat ik gaarne bereid bent om u daar in een later stadium via de gebruikelijke route een brief of iets te informeren over de stand van zaken in de uitvoering. Dat geeft hopelijk wat houvast tegen die tijd. Dit is natuurlijk een kadernota en in deze kadernota geven we de kaders mee waarbinnen wij kunnen werken en een belangrijk kader voor die uitvoering is wat mij betreft zoals in het voorstel geschreven, de integraliteit bij de uitwerking. Even kijken, dan heeft u ook nog een vraag gesteld over hoe we gebruik gaan maken van bestaande diensten, als ik het goed heb genoteerd. Nou, dat is ook exact het idee van de nota en dat is ook waarom we die uitvoering snel kunnen opschakelen, omdat we gebruik maken van die bestaande diensten. Ik zei net al het werkgeversservicepunt, maar we hebben natuurlijk ook bestaande Wmo-voorzieningen, het financieel servicepunt. We werken al met partners die ons nu ook al helpen met zaken die we op dit moment volgens de Wet inburgering uitvoeren. Dus die partners zijn nu ook al betrokken en hebben ons ook input geleverd voor deze nota. Dan ja, heeft de **GroenLinks**-fractie ook nog een opmerking gemaakt over vluchtelingen die het zwaar hebben, die het moeilijk hebben en dat is natuurlijk allemaal ... Dat is ook zo. Het is alleen niet dat deze nota daar nu vanavond overgaat, dit gaat over de groep inburgeraars waarvoor wij vanaf 2022

verantwoordelijk zijn en ja, ons is er veel aan gelegen om iedereen op zijn eigen niveau te laten leren zodat we snel die integratie op gang kunnen krijgen en mensen zich ook snel thuis voelen in onze gemeente.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw Koopman (D66): En dank u wel voor de beantwoording. U geeft aan dat u voor de huidige inburgeraars niets extra's kunt doen. Het is wat het is, zoals u dat zegt. Maar deze mensen hebben nu vaak te maken met een keuze voor taalonderwijs waarvan ze niet weten dit nou goede opleiders zijn of taalcowboys waarin ze ... Daar komen ze vaak pas veel te laat achter, waardoor ze ook op een stressvolle manier er niet goed inburgeren. Zouden we hier niet gewoon slimmer mee om kunnen gaan zodat ook deze mensen beter worden geholpen en sneller kunnen inburgeren, want veel van deze mensen hebben nu een bijstandsuitkering en als deze sneller kunnen inburgeren dan hebben wij daar als gemeente en als... Alle inwoners hebben daar ook gewoon baat bij. Zouden deze mensen niet vanuit hun DUO-gelden kunnen aansluiten op de nieuwe taaltrajecten? Zodat ze zeker weten dat ze een goed kwalitatief traject hebben en dat dan niet gefinancierd wordt vanuit de nieuwe Inburgeringswet, maar waarbij ze zelf hun geld kunnen inzetten wat ze vanuit DUO moeten lenen. Dan hebben ze zelf een betere kans om dit sneller te doen en zou het ook één op één kunnen lopen met het werk ... Leerwerktraject, wat we nu ook inzetten, waar we wel verantwoordelijk voor zijn. Op die manier denk ik dat we eigenlijk zowel de gemeente als de oude inburgeraars die nu nog onder die wet vallen, natuurlijk op vrijwillige basis, zij kunnen zelf kiezen als vervolgtraject, maar ik denk dat ze daar wel bij gebaat zullen zijn en ik zou graag willen weten of dat mogelijk is. Nu we het toch over de oude inburgeraars, zijn deze betrokken geweest bij de totstandkoming van deze nota, zodat een aantal knelpunten die er nu zijn ook echt worden opgelost in het nieuwe systeem?

De heer Loof (VVD): Dank ook aan de wethouder voor de beantwoording. Heel fijn, het zou heel fijn zijn als de wethouder ons daarin goed op de hoogte houdt van de ja, nieuwe kaders die er aankomen of de nieuwe invulling, laat ik het zo zeggen, die eraan zit te komen en als er problemen zijn, lijkt me niet meer dan normaal en ik heb er wel vertrouwen in dat dat ook gewoon gaat gebeuren. Kort nog twee vragen. Het was mij niet helemaal duidelijk wat er wordt gedaan wanneer er nou echt schommelingen plaatsvinden in het aanbod van bijvoorbeeld consultants of bij de tolken of als er ineens toch een veel grotere groep is die hulp nodig blijkt te hebben. Het kan zijn dat ik dat niet goed heb gehoord of dat de wethouder daar geen antwoord op heeft gegeven, maar daar graag nog wat duidelijkheid over en daar ook een beetje mee een combi met vertraging in het proces. Dus wat als het drie jaar, langer dan drie jaar duurt, wat zijn dan eigenlijk de volgende te nemen stappen?

De heer Van den Berg (BVR): Dank u wel voor de beantwoording in de eerste termijn. Ik heb nog een tweetal vragen. Indien de inburgering niet lukt, wat zijn dan de mogelijkheden c.q. de sancties ten opzichte van de inburgeraar, want als hij niet mee wil werken? En ik had een vraag over de warme overdracht vanuit het AZC. Ik kan me voorstellen als iemand koud wordt overgedragen dat we er niks meer mee kunnen, maar ik ben toch benieuwd naar de warme overdracht, wat dit inhoudt.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja, ook dank van mijn kant voor de beantwoording door de wethouder. Kijk, wij verschillen natuurlijk niet van mening dat participatie en werk en meedoen in de samenleving in het algemeen natuurlijk een hele goede manier is om je thuis te voelen. Nogmaals, als je ook de kans krijgt om je thuis te voelen en dat zet u eigenlijk zo mooi op papier, ik kom er toch nog heel even op terug, in uw inleiding. Ik hoop dat, zegt u, of mijn wens is dat en dat spreekt mij enorm aan en dan de korte en ik begrijp dat dat zakelijk is en zakelijk moet in een raadsvoorstel, maar misschien lees ik het dan ook verkeerd, maar voor mij staat er zo nadrukkelijk drie keer, of dat staat er ook, maar onderstreept bijna, zo snel mogelijk. Zo snel mogelijk en dat roept bij mij in ieder geval op dat het ook wel eens ten koste van kwaliteit kan gaan of ten koste dus van, u zegt zelf de inburgeraars mogen niet de dupe worden van een krappe budgettering op dit dossier vanuit het Rijk, maar ja, u wil ook niet en dat begrijp ik, uit de rails lopen wat betreft uitgaven. Maar u houdt volgend jaar vijftigduizend euro over. Ik vind ook niet dat we op inburgering, als dat de kwaliteit niet ten goede komt, een overschot als gemeente zouden moeten willen. Dan denk ik dan is er of iets vanuit het Rijk verkeerd gebudgetteerd of wij doen zelf iets niet goed als gemeente. Mag ik u daar dan toch nog even op wijzen dat weliswaar in het volgend jaar een tekort is, maar in 23 een overschot. Hoe kan dat? Waarom hebben we een overschot van een halve ton op inburgering? U zegt dat u goede rekentool heeft met betrekking tot de begroting vanaf 1 januari. Nou, dan moet die rekentool van het Rijk toch ook goed zijn voor het jaar erna en waarom houden we dan wel over? Blijft dus toch nog op die tekorten dan wel overschot een kritische noot plaatsen. Nou ja, net als de VVD wil ik ook eigenlijk wel graag tussen nu en 1 januari horen of we inderdaad op schema blijven en het is heel krap en ik hoop dat u ons daarvan op de hoogte houdt en voor de rest wat mij betreft wordt het, maar dat zeg ik dan nu, een bespreekstuk.

Mevrouw Kames (RB): Ik had toch nog een tweetal vragen gesteld aan de wethouder. Wat gebeurt er dus als de inburgeraar het niet doet of het niet wil of het niet kan, wat zijn dan eventueel de consequenties? En ik had ook gevraagd of er dus binnen het AZC gevraagd kan worden of daar ook al tolken zijn om dan ook daar eventueel de kosten mee te reduceren.

Mevrouw Van der Kooij (GL): Even kijken. Fijn dat we op de hoogte worden gehouden van de ontwikkeling en of we het gaan halen over vier maanden. Dat is goed om te horen. Nou, **mevrouw Koopman** had al even gevraagd ook over de ervaringsdeskundige. Ik had het over ervaringsdeskundigen en organisaties met ervaring. Nou, dat laatste heeft u op gereageerd. Ik had ook nog gevraagd over communicatiestrategieën, of u daar misschien wat meer informatie over zou kunnen geven, naast de tolken natuurlijk, maar nou ja, wat ik al had aangegeven lijkt me het echt ontzettend belangrijk om hier meer aandacht aan te besteden. Wat wij ook hadden genoemd is dat VNG en Divosa dit jaar, eerder dit jaar hadden aangemoedigd dat gemeenten al nu al in de geest van de nieuwe wet gingen werken en ik was benieuwd of dat al gedaan was, want dat zou denk ik een stuk makkelijker maken, ook voor deze ondertussengroep. De wethouder zei inderdaad, noemde het al even over vluchtelingen dat die heel veel hebben meegemaakt. De reden waarom ik dat zegt is niet zomaar. Volgens mij zijn mensen, dat zie ik ook in mijn klas, als je niet lekker in je vel zit dan ben je minder leerbaar en het lijkt me nogal belangrijk, juist met zulke leerlijnen dat daar ook naar gekeken wordt. Ik begrijp trouwens dat er ook naar gekeken wordt, maar dan moet dus wel de ruimte zijn dat mensen daarin kunnen groeien en daarna kunnen beginnen. Dus dat is de reden waarom ik dat zei, dus het hoort volgens mij wel prima in dit betoog. B1 wordt A2, of nee ... B1 was A2. Ik vroeg me af of, we hadden aangegeven dat wij dachten dat

misschien wat te laag was ingeschat wie dan de Z-route zou volgen. Ik vroeg me af ... Zeg ik dat goed? Ja, dat zeg ik goed. Ik vroeg me af of u daar, of wat uw mening daarover is. Ik was ook benieuwd of de fouten in de tekst, of u die ook had gezien en of dat ook klopt. En de laatste vraag die ik stelde, u heeft het wel even over woningen voor statushouders gehad, maar ik had een concrete vraag gesteld: klopt het dat sinds halverwege dit jaar geen statushouders meer gehuisvest worden in Rijswijk?

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder Besteman: Ik ga meteen de fracties langs. **Mevrouw Koopman** heeft het over inderdaad de taalcowboys en dat is een hele terechte opmerking. Dat is ook één van de aanleidingen waarom het kabinet heeft besloten deze wet aan te passen, dus dat is een serieus probleem geweest dat we nu naar alle waarschijnlijkheid voorkomen kunnen op deze manier. Uw suggestie die ik eigenlijk hoor van de **D66**-fractie is om die ondertussengroep ook mee te laten draaien in de onderwijsroutes die we nu vanuit de gemeente gaan inzetten, dat kan natuurlijk. De mensen uit de ondertussengroep, ja het is een wat ongelukkige term, maar die kunnen gewoon deelnemen aan die onderwijsroutes, maar het is dan inderdaad wel met hun eigen financiële middelen, dan wel de, nou ja, de lening via DUO die ze dan op dit moment zouden kunnen aanvragen. Dus dat is een mogelijkheid. Als het gaat om de oude inburgeraars, oude groep inburgeraars, heeft **D66** ook gevraagd hoe zijn die betrokken bij de beleidsvorming van dit onderwerp. Nou, ik weet niet of uw raad het zich nog kan herinneren, voorzitter, maar aan het begin van mijn aantreden zijn we een pilot gestart op het AZC waarin we ook hebben gekeken als voorsortering op deze wet en de taak die naar ons toe zouden komen, hoe we dit het beste zouden kunnen inrichten. Dus dat is zeker ook met die groep zelf gebeurd destijds. De **VVD** kom nog even terug op de eventuele schommelingen in het budget. Ja, ik begrijp die zorgen wel, maar als je naar de prognoses kijkt, die heb ik ook in de nota opgenomen, zien die er toch behoorlijk stabiel uit. Maar goed, nogmaals, het zijn prognoses. Ze lijken stabiel, maar goed. Het is geen exacte wetenschap. De fractie van **Beter Voor Rijswijk, maar ook Rijswijks Belang**, hebben mij gevraagd wat is nou, wat zou eventueel de consequentie kunnen zijn als iemand niet wil inburgeren of niet wil meewerken. Ja, er zijn natuurlijk uiterste consequenties als handhaven. Dus je zou kunnen zeggen we kunnen boetes opleggen, of we zouden kunnen korten op een uitkering, maar dat is echt in uiterste gevallen en nogmaals, de persoonlijke aanpak aan de voorkant maakt dat we inzetten op een aanpak op maat. De warme overdracht is ook nog genoemd door de fractie van **Beter Voor Rijswijk**. Dat betekent dat er gewoon contact is met de begeleider in het AZC en daar is contact over. Dus ze weten waar de inburgeraar vandaan komt en de begeleiders in die centra doen de overdracht naar de gemeenten. Nou, ik ben heel erg blij dat **mevrouw Van Nunen**, de **Partij van de Arbeid**, ook vindt dat het voorwoord mooi op papier staat en dat we elkaar ook vinden in die tekst. Ik vind wel dat zo snel mogelijk, zo snel als mogelijk, inburgeren klinkt voor mij niet negatief. Nogmaals, ik wil zeggen hoe fijn is het als je je zo snel mogelijk ergens thuis kunt voelen? Ik denk dat dat iets is wat we gewoon met elkaar moeten delen en de aanname dat het ten koste gaat van kwaliteit die deel ik in die zin absoluut niet. Ik denk dat het heel erg ten goede komt aan mensen als ze zich snel ergens opgenomen voelen en thuis kunnen voelen. Ja, de begroting die is meerjarig in evenwicht, **mevrouw Van Nunen** heeft daar ook nog een opmerking over gemaakt en een begroting ja, het is een zo goed mogelijke inschatting. Het is geen realisatie zou ik willen zeggen, maar de begroting is op deze manier opgesteld, heeft ook te maken met de bevoorschotting die vanuit het Rijk is gekomen. De tolken inderdaad waar **mevrouw Kames** over heeft

gesproken vind ik een goede suggestie. We hebben ook opgenomen in de nota dat we daar waar het kan werken met informele tolken, dus dat is denk ik prima. Misschien nog even richting ook **GroenLinks**, want ik begrijp uw betrokkenheid, die voel ik ook bij de vluchtelingen en dat is denk ik ook prijzenswaardig. Waar deze nota over gaat zijn natuurlijk de statushouders, de mensen met een status en die willen we zo snel mogelijk de taal leren. Ja en dat niveau dat hangt dan af van wat iemand kan, hoe leerbaar iemand is en waar die zelf uit kan komen. Dus dat wordt een plan op maat en dat is denk ik ook het hele goede van deze aanpak. **De foutjes in de tekst heeft u genoemd, die heb ik zo snel niet kunnen checken, maar dat ga ik doen en als dat klopt dan passen we dat uiteraard aan** (toezegging), voorzitter. Tot zover.

Mevrouw Van der Kooij (GL, ter interruptie): Ja, ik ga voor de derde keer mijn laatste vraag herhalen, maar bedankt voor de rest trouwens. Maar klopt het dat sinds halverwege dit jaar geen statushouders meer gehuisvest worden in Rijswijk?

Wethouder Besteman: Voorzitter, nee, we hebben daar gewoon een taak in te doen als gemeente en voor zover ik weet voeren we die uit en dat gaat via de verdeelsleutel, dus iedere gemeente krijgt een taakstelling en die moet uitgevoerd worden.

Mevrouw Van der Kooij (GL, ter interruptie): Nou ja, dat weten we, maar we begrepen dat het sinds een paar maanden dus dat dat niet meer gebeurt. Dus heeft u daar een overzicht van? Heeft u daar inzicht in?

Wethouder Besteman: **Voorzitter, ik zal de laatste cijfers met de raad delen, dat is misschien de snelste oplossing (toezegging).**

De voorzitter: Met deze toezegging komen we aan het einde van de bespreking van dit agendapunt en ik mag denk ik wel concluderen dat dit als bespreekstuk doorgaat naar de raad als ik zo het forum heb beluisterd. Klopt dat inderdaad? Mevrouw Van Nunen, u had erom verzocht.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Nou, voorzitter, als ik de enige ben dan kan ik er mee leven hoor, dat het ...

De voorzitter: **Nee, ik zie achter in de zaal dat er meer steun voor is om het als bespreekstuk door te gaan naar de raad. Dus dat zal gebeuren, eventueel met een aanpassing van de fouten in de tekst.** Dan gaan we snel door naar het volgende raadsvoorstel ...

De heer Van der Meij (GBR): Nog even ter interruptie, ik zou dan toch de indieners van het verzoek om het als een raadsvoorstel te agenderen, te komen met moties en amendementen. We hebben nu uitgebreid technisch dit voorstel behandeld, dus die suggestie wil ik u via de voorzitter doen.

De voorzitter: Ja, precies, dat staat alle fracties natuurlijk vrij om te doen of te laten. Er is in ieder geval voor bespreking gekozen.

11. Raadsvoorstel Speelbeleid (21 043)

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende raadsvoorstel, er staan er nog twee op de agenda en dan ook nog een IB en nog een vragenuur. We zijn redelijk in de tijd aan het lopen, dus ik wil u vragen om uw bijdrages zo kort als mogelijk te houden. Dan het raadsvoorstel Speelbeleid, dat is waar we nu zijn aanbeland.

Mevrouw Jansen (Wij): Vrij kunnen spelen is een basisvoorwaarde om gezond en positief op te groeien, staat in de visie te lezen en dit is zeker waar en daarbij zegt Wij.: ieder kind en jongere moet daarom een plek hebben om vrij te kunnen spelen. Daarom verzochten wij ook tijdens het begrotingsdebat van vorig jaar om inclusieve speeltuinen de standaard te maken. We zien dat de wethouder haar toezegging is nagekomen en door het betrekken van diverse organisaties en doelgroepen om een inclusief speelbeleid te formuleren. We horen ook van hen terug dat ze blij zijn dat hun adviezen en bedenkingen serieus werden genomen. Wij nemen aan dat deze mensen continu betrokken blijven bij de uitvoering van deze beleidsnota. We hebben nog wel wat verbeterpunten gevonden waar ik graag de aandacht op wil vestigen. In de visie op het speelbeleid wordt alleen gesproken over kinderen. Nu gaan wij ervan uit dat het speelbeleid voor de hele Rijswijkse jeugd bedoeld is en de doelgroep vanaf dertien jaar zou ik niet meer kinderen gaan noemen, maar jongeren. Dus het verzoek is om in de visie te spreken over kinderen en jongeren zodat duidelijk is dat we de hele Rijswijkse jeugd bedoelen. Wij wil ook graag de aandacht vestigen op die jongeren vanaf dertien jaar. Het is fijn dat de skatebaan terugkomend en Smart Jop's geplaatst gaan worden. Toch maakt Wij. zich zorgen over de beschrijving in paragraaf 2.1, maar het gaat om het verblijven van jongeren in openbare speelruimte en het veroorzaken van overlast. Hierbij wordt gesteld dat bankjes daarom verwijderd worden. Dit is redelijk tegenstrijdig in de ambitie om ook deze jongeren de gelegenheid te geven om vrij te spelen, zij het op hun eigen wijze. Onze fractie denkt dat het oplossen van overlast niet zit in het wegsturen van deze jongeren, maar in het gesprek met hen aan te gaan. Juist door dit gesprek aan te gaan kun je op zoek gaan naar mogelijkheden waarbij jongeren geen overlast veroorzaken, maar wel geholpen worden in de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten. Is de wethouder dat met ons eens? Er wordt veel over ambities gesproken in de nota, maar de formulering van deze ambities in de blauwe kaders kunnen wat Wij. betreft nog wat scherper. Ambities zijn niet uit te voeren beleid, maar stippen op de horizon waarnaartoe gestreefd wordt. Onze fractie zou heel graag zien dat een eventuele uitvoeringsagenda, die nog volgt, de ambities meer als stippen op de horizon worden geformuleerd. Kan de wethouder dit toezeggen? En natuurlijk zijn we altijd bereid om mee te kijken en mee te denken over deze ambities. Als laatste punt vindt Wij. het belangrijk dat ook spelen in en met de natuur gestimuleerd wordt. Het realiseren van natuurspeeltuinen is lastig in woonwijken, maar we hebben mooie parken en andere natuur waar dit wel mogelijk is. We missen hiervoor alleen nog wel een uitwerking in een beleid. Gaat de wethouder toch nog wel naar die mogelijkheden kijken?

Mevrouw Kistemaker (GL): Het is natuurlijk ontzettend leuk om vanavond over het speelbeleid te spreken, vooral met zo'n mooie ondertitel: spelen, bewegen en ontmoeten. Ja, wie wil dat nou niet, zou je zeggen, maar we vinden het dan eigenlijk wel heel erg jammer dat het beleid alleen maar gericht is op spelende kinderen. Wat ons betreft had de nota best wel wat integraler gemogen, bijvoorbeeld als we het hebben over het bestrijden van eenzaamheid, bevorderen van sociale cohesie, daaraan zou spelen en ontmoeten juist heel goed een bijdrage kunnen leveren. Daarom onze vraag, waarom is deze keuze op deze manier gemaakt? Daarnaast zijn we ook wel benieuwd naar de aanleiding van dit speelbeleid. We lezen dat het speelbeleid uit 2007 stamt en dat er in 2020 een herziening heeft plaatsgevonden. Is het oude beleid geëvalueerd en wat wordt er eigenlijk precies bedoeld met die herziening die in 2020 zou hebben plaatsgevonden? Ik kon daar helemaal niks over terugvinden. Er wordt aangegeven dat natuurspeelplekken op nogal wat weerstand stuit en dat er bij participatie vooral traditionele speeltoestellen op tafel komen. We horen graag basis waarvan deze conclusie wordt getrokken, zeker omdat er ook wordt aangegeven in het stuk dat de manier waarop

participatie nu vorm wordt gegeven, dat er met name wordt gekozen voor traditionele speeltoestellen, het sorteert er eigenlijk al op voor. Verder zijn we blij met de aandacht voor voorzieningen voor kinderen met een beperking. De ambitie is nu omschreven als waar mogelijk en waar wenselijk, maar zouden we er eigenlijk niet naar moeten streven dat gewoon alle speelplekken toegankelijk en geschikt zijn voor iedereen? Dat dat in de praktijk waarschijnlijk niet altijd lukt, dat snappen we, maar het is ook een ambitie.

De heer Kruger (BVR): Dank u wel, voorzitter en ja, op zich goede zaak dat volgens de wens vanuit de raad, dat een goed plan komt met betrekking tot het spelen voor kinderen. Ik hou het liever op kinderen en waarom dat zal ik u vertellen. Want in de toelichting staan toch wel zaken genoemd voor het neerzetten van een aantal Joppies in heel Rijswijk. Ik vraag me af voor welke deur je ze wil gaan plaatsen. Als je het fotootje erbij bekijkt, dan krijg ik al pukkeltes, want het lijkt wel een of ander lang fietspad waar oudere mensen met een thermoskannetje koffie even een bakje kunnen gaan drinken. We hebben daar al wat ervaring mee, de meesten uit deze raad hebben die niet, maar mijn herinnering gaat terug naar de jaren tachtig toen in de hoekpolder een prachtig portocabin werd neergezet voor jongeren. Die is uiteindelijk in de fik gestoken door de jongelui zelf. In 2002 heeft toenmalig wethouder Erik Triemstra kwam ook met een wereldplan voor een Jop en dat was dus een roestvrijstalen apparaat, dat werd achter de brandweer neergezet. Buiten dat het is volgespoten destijds met graffiti, is dat ding nooit gebruikt, heeft jarenlang langs De Vliet gelegen. Vervolgens hebben ze door de strot gedrukt van Don Bosco, die wist ook niet wat hij ermee moest doen. Er is geloof ik vorig jaar een oudijzerboer geweest, die heeft het uit elkaar gesloopt en afgevoerd als oud ijzer. Tot nu toe zijn alle Jop's een faliekante mislukking geweest. Het heeft geld gekost, ergernis en dat zie je ook bij andere gemeenten, want hier in de buurt, Zoeterwoude heeft ze al weggehaald. Als je gaat googelen, in Gemert was het geen succes, want het werd gebruikt als openbare plasplaats voor de voetbalbezoekers. Kortom, overlast en het werden drankhokken. Ik denk niet dat we het moeten doen en Wij. gaf dat aan, je moet jongeren in die leeftijd vanaf dertien tot achttien wel degelijk serieus nemen, maar dan ga je met de jongeren in gesprek om te komen tot andere oplossingen waar ze zelf interesse in hebben en daar voldoet dit niet aan en om dan een huftebestendig hok neer te zetten met wifi erin en een USB-aansluiting. Nou ja, jongens, dat wordt helemaal niks, terwijl ze allemaal rondlopen met een smartphone met een royale databundel. Dus wat dat betreft, van ons betreft denk ik dat dat kan schrappen. Laten we eerst gaan regelen voor die kinderen en voor de jongeren graag nieuwe voorstellen en ook bespreken met de jongeren hoe we hier uit gaan komen. Ja, en dan verder nog het modewoord inclusief komt weer naar voren, ook in de speelplekken. Ik weet niet wat er dan mis was in het verleden, omdat kinderen altijd welkom zijn geweest en wat BVR betreft, we sluiten geen enkel kind uit en ze zijn allemaal welkom, dat blijft uiteraard, maar omdat weer een sticker aan te hangen dat het zo inclusief geworden is, dat ontraadt de fractie. Nog een advies van kinderen zijn gek op speelapparaten, maar wees toch voorzichtig met de inrichting van die natuurplekken. We hebben er eentje op het tunneldak gezien, daar zie je zelden of nooit kinderen spelen en loop je een stukje verder en je gaat naar de Generaal Spoorlaan, daar is een speelplek ingericht en die zit altijd vol met kinderen en met ouders erbij. Dus zo kan het ook, dus daar zou u echt rekening mee moeten houden. Ja en verder wordt er gesproken om de speelplekken hondenvrij te maken. Nou, vanwege hondenuitwerpselen die in het zand zouden zitten. Ja, de meeste uitwerpselen die erin liggen komen van katten vandaan en niet van honden en dan maakt u ook melding dat er geen honden mogen komen vanwege bijtincidenten op speelplaatsen. Ik denk niet dat u de cijfers heeft, maar ik zou graag willen weten hoeveel bijtincidenten zijn er pakweg de afgelopen vijf jaar geweest op die

speelplekken? Ik vind het een beetje spijkers op laag water zoeken en dan wordt er ook gesproken om een rookverbod in te stellen op de speelplekken. Laat ik voor de duidelijkheid, ik ben zelf een fanatiek niet-roker, dus wil ook niet voor rokers opkomen. Er wordt al veel minder gerookt, dat is een goede zaak. Er geldt sinds 2020 een rookverbod op de schoolpleinen, maar een rookverbod op openbare buitenruimte heeft geen wettelijke status. Wellicht kan hier iets geregeld worden in de APV, maar dan moet er ook een duidelijk sanctiebeleid komen en bovendien, de particuliere speeltuinen die zijn sowieso uitgesloten van een eventueel rookverbod, dus dat maakt de verwarring groter. Er moeten dan weer borden worden geplaatst, dan moet je ook weer aangeven waar er weer wel gerookt mag worden. Nou, met de beide verbodsborden voor de honden en katten en ganzen misschien ook nog wel, dan krijgen de speelplekken vol met borden. Nou, daar wordt niemand wijzer van. Dus ik vraag in ieder geval om daar zorgvuldig naar te kijken.

De heer Loof (VVD): Voorzitter, het raadsvoorstel Speelbeleid. Laat ik zeggen dat het prima is dat er een nieuw speelbeleid wordt voorgelegd. Het is goed om zo nu en dan oud beleid te herzien en opnieuw in te vullen. Daarnaast is het belangrijk dat we in Rijswijk genoeg speelvoorzieningen hebben, dat maakt en houdt de openbare ruimte ook levendig. Toch hebben we nog de volgende vragen over het voorstel. Daarmee zou ik willen beginnen met het raadsvoorstel zelf. In het raadsvoorstel geeft u aan dat er extra middelen nodig zullen zijn aangezien er geen financiële dekking is opgenomen in de meerjarenbegroting. De vraag kan dan gesteld worden, zoals u ook zelf aangeeft in het raadsvoorstel, waarom dit nu in een tijd waarin bezuinigingen nodig zijn moet gebeuren. De VVD Rijswijk kan zich niet aan de indruk onttrekken dat dit niet enkel een herziening is van het speelbeleid, maar ook een kleine speeltuin waarin vlak voor de verkiezingen geld kon worden uitgegeven. De vraag is daarbij: waarom zijn deze extra budgetten zo noodzakelijk en waarom precies nu? In het voorstel neemt u een krediet van honderdduizend euro voor de terugkomst van de skatebaan aan de Treubstraat op. U geeft daarbij zelf aan dat hiervoor geen budget is gereserveerd. De gemeenteraad heeft op 6 juli tegen een amendement gestemd, laten we helder zijn, de stemmen staakten, waarin geld werd vrijgemaakt voor de terugkeer van de skatebaan en toch wordt het hier alsnog vrijgemaakt. Ik vind dat wat lastig, dat de gemeenteraad niet duidelijk aangeeft dat die wens er is, maar dat uiteindelijk toch wel in dit voorstel wordt geplaatst. Wilt u dat graag toelichten? En waarom het in het voorstel is geplaatst, ja. Komt het eigenlijk op neer. U stelt dat investeringen, u stelt in het voorstel dat investeringen zich op termijn terugbetalen, maar wel dat dit lastig in euro's is uit te drukken. Zo zou ook de veiligheid verbeterd worden. Zou daarbij graag willen weten hoe een skatebaan of een speeltoestel an sich de veiligheid zou verbeteren. De kosten waarvoor geen dekkingen zijn opgenomen moeten uiteindelijk uit het groeifonds komen. Het investeringskader groeifonds spreekt duidelijk over de eis dat investeringen uit het groeifonds zich op termijn terugbetalen. Waar is deze terugbetaling in het stuk terug te vinden? En wilt u dit nader, helder en zeer duidelijk toelichten. U geeft tevens aan dat er een beroep wordt gedaan op de algemene middelen onder voorbehoud van de besluitvorming omtrent het groeifonds. Laten we aannemen dat de verantwoordelijke keuze wordt genomen en dit deel van het groeifonds niet wordt goedgekeurd, gaan de plannen dan alsnog door, alleen dan gefinancierd uit de algemene middelen of niet? U vraagt daarnaast een structureel budget voor bewonersinitiatieven ... Excuus. Dat is op zich prima, maar wij vragen ons af wat er met het budget wordt gedaan als het niet in het jaar kan worden opgemaakt. Wordt het dan doorgeschoven, wordt het teruggestort? Of als het budget op is en er nog initiatieven op de plank liggen, of die net boven het resterende budget uitkomen. Voor het overzicht, hoe vaak zijn er initiatieven die vragen om het bijplaatsen van

speeltoestellen en is hier echt structureel 25.000 euro voor nodig? Kunt u hier iets meer duidelijkheid over geven? Afsluitend, kunt u echt niks in de reguliere begroting vinden voor uw eigen voorstellen? En dat kunnen we moeilijk geloven. We willen u dan ook vragen om aan te geven waarom deze voorstellen niet uit de reguliere begroting gefinancierd kunnen worden, wat u heeft gedaan en waar u naar heeft gekeken om ervoor te zorgen dat dit wel mogelijk is en of u de raad zou willen informeren over de mogelijkheden deze uitgaven binnen de reguliere begroting te bekostigen.

De heer Veerman (D66): Ik zie eigenlijk een goede nota waarbij wordt voortgeborduurd op bestaand beleid van de afgelopen periode. Mag soms wel wat inventiever en sommige onderdelen vragen om een stukje verduidelijking. We zien vaker een uitbreiding van de regelgeving, ook binnen speeltuinbeleid, en veiliger, alles uitsluiten, maar spannend is het al helemaal niet meer als je niet oppast. Inclusiviteit is natuurlijk een goed onderdeel van het speelplaatsbeleid, iedereen moet kunnen meedoen. Het kunnen ontwikkelen op sociaal-emotioneel gebied is heel belangrijk, maar laten we ook vooral het plezier maken, het plezier hebben in de speeltuin niet vergeten, want dat is eigenlijk wel het belangrijkste. Hoe kunnen we het spannend maken en het plezier daarbij niet vergeten is één van de vragen, of we daar nadrukkelijk nog aandacht voor kunnen hebben. Inspraak bij jeugd en jongeren is binnen de participatie en ook van bewoners heel erg belangrijk. Hoe gaan we dat doen, hoe gaan we die mensen betrekken, hoe gaan we de ideeën ophalen om te komen tot leuke, nieuwe ideeën zodat we iedereen een plaats kunnen geven in die speelpleinen, van jong tot oud. En hoe gaan we dat op een simpele, snelle manier doen die weinig geld kost zodat al het geld wat we hebben gebruikt kan worden voor de toestellen zelf? Groen, blauw, hitte, stress, wateroverlast, circulaire economie, we zien natuurspeelplaatsen wel op diverse speelplaatsen van scholen staan en die zijn daarvoor soms vooruitlopend in. Ik zou ze ook graag terugzien op andere plekken, zeker alles we kijken naar nieuwbouw of als er gerenoveerd moet worden. Ziet u dat ook?

De heer Van der Meij (GBR): De fractie van Gemeentebelangen Rijswijk is content met de actualisatie van het speelbeleid wat nu voorligt, waarbij naast spelen voor jongeren ook nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan andere thema's die liggen op het vlak van groen, duurzaamheid, inclusiviteit, sociale veiligheid, et cetera. Dat is er allemaal goed uit te halen. Net als de fractie van **Beter Voor Rijswijk** hebben wij op onderdelen en we sluiten graag aan bij de vragen die collega Kruger heeft gesteld, als het gaat om de praktische uitvoerbaarheid van bepaalde onderdelen van de nota. Dat betreffen dan met name de skatebaan en de Jop. Nou, de geschiedenis van de Jop die hoeft ik niet te herhalen. Ik ben er ook deels getuige van geweest, van onder andere uw illustere voorganger de heer Triemstra, die heel succesvol tussen aanhalingstekens met de bekende Jop bij de brandweerkazerne mee aan de slag is geweest, wat dus geen succes was. Mijn voorstel zou dan ook zijn om als wij met dit initiatief verder gaan, in de praktische uitvoerbaarheid daar ja, goed de vinger aan de pols te houden of dat daadwerkelijk een goed uitvoerbaar en realiseerbaar plan is en zo niet, liever dat geldt dan te reserveren, bijvoorbeeld extra in die skatebaan. Want er wordt nu honderdduizend euro voor gereserveerd, waarbij in de nota geen enkele referentie wordt aangegeven wat wij daar aan koop voor terug kunnen krijgen. Eerlijk gezegd ben ik niet erg onder de indruk van het weer terugbrengen van hetgeen daar ooit heeft gestaan. Als dat de ambitie is dan denk ik van nou, dan durf ik nu al te stellen dat daar nog geen enkele jongere op afkomt en dan denk ik toch dat we het latje misschien wat hoger kunnen leggen met het geld wat we wellicht kunnen uitsparen van de Jop door te kijken naar de skateparken die hier in de regio zijn

gerealiseerd en ik denk bijvoorbeeld aan de Brasserskade Ypenburg, waar ik van de zomer heb kunnen zien dat er, dat is wel een heel groot park, een heel luxe park, daar heel intensief door jongeren gebruik worden gemaakt van die faciliteiten. Nou, dat zou ik graag als koop willen verkennen of dat haalbaar is en laat die Jop's daar dan mee schieten, zou mijn voorstel zijn. Ik snap ook dat het college heeft overwogen om de investeringen en dan hebben we het met name over het acrés in extra exploitatielasten en kapitaallasten, om dat via het fonds te laten lopen. Dit soort investeringen die anticiperen op de groei van de gemeente Rijswijk waarbij ook aan de faciliteiten gedacht moeten worden die voor jongeren besteed moeten worden op het gebied van het speelbeleid. Dus Gemeentebelangen Rijswijk is van mening dat er wel degelijk een legitimatie is om dat via het groeifonds te laten lopen, waarin het groeifonds ook een bestemmingsreserve voor aangemerkt is zou dat hier een invulling kunnen zijn en waar je dus jaarlijks je acrés aan kapitaallasten, zo moet ik het denk ik lezen en ik hoor graag de bevestiging vanuit het college, dat we ieder jaar het acrés aan exploitatie- en kapitaallasten uit die bestemmingsreserve halen voor de komende vijftien jaar.

Mevrouw Kames (RB): Wij hebben ook wel enkele vragen, ik ga ze gelijk er even bij pakken, want het zijn er best wel veel. Maar ja, dat doen we allemaal vanavond, dus het komt helemaal goed uit. Allereerst die aanschaf van die drie Smart Job's, nou ja, dat is best wel een hoop geld die 75.000 euro en is natuurlijk nog niet bewezen of dat erg goed is en of ze ook echt bedoeld gaan worden waar wij dat voor willen en net gehoord te hebben van mijn **collega Van der Meij** zou ik bijna denken gebruik anders die gelden voor dat Skatepark, want het is geweldig in Ypenburg. Even kijken. We hebben ook meerdere verzoeken gekregen vanuit het Rembrandtkwartier. Nu is het basketbalveld en voetbalveld ontsloten voor de oudere jeugd in de wijk en dit veld kent nu alleen gebruik door Buvelio en sportvereniging en scholen, maar is buiten de openingstijden van Buvelio niet open, dus einde van de middag en de avonden doordeweeks en zijn de weekenden afgesloten. Door het hoge hek te verlengen aan de zijde van Buvelio en een toegangsdeur extra te plaatsen aan de wijkkant, kan jongelui of zelfs volwassenen hier buiten de openingstijden ook gebruik van maken. Valt dit eventueel te onderzoeken? Ik lees in het speelbeleid 2.2, bladzijde 16, dat in onderling overleg met basketbalvereniging Lokomotief willen kijken of het aanbod van basketbalvelden weer geoptimaliseerd kan worden. Deze omzetting valt daar prima onder. Nou ja, de terugkomst van die skatebaan in de vorm die **meneer Van der Meij** zegt, dat is prima en ik ben ook benieuwd hoe de speelnorm van 73 procent wordt bepaald in het Rembrandtkwartier. We hopen dat Buvelio als beheerder speeltuin hier niet onder valt, aangezien kinderen niet vrij zijn om hier gebruik van te maken en sprake is van beperkte openingstijden. Los van het feit hoe goed Buvelio het een en ander oppakt, in hoeverre maken de speelgelegenheden van scholen onderdeel uit van deze speelnorm? Ik vermoed van niet, aangezien de pleinen geheel onder verantwoording van de scholen vallen. In het speelbeleid staat al dat initiatieven veelal worden afgewezen als de speelnorm overschreden wordt. Het oude J.H. Snijdersschool is echt een kale bedoening. Kan hier niet iets ludieks mee bedacht worden, die niet meteen veel geld hoeven te kosten? Muziekspeeltoestellen bijvoorbeeld of een leestafel creëren, een vast schaakbord, dan kom je van sportcultuur, natuur, op het kale plein. Bij punt 8, 9 in het raadsvoorstel mis ik bij de reguliere taken een omschrijving over in hoeverre men zich bezighoudt met innovatieve ontwikkeling op het gebied van speeltoestellen en speelbeleid en zijn ze voldoende aangehaakt bij startups bijvoorbeeld, die graag in een pilotvorm een samenwerking aangaan. Volgens mij kun je hier naast je vaste raamovereenkomsten wel wat mee doen, tenzij anders overeengekomen

met de leveranciers. Dit waren mijn vragen. Mochten het er teveel zijn, misschien anders kunnen we het doorsturen, dat het schriftelijk beantwoord wordt.

Mevrouw Maliepaard (PvdA): We vinden het een goed beleidsplan met veel ambities en aandacht voor alle kinderen en jongeren in Rijswijk. Het is hartstikke goed dat er input is gevraagd aan diverse externe partners. Wel mist de PvdA de input van jeugd- en jongerenwerk, Stichting Welzijn Rijswijk, op dit beleidsplan. Ook vindt de PvdA het jammer dat de keuze en daar is al eerder over gesproken, voor interactieve Job's al is gemaakt zonder dat de behoefte is bepaald voor jongeren uit deze doelgroep. Tot slot vraagt de PvdA zich af of voor de financiering van de middelen voor dit speelbeleid het noodzakelijk of wenselijk is dat dit gebeurt vanuit het groeifonds.

Mevrouw Schröter (CDA): Het CDA staat erg positief tegenover deze visie van speelbeleid. We zijn van mening dat Rijswijkse kinderen het recht hebben op goed onderhouden, aantrekkelijke, veilige speelplekken om op te spelen. We gaan uit van positief opgroeien en actief buiten zijn. Spelen en bewegen zijn van belang bij het gezond opgroeien. Opvallend vind ik wel dat Rijswijk gemiddeld op drieënhalf procent van de speelnorm zit, maar dat er tien buurten onder deze norm vallen, aangegeven wordt dat een groenzone compenseert, maar kinderen hebben wel meer nodig dan alleen een grasveld. Goed om hiernaar te blijven kijken. Als we van mening zijn dat kinderen moeten buiten spelen en bewegen, dan moeten we deze mogelijkheden zeker blijven stimuleren. De benoemde mogelijkheden van participatie en inspraak van de buurt vinden we ook erg positief. Uit de inventarisatie blijkt dat de voorzieningen voor dertien- tot achttienjarigen onvoldoende zijn, zo ook al eerder benoemd. Wij vinden het van belang dat deze groep wel hun ontmoetingsplekken krijgen en zo minder overlast veroorzaken in de buurt. We stellen voor om met deze jongeren in gesprek te gaan of dat dit wellicht aan de jongerenraad wordt voorgelegd.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder Besteman: Dat waren al tien fracties zichtbaar. Dat gaat vlot. Het speelbeleid ligt voor en inderdaad, zoals **mevrouw Kistemaker** zegt, een leuk onderwerp om over te praten, dat vind ik zelf ook. Ik ben ook blij dat het voorligt en dat we het ook vandaag kunnen bespreken. Wat dit college betreft is het tijd om jongeren en kinderen en dat zeg ik maar even nadrukkelijk tegen **mevrouw Jansen**, want inderdaad, het gaat ook om jongeren en die moeten we ook op die manier aanspreken. We vinden het belangrijk om erin te investeren, in jongeren en kinderen, vanuit dit college en dat is ook de reden waarom we zeggen we willen met dit voorstel een claim leggen op die buitenruimte. We zien dat de druk op de ruimte groot is. Groot is, groot blijft, groter wordt en we willen voorkomen dat kinderen, jongeren in het gedrang komen hiermee. Dus daarom hebben we gezegd we willen graag drie procent van die buitenruimte claimen voor jongeren, voor kinderen en inderdaad zoals **mevrouw Schröter** zegt, vanuit de achtergrond dat we graag willen als gemeente dat jongeren, kinderen positief kunnen opgroeien, met alle positieve gevolgen in hun latere leven. Daar hebben we als gemeente natuurlijk ook veel baat bij. Een andere, nieuwe inzet die we willen doen als college is inderdaad die jongeren, dan kijk ik maar weer even naar **mevrouw Jansen**, we hebben ze dan misschien niet helemaal precies benoemd zoals u had gevraagd, maar we zijn ze zeker niet vergeten. Integendeel, we willen juist dat er voor die jongeren meer aandacht komt en dat er meer vermaak komt ook voor hen. Niet vanuit de negatieve gedachte, maar juist vanuit die positieve gedachte, we willen overlast juist voorkomen, we willen

jongeren een plek geven waar ze zich ook met leeftijdsgenoten kunnen verhouden, waar ze sociale contacten kunnen leggen, kunnen onderhouden. Dus juist ook vanuit die integraliteit van beleid waar de **GroenLinks**-fractie ook voor heeft gepleit. Sociaal-emotionele ontwikkeling is natuurlijk ongelooflijk belangrijk en last but not least, ja, dan kijk ik toch weer naar **mevrouw Jansen**, is natuurlijk die inclusiviteit en ik weet ook dat er veel fracties zijn die dat na aan het hart ligt, onder andere de **GroenLinks**-fractie. Inclusief spelen, iedereen hoort erbij in Rijswijk en iedereen moet kunnen spelen. Dat is een belangrijke ambitie van dit college, voorzitter. Ja en dat niet alle ambities even sexy geformuleerd zijn kan ik nog wel met **mevrouw Jansen** eens zijn, want we hebben natuurlijk ook gewoon een taak in het beheer en het onderhoud van die honderdzeventig speelplekken die we hebben en we willen ook gewoon dat daar heel veilig gespeeld kan blijven worden. Dus dat is misschien een ambitie en dan kijk ik maar even naar achteren in de zaal, schuin achter in de zaal, die misschien niet zo scherp of catchy geformuleerd is, maar die wel ook gewoon heel belangrijk is. De basis moet ook gewoon op orde en dat willen we gewoon niet vergeten en dat hopen we zo op deze manier te doen. Ik ga snel de fracties af. Ja, dus inclusief spelen, ik heb het net al even genoemd in de korte inleiding. De ambitie van de **Wij**-fractie die deelt dit college. Het is ontzettend belangrijk dat kinderen samen kunnen spelen en dat iedereen erbij hoort. Natuurlijk, overlast is op sommige punten, op sommige plekken best een probleem. Vanuit het speelbeleid willen we juist die positieve kant benadrukken. Dat is ook en dan kijk ik ook maar even naar de **Partij van de Arbeid**-fractie, wat wij soms terugkrijgen van het jongerenwerk, om juist die gesprekken aan te gaan en jongeren een plek te geven en dat is wat zij ons ook adviseren dat helpt, die positieve aanpak. Dus dat is ook wat we voor ogen hebben met dit spelbeleid. Nou ja, inderdaad de **GroenLinks**-fractie zegt ook, **mevrouw Kistemaker** houdt een pleidooi, als ik haar goed begrijp, voor de integrale aanpak van het speelbeleid. Nou, die hebben we natuurlijk zeker voor ogen. We hebben in deze raad ook veel gesproken over jeugdzorg en alle kosten die dat met zich meebrengt voor de gemeente en de inzet van dit college om zaken voor te zijn. In te zetten op preventie, u heeft het net nog besproken toen u sprak over het rapport met de rekenkamer. We willen zaken voor zijn, we willen inzetten op preventie en positief opgroeien is daar een belangrijk onderdeel van. De evaluatie, inderdaad die is geweest. We hebben gemerkt en gezien en u heeft het ook in de nota terug kunnen lezen, dat er voor de oudere kinderen de jongeren vertier ontberen en dat is wat we nu met deze nota ook willen invullen. Als het gaat om participatie is het denk ik goed om te zeggen het is een belangrijke lijn ook in deze nota, de **GroenLinks**-fractie vroeg daarnaar en uit die participatie komt dan dat men over het algemeen niet lijkt te kiezen voor natuurspeelplekken. Dat kan natuurlijk een uitkomst zijn van een participatieproces en dat kun je dan jammer vinden, maar goed, het is gewoon wel zo als we een participatietraject inzetten dan willen we die uitkomsten ook gewoon serieus nemen en dat is dan het resultaat van de participatie die we, of de lessen die we geleerd hebben uit die participatie. De ambitie op inclusiviteit, zoals **mevrouw Kistemaker** die schetst, die delen wij in dit college. Ja, het liefst willen we natuurlijk de hele wereld in één keer veranderen, maar dat gaat nu eenvoudigweg niet. Dus we hebben een ambitie geformuleerd die echt een ambitie is, maar niet ... Maar ja, ook realistisch, laat ik het zo zeggen, dat is natuurlijk altijd een zoektocht als het gaat om ambities. De verbinding ja, met sociale eenzaamheid en contact, emotionele ontwikkeling, heb ik net al even geschetst, maar we hebben ook en dat heeft denk ik **de heer Van der Meij** ook goed aangegeven, de verbinding met de groenblauwe kant in dit voorstel aangegeven en geschetst. Dank aan **de heer Kruger**, voorzitter, voor de geschiedenisles die mij niet bekend voorkwam, dus dat is zeer behulpzaam. En ik heb uw scepsis gehoord over de Jop's. Ik zal dat ook ter harte nemen. Het is natuurlijk niet zo dat lukraak die dingen geplaatst worden, dat

gaat natuurlijk altijd in overleg met de omgeving en het is natuurlijk niet de bedoeling dat die voor een deur van iemand wordt geplaatst en vervolgens overlast geeft, dat moge duidelijk zijn. Maar ik kan me wel voorstellen en dat sluit denk ik ook aan bij wat **de heer Van der Meij** heeft opgebracht vanavond, laten we gewoon eens kijken of het lukt en dan de lessen die we daar mogelijk uit kunnen trekken of de effecten die dat met zich meebrengt in kaart brengen en ik wil dat dan ook graag doen, dus ik neem de suggestie van **de heer Van der Meij** daarbij over en ik zal dan ook dat aan uw raad terugkoppelen en het is natuurlijk niet zo dat ja, als we budget opnemen en het blijkt niet goed te werken dat we die dingen dan plaatsen, dus we kunnen daar gewoon heel reëel in de uitvoering mee omgaan. Dus dat even in zijn algemeenheid ook tegen **de heer Kruger**. Dan de honden en de rookvrije speelplekken, heeft **Beter Voor Rijswijk** ook een opmerking over gemaakt. Ja, over het algemeen is het natuurlijk zo en de APV is daar ook helder over, dat als er kinderen spelen die honden daar dan niet bij kunnen zijn. **Het aantal bijtincidenten in speelplekken heb ik niet paraat, maar ik wil dat met alle liefde voor u navragen en dat zal ik u dan nog laten weten (toezegging)**. Als het gaat om rookvrije speeltuinen, ja daar merk ik toch een klein verschil van opvatting over met **de heer Kruger**. Kijk, ik ben het helemaal met de fractie van **Beter Voor Rijswijk** eens dat het rondom zo'n speeltuin geen woud aan borden en geboden moeten worden, maar ik kan me ook voorstellen dat het een goed voorbeeld is, goed gebruik zou je kunnen zeggen, dat in de omgeving van kinderen zo weinig mogelijk wordt gerookt om het goede voorbeeld te geven. De fractie van de **VVD** heeft een aantal vragen gesteld over de financiën. Ja, het is gewoon helder, dat staat ook in het voorstel dat er geen ruimte is voor het spelbeleid in de reguliere begroting. Daar hebben we naar gezocht en dat is er niet, maar het is ook, voorzitter, wat **de heer Van der Meij** zegt, de gemeente groeit en daarbij horen ook gewoon meer investeringen in jongeren. Niet alleen in volwassenen, maar ook in kinderen en jongeren. Dus vanuit die optiek is het voor het college een logisch gevolg om dit ook gewoon vanuit het groeifonds op deze manier aan uw raad voor te stellen. Daarbij komt natuurlijk ook dat de afgelopen periode de coronatijd een grote impact heeft gehad op jongeren en op kinderen, op velen van de inwoners uiteraard, maar zeker ook op de jongere doelgroepen. De scholen zijn gesloten geweest, ze zijn verstoken geweest van sociale contacten en ook vanuit die redenering vindt het college het goed verdedigbaar om nu te investeren in deze groep. Als het gaat om het participatiebudget, ja, dat is gewoon gebonden aan een plafond. Dus op is op en het is zo als het geld over is, dan vloeit het terug naar de algemene middelen. Dus dat is in zijn algemeenheid de lijn. De fractie van **D66** vindt het een goede nota heb ik gehoord en doet een pleidooi voor plezier. Nou, dat staat mij echt enorm na aan het hart, want dat is natuurlijk ook wat we beogen met deze nota. Het is denk ik goed en u doet dat pleidooi ook, voorzitter, zeg ik via u, om innovatief en creatief te zijn en ik hoor het plezier in uw bijdrage ook als ik daarover spreek en dat is ook waarom we die ruimte zoeken in de participatie. We verwachten daar ook wat meer innovativiteit door. We zeggen zelf ook laten we kijken of we wat meer op de interactieve speeltoestellen kunnen gaan zitten in plaats van de, nou ja, de geijkte wipkip. Nou ja, dat is een andere doelgroep, maar goed, u begrijpt denk ik wel wat ik bedoel. En de **D66**-fractie heeft ook nog een opmerking gemaakt over de groenblauwe speelpleinen. Nou, dat blijft gewoon een optie. We hebben dat nu niet in deze nota opgenomen, maar dat blijft zeker een optie en we gaan daar ook naar kijken, zeker als het gaat om de schoolplein. Dus dat loopt nog. De fractie van **Gemeentebelangen, de heer Van der Meij** is ook content, heeft hij uitgesproken. Fijn om te horen en ja, u heeft eigenlijk de geschiedenis van de Joppen onderschreven. Nou, nogmaals, ik vind dat zeer aardig. Ik heb denk ik net al gezegd over wat ik ga doen met uw suggestie, ik neem dat ter harte. De financiën is inderdaad voorgesteld, zoals u heeft gezegd. We willen graag die bescheiden reserve instellen en kunnen

daar dan de kosten mee dekken. Als het gaat om **Rijswijks Belang**, mevrouw Kames heeft ook over de Jop gesproken. Nou, ik heb gezegd dat ik uw raad daar t.z.t. graag ...

De heer Van der Meij (GBR, ter interruptie): Mijn vraag over het krediet wat benodigd is voor de skatebaan van honderduizend euro, wat daar voor voorstelling aan ten grondslag ligt heeft u nog niet beantwoord.

Wethouder Besteman: Nee, dat klopt, inderdaad. U heeft opgemerkt dat wat er stond qua skatebaan in feite niet terug hoeft, wat u betreft en ik deel die opvatting met u. Ik ben van mening dat als we zover komen dat we die skatebaan terug kunnen brengen, dat we dan ook een uitdagend traject moeten neerzetten voor jongeren. Dus het plan is om het ook in samenspraak met jongeren zelf te doen. Het is misschien ook aardig om te zeggen dat we ook de afgelopen tijd veel verzoeken krijgen van jongeren om daar weer een skatebaan terug te brengen en nou, ik weet niet, u herinnert zich misschien zelf Dries nog die heeft ingesproken in de gemeenteraad er ook een pleidooi heeft gehouden om die skatebaan terug te brengen. Dus we gaan zeker kijken naar een goed traject daarin.

Mevrouw Kames (RB, ter interruptie): Je leest natuurlijk dat ze drie van zulke Smart Job's willen gaan doen. Drie. Dat wordt 75.000 euro. Misschien is het een suggestie om het eens met één te proberen, omdat ik meerdere fracties ook hoor van joh, wat gaat dat allemaal doen met die jongelui. Dan zou u misschien alvast vijftigduizend euro bij die skatebaan kunnen doen en daar hebben toch ook de jongeren allemaal plezier van.

Wethouder Besteman: Ja, we beginnen met één. U heeft in de planning wellicht kunnen lezen dat we niet alles in één keer doen. Dat kunnen we ook niet, dus we beginnen met één en het lijkt me goed als ik daar daarna ook even bij uw raad terugkom om te zeggen hoe dat heeft uitgepakt. **Mevrouw Kames** heeft ook gesproken over het Rembrandtkwartier en Buvelio. Ja, de beheerde speeltuinen zijn niet meegenomen in die speelnorm, dus die vallen daarbuiten, want die zijn inderdaad niet altijd vrij toegankelijk, zoals **mevrouw Kames** zelf ook al zegt. De opmerking van **mevrouw Kames** over de basketbalvelden neem ik even mee naar de uitvoering. Ik denk dat we die daar heel goed kunnen adresseren. De schoolpleinen maken natuurlijk ook ...

Mevrouw Kames (RB, ter interruptie): U heeft het nu over die 3,70, even kijken ... Voor speelterreinen, vandaar dat wij met die suggestie kwamen van kan dat dan mede doordat dan dingen geopend kunnen worden, na openingstijden, voor de anderen. Dat je dan toch meer capaciteit hebt om meerdere kinderen te laten spelen. Dat was eigenlijk meer de vraag ook.

Wethouder Besteman: Ja, ik vind dat een hele charmante suggestie van mevrouw Kames. Ik weet niet of u het nog voor ogen heeft, maar in de nota hebben we ook aangegeven dat we nog komen met een vervolg over de beheerde speeltuinen, dus dat is waar u het over heeft en ik stel voor dat ik dan uw suggestie gewoon meenemen in dat verhaal en dat geldt in feite ook voor de schoolpleinen die vaak een centraal middelpunt nemen in de wijk en ook waar veel gebruik van gemaakt om op te spelen. Dat ligt veelal ook bij de schoolbestuurders, dus daarover zijn we ook goed met hen over in gesprek. Dus dat zal ik ook meenemen en dat geldt overigens ook voor de suggestie die **mevrouw Kames** heeft gedaan als het gaat om de inkoop. We hebben daar contracten mee, maar ik ben wel bereid te kijken of we daar nog wat ruimte kunnen vinden. De fractie van de **Partij van de Arbeid**, ja, ik heb net al even kort gezegd dat we natuurlijk ook in gesprek zijn met de jongerenwerkers van Welzijn en als het gaat om Jop's is de keus nog niet bepaald, dus daar kom ik nog bij uw raad terug. De fractie van het **CDA** geeft aan of stelt eigenlijk vast dat de speelnorm niet overal en in iedere

wijk wordt gehaald. Nee, dat klopt inderdaad. Sommige wijken zitten er ook boven, maar niet in alle wijken halen we die drie procent. Ik denk dat het vooral van belang is dat we aandacht houden voor die ruimte voor kinderen en jongeren in het openbaar gebied en dat, nou, daar staan we voor.

De voorzitter: Dan kijk ik rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw Jansen (Wij): Ja, u geeft dus aan dat u in gesprek wil gaan met jongeren en hen meer ruimte wil geven. Nou, dat is natuurlijk ook waar ik om vroeg, maar in vervolg daarop vraag ik u van hoe wilt u dan deze gesprekken aangaan? Ze laten zich namelijk niet altijd even makkelijk benaderen, maar het is natuurlijk wel belangrijk dat we die gesprekken voeren. En misschien is het dan ook een idee om bij hen te toetsen of die Smart Job's dan ook echt wel nodig zijn en of ze daar misschien verantwoordelijkheid voor willen dragen. Ja en dan hoor ik al in het gelach in de achtergrond, maar **meneer Kruger**, ik denk dat het toch best wel er vanuit gaan dat automatisch jongeren in dit geval dingen kapot maken, dat is een instelling die je kan hebben, maar je kunt er ook vanuit gaan dat er best een hoop jongeren zijn die wel zorg willen dragen voor dit soort dingen. Ik heb volgens mij nog geen antwoord gekregen over de vraag die ik stelde wat betreft spelen in en met de natuur. Dus ik vraag u in tweede termijn daar toch op te reageren.

Mevrouw Kistemaker (GL): Ja, dank voor de beantwoording en inderdaad, speelbeleid raakt aan positief opgroeien, sociaal-emotionele ontwikkeling, noem het maar op en daarmee zou je dit inderdaad integraal kunnen noemen, maar wat wij eigenlijk bedoelen is dat het ook best wel, dat het nog best wel wat integraler had gemogen. Spelen en ontmoeten meer als vehikel voor allerlei andere beleidsdoelstellingen en niet alleen maar gericht op de jeugd, maar ook juist op de ontmoeting tussen verschillende generaties. Dan over de natuurspeeltuin. U geeft aan dat men over het algemeen niet lijkt te kiezen voor natuurspeeltuinen, maar ik vraag me dan toch af waar u dat dan op baseert. De enquêtes of bijeenkomsten die zoals ze nu worden georganiseerd, dan gaat het eigenlijk altijd over traditionele speeltoestellen en participatie gaat dan, om het maar heel flauw te zeggen, tussen een blauwe of een gele wipkip. Dus ik ben wel benieuwd hoe zo'n boude conclusie dan tot stand komt. Nou, tot slot onderschrijf ik ook het pleidooi om vooral jongeren te betrekken, dan heb ik er wel vertrouwen in dat we tot leukere en innovatieve speelplekken komen dan Job's en skatebanen, zoals ik ze hier vanavond hoor.

De heer Kruger (BVR): Ja, met betrekking tot die ... Hoe heten die, Joppies. Nou hoor ik al roepen van we gaan er misschien één aanschaffen, ik dring toch aan van stop er gewoon even mee. We hebben er genoeg ervaring mee. Die ervaring kunt u zo op Facebook of op internet vinden, in andere gemeenten. Ga gewoon in overleg met jongeren en dat ze niet te benaderen zijn, dan denk ik ook niet dat we ook niet willen weten of er behoefte is aan een Jop. Daar kan Welzijn Rijswijk wellicht een rol inspelen of een jongerenwerker. Stop even helemaal met die Joppies. Ga gewoon in gesprek, er zijn alternatieven. Het is heel goed mogelijk, want dit is weer geld weggooid. Dat is de vorige keer ook al gebeurd. Toen was het iets van 30.000 gulden en het is nu al 25.000 euro, dus reken maar uit. Ja, verder een beetje een vreemd antwoord met betrekking tot inclusiviteit. We willen alles inclusief doen, geweldig, maar dan wil ik weten wat is dan vroeger fout gegaan? Waren er dan bepaalde kinderen niet welkom of zo in de speelgelegenheden dat ze dat moeten gaan veranderen? En ja, dan nog als laatste wens ik u heel veel succes hoe u straks een rookverbod daar wil instellen. We zien wel

voorstellen tegemoet hoe we dat handen en voeten gaan geven, ik heb er zo mijn twijfels over. Ja, dat waren mijn twee laatste vraagjes.

Mevrouw Jansen (Wij, ter interruptie): Ja, ik wil even reageren op dat inclusiviteit. Het gaat niet om het feit dat ze niet welkom waren, maar dat ze, zeker jongeren en kinderen met een beperking, soms moeite hadden om in een speeltuin te kunnen spelen en daar gaat het in dit geval om, dat we dat dus gaan verbreden en dat er dus meer kinderen, ook met een beperking, in een speeltuin kunnen spelen.

De heer Kruger (BVR): Nou, ik vind dat een wat merkwaardige opmerking, omdat ook kinderen met een beperking altijd welkom zijn geweest. Ja, dat je ze niet los op een schommel gezet dat weet ik ook wel, maar ik geloof niet dat dat de achterliggende gedachte was in een reactie van de wethouder.

De heer Loof (VVD): Voorzitter, nog even een paar punten. Nog even voor het overzicht nog de vraag hoeveel initiatieven die nou echt vragen om het bijplaatsen van speeltoestellen er nou zijn in Rijswijk. Gewoon een beetje voor het overzicht, dat we een beetje een indicatie hebben van hoe vaak dat per jaar voorkomt. Nog het voorstel van 100.000 euro over de skatebaan. Ik vind het toch nog wat lastig en de wethouder ging er niet op in dat op 6 juli dat amendement niet is aangenomen en dat het alsnog hier in het voorstel wordt gezet en ik heb geen redenatie gehoord waarom dat amendement dat toen destijds niet is aangenomen, waarom dat eigenlijk vergeten lijkt te zijn en alsnog in het voorstel gewoon wordt gezet alsof het al lang besloten is dat die skatebaan er moet komen, dat zou natuurlijk heel raar zijn, want er is nog lang niet over gestemd. Dat kan ik me ook bijna niet voorstellen. En als laatste, maar denk ik wel het meest fundamentele punt. Kijk, de wethouder die benoemt punten die zij als investering bestempelt en gebruikt dat als redenatie en argumentatie waarom dit uit het groeifonds betaald kan worden. Die punten die de wethouder benoemt kan je überhaupt wel wat vraagtekens achter zetten. In het voorstel staat bijvoorbeeld dat de veiligheid verbeterd zou worden door, daar komt ie weer, skatebaan staat dan tussen haakjes achter veiligheid. Dat je je al kan afvragen waar komt die veiligheid dan vandaan door die toestellen die er staan, daar had ik ook geen antwoord op. Maar wat er vooral mist is dat het investeringskader groeifonds duidelijk spreekt over dat investeringen zich op termijn moeten terugbetalen en moeten terugvloeiën naar het groeifonds en dat zit hier gewoon niet in en ik heb ook niet gehoord waarom dat hier het geval zou zijn. Dus ik wil ook heel duidelijk nogmaals vragen om die uitleg op dat specifieke punt, want dat mist en dat is wat ons betreft wel een fundamenteel punt om te bepalen of dit uit het groeifonds bekostigd kan worden of niet.

De heer Van der Meij (GBR): Ja, ik ga graag toch even nog een stukje verdieping aanbrenge op de voorgenomen investeringen in de skatebaan en de Smart Jop's, die u in het programma van het raadsvoorstel Speelbeleid, althans in de nota, zijn opgenomen. Ik wil u nadrukkelijk de suggestie meegeven u gaat met de jongerengesprek om dat als, om dat gesprek open in te gaan. Wat de fractie van Gemeentebelangen betreft hoeft het niet om een Smart Jop te gaan, daar hebben we minder affiniteit mee dan de skatebaan en u krijgt van ons de beleidsruimte om ja, om die skatebaan te upgraden naar een duurzaam, intensief gebruik, potentie speelvoorziening ten opzichte van een Jop, die waarschijnlijk veel minder intensief gebruikt zal worden. Ga er gewoon open het gesprek over aan. Ga ook niet eerst beginnen met één Jop en dan zien hoe het loopt, maar betrek aan de voorkant in het gesprek met de jongeren. De discussie, vlieg die breed aan, vanuit de skatebaan en vanuit de Smart Jop en wissel dat eventueel met elkaar uit als het gaat om de middelen. Het amendement en dat moet de wethouder mij maar even herinneren waar **de heer Loof** naar refereerde, dat ging niet zozeer

over het niet ter beschikking stellen van het budget voor een skatebaan, maar ging volgens mij om het tijdig uitvoeren, de aanbesteding naar voren halen. Nou, daar staakte op dat onderdeel de stem over, dat is niet gegaan volgens mij over het niet willen uitvoeren of budget beschikbaar stellen voor die skatebaan.

Mevrouw Kames (RB): Ik kom toch nog even terug inderdaad over dat skatepark. Ik wilde aan de wethouder vragen of ze hem kent inderdaad, de skatebaan in Ypenburg. Anders kan ze het op Facebook zien, het is daar constant vol met kinderen. Dus misschien is er een mogelijkheid dat je bij de gemeente Den Haag vraagt wat bijvoorbeeld die skatebaan gekost heeft, om het zo dan te informeren of er een mogelijkheid is om dat dan eventueel in Rijswijk te realiseren. Dat was mijn vraag.

Mevrouw Schröter (CDA): Ik wil me graag aansluiten bij **mevrouw Jansen** om in ieder geval, dat niet alle jongeren slopen en dat het wellicht interessant kan zijn voor die jongeren, maar ik ben het ook echt wel eens met **de heer Van der Meij** dat het goed is om in gesprek te gaan en dan te kijken wat hieruit een goed besluit is, of dan er meer interesse is in een uitgebreidere skatebaan in plaats van een Jop, of dat er wel interesse is voor een Jop. Ik denk dat dat een gesprek met de jongeren zelf een belangrijk punt kan zijn.

De voorzitter: Wethouder Besteman. Kort nog in tweede termijn.

Wethouder Besteman: Inderdaad ja, **het gesprek aangaan met de jongeren, mevrouw Jansen** die heeft mij daartoe aangezet en dat staat natuurlijk ook in de planning, maar ook **de heer Van der Meij en mevrouw Schröter** doen mij de suggestie aan de hand van om het gesprek open aan te gaan. **Nou, dat zullen we zeker doen (toezegging)**, voorzitter. Dus die toezegging kan ik luid en duidelijk doen en ik ga even mijn aantekeningen af. De fractie van **Wij.**, **mevrouw Jansen** heeft mij ook nog een vraag gesteld over spelen met de natuur. Ik neem aan dat **mevrouw Jansen** dan doelt op de natuurspeelplekken, waar ook de fractie van **GroenLinks** mij naar vraagt. Maar ik kijk even heel voorzichtig of ze nu gaat knikken, maar dat geloof ik niet. Dan heb ik uw vraag niet goed genoteerd en dan zal ik daar nog even op een later moment bij u op terugkomen. Inderdaad, ontmoetingen ook via speeltuinen van de generaties. **Mevrouw Kistemaker** heeft dat heel mooi beschreven. Het is mij uit het hart gegrepen, ik kan niet anders zeggen en ik denk ook dat speelplekken in de openbare ruimte dat effect hebben, want inderdaad, ik dacht dat **de heer Kruger** wel verwees naar de speeltuin hier naast Florence, daar is het altijd heel erg druk met spelende kinderen, maar ik zie daar ook heel veel ouders, opa's, oma's altijd gezellig met elkaar in contact, dus dat is absoluut ook wat we beogen met die speelplekken en wat het ook gewoon tot effect heeft. Als het gaat om die natuurspeeltuinen, dan blijf ik nog even bij de **GroenLinks**-fractie. Kijk, de participatie, het participatietraject, begint bij de ontwerpfase, dus het is niet zo dat de vraag wordt voorgelegd wilt u een rode of een blauwe glijbaan. We beginnen met de participatie bij het ontwerp van de speeltuin en om een voorbeeld te geven, bij het ontwerp van de speeltuin die wordt aangelegd in het Wilhelminapark is ook nadrukkelijk de vraag gesteld over natuurspeeltuinen, dus daar is gewoon heel veel aandacht voor en ook **GroenLinks** heeft aangegeven dat ze het van belang vinden om jongeren te betrekken bij de uitvoering en dat gaan wij zeker doen. Ja, de opmerking van **de heer Kruger** over de Jop is ...

Mevrouw Kistemaker (GL, ter interruptie): Sorry, toch even nog over de natuurspeeltuin. Is dat dan ook op basis waarvan die conclusie is getrokken? De uitvraag bij het Wilhelminapark.

Wethouder Besteman: Nou, die conclusie wordt getrokken als we de terugkoppeling krijgen uit het participatietraject, want dat is zoals ik in eerste termijn zei, ook gewoon leidend bij de uitvoering van de speeltuinen. Dus ja, dat is natuurlijk de consequentie van participatie. We vragen inwoners wat ze willen en we willen dat dan ook serieus nemen. De opmerking van de fractie van **Beter Voor Rijswijk** over de Jop is denk ik heel duidelijk, die heb ik gehoord. Daar neem ik zeker kennis van. Als het gaat om de inclusiviteit wil ik nog wel een opmerking maken, **mevrouw Jansen** heeft dat ik ook al gedaan richting **de heer Kruger**, om het te illustreren. Kijk, we willen natuurlijk dat kinderen overal kunnen spelen, dat is de inzet, maar het kan niet altijd en denk dan bijvoorbeeld aan een rolstoel, die rijdt gewoon heel lastig op een onverhard pad en dat zijn toch vaak de wegen om bij de speeltoestellen gekomen en dat soort zaken maken dat speeltuinen, ja, iedereen is er welkom, maar niet iedereen kan er spelen op die manier en dat is toch een belangrijk gegeven, als u het aan dit college vraagt en dat geldt ook voor die rookvrije generatie. Kijk, u kent misschien de beweging die is ontstaan om speeltoestellen, openbare ruimte, de schoolpleinen noemde **de heer Kruger** zelf al, om dat allemaal rookvrij te maken en ik denk gewoon dat dat een norm is waar we ons als gemeente ook zoveel mogelijk aan willen committeren. De vraag van **de VVD** over het aantal initiatieven dat is gedaan. Nou, het afgelopen jaar zijn er twee aanvragen geweest en één daarvan is afgewezen. Het amendement heeft de **VVD** ook een opmerking over gemaakt. Nou, dat is in feite beantwoord door **de heer Van der Meij**. Het amendement ging inderdaad over het naar voren halen van het budget en daarbij zijn de stemmen destijds gestaakt. Dus daarom staat het in de nota zoals het er oorspronkelijk ook in staat. Er is dus nog niets besloten, zeg ik nadrukkelijk tegen **de heer Loof** van de **VVD**. Deze nota ligt daarom nu ter bespreking voor aan de raad. Ja en waarom we dit dan uit het groeifonds willen betalen als college is, dat heb ik in eerste termijn gezegd, de gemeente is een groeigemeente en dat maakt natuurlijk dat het legitiem is dat je ook meer investeert in jongeren en in kinderen. Het valt mij op dat de **VVD** heel erg kijkt naar de financiële opbrengst. Nou, dat is natuurlijk een belangrijk aspect, maar ik wil toch ook onder de aandacht brengen dat de maatschappelijke opbrengst voor dit project ook van groot belang is, dus die weegt het college ook mee. **Gemeentebelangen** heeft gevraagd gaat er ook ...

De heer Loof (VVD, ter interruptie): Nog even op dat laatste punt. Ja, kijk, ik snap dat wel en ik ontken dat ook niet. Natuurlijk moet je ook investeren op andere punten omlaag maar met die redenatie is natuurlijk dat geld in dat groeifonds zo op, want dan kan je bij alles wel zeggen ja, maar het heeft ook daarmee te maken. Ja, het komt niet terug in het groeifonds, maar het heeft wel wat, het doet wel wat voor de volksgezondheid dus daar kunnen we het ook wel mee betalen, het komt alleen niet terug. Maar dat haalt wel een beetje het hele doel weg van waar het groeifonds voor bedoeld was. Eén keer dit doen scheidt meteen een precedent om het daarna nog een keertje te doen, misschien nog een keer en laat ik zeggen, ik ben er niet ... Ik snap het, maar ik wil gewoon oproepen om er gewoon mee op te passen en dat niet te vaak te doen op die manier, want het moet ook gewoon terugvloeien zodat we ook in de toekomst kunnen blijven investeren, daar is dat groeifonds voor bedoeld.

Wethouder Besteman: Ja, maar de conclusie was daar volgens mij positief. Ik hoorde **de heer Loof** zeggen dat hij deelt met dit college dat de maatschappelijke opbrengst ook van belang is en dat we voorzichtig moeten zijn met het uitgeven van het geld in het groeifonds. Nou, ik kijk even naar de wethouder hier voor mij en dat is degene die die boodschap ook natuurlijk van harte ondersteunt en ons ook dat kader meegeeft. Dan **de**

heer Van der Meij, het gesprek met de jongeren heb ik denk ik uitvoerig al beantwoord en **mevrouw Kames** heeft mij nog wat suggesties aan de hand gedaan die ik zeker mee zal nemen in de verdere uitvoering.

De voorzitter: Dan komen we hiermee aan het einde van de bespreking van dit raadsvoorstel. Ik waag het te betwijfelen dat dit als akkoordstuk door kan gaan. Klopt dat? Ik zie al inderdaad een nee schudden. Nee, dat gaat hem niet worden. **Dus dit wordt ook een bespreekstuk**. Dan wil ik u even wijzen op de tijd. Het is alweer tien voor half twaalf geweest en we hebben nog een aantal punten te gaan, alleen hebben we geen uitloopmoment, dus mijn voorstel is om maar gewoon door te gaan, niet totdat we erbij neervallen, dat lijkt me niet zo verstandig, maar wel gewoon vanavond nog. Dus hou vooral uw bijdrages kort.

12. Raadsvoorstel vullen bestemmingsreserve Tunnel Prinses Beatrixlaan (21 044)

De voorzitter: Ik roep ook het college op om gewoon kort te beantwoorden en dan kunnen we nu doorgaan, als iedereen weer bij de les is, ook het college, dan met het raadsvoorstel vullen bestemming reserve Tunnel Prinses Beatrixlaan.

De heer Van der Meij (GBR): Ja, zoals ook in de inleiding bij het raadsvoorstel is geschreven, is met het raadsvoorstel wat nu voorligt wordt er invulling gegeven aan een motie die in november 2018 raadsbreed is omarmd, om een bestemmingsreserve te gaan vormen voor de toekomstige ondertunneling van de Beatrixlaan. Nou, in het kader van de bespreking van het groeifonds is daar de aanzet en de motivatie ook voor gegeven om dat via de lijn van het groeifonds te laten lopen. Die lijn onderschrijft Gemeentebelangen Rijswijk dan ook nadrukkelijk om nu ook te laten zien dat wij serieus zijn met plannen voor de ondertunneling van de Beatrixlaan door eigen middelen daarvoor ook in onze begroting, door middel van een bestemmingsreserve aan te leggen, daarvoor te reserveren. Daarmee niet gezegd hebbende dat we gelijk al dertig miljoen uitgeven, maar in ieder geval de spaarpot aanleggen om dit plan mogelijk te maken. Daarvan afgeleid, voorzitter, maak ik me wel zorgen over de voortgang op dit dossier. Ik neem aan dat er ambtelijk en bestuurlijk hard gewerkt wordt om aan fase één, waartoe de bestuursovereenkomst is afgesloten, die zit ook als bijlage bij dit raadsvoorstel. De, hoe noem je dat? Bovenplantse variant, die wordt denk ik nu hard aan gewerkt om dat uit te voeren. Planontwerpen zullen daar nu wel voor gemaakt moeten worden, maar er moet nu uitvoering worden gegeven aan de lobbynota die is opgesteld rondom de ondertunneling Beatrixlaan en ik maak me daar wel zorgen over in hoeverre we daar nu voldoende ambtelijk met voldoende zwaargewicht en bestuurlijk met voldoende zwaargewicht, daar in de regio mee aan de slag gaan. We krijgen in maart weer een nieuwe bestuursperiode met nieuwe raden, met nieuwe colleges in de regio. Ook met nieuwe vertegenwoordigingen in de MRDH en ik denk dat het belangrijk is dat dit college een voorbereiding doet en ik zou daartoe willen oproepen als dat nodig is om daar ook een voorbereidingskrediet voor te stellen naar de raad toe, om de propositie ondertunneling Beatrixlaan goed neer te zetten en gebruik te maken bijvoorbeeld van een goede animatiefilm. Dat heeft zich in het verleden ook met name bewezen voor Rijswijk Buiten. Op die manier hebben wij Rijswijk Buiten ook als woninglocatie, ondanks de toen geldende weerstand in de regio voor Rijswijk Buiten, Rijswijk Zuid toen nog geheten, om dat een woonlocatie te maken. Het toenmalige college goed geïnvesteerd om de propositie voor woonlocatie, om dat met partijen als KuiperCompagnons van de grond te krijgen door dat goed te visualiseren en ik roep het college ook nadrukkelijk op en ik hoor daar graag een reactie uit van het college om met het aannemen van dit raadsvoorstel ook nu snel met een

voorbereidingskrediet te komen om die plannenvorming ook daadwerkelijk in gang te zetten en te beginnen met een goede animatie van de potentie die die Beatrixlaan ondertunneling voor dit gebied en voor de regio kan betekenen. Ik hoor daar graag een reactie op, voorzitter.

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, het CDA kan daar eigenlijk heel kort over zijn. Als we een tunnel willen dan moeten we er ook wat voor doen. We reserveren nu dertig miljoen, dus dat lijkt ons een goede ontwikkeling, een mooie stap voorwaarts. We hebben er al veel over gezegd, dus nou ja, goed, doen, zouden we zeggen, zoals **de VVD** het zegt. Ik ben wel even benieuwd wat de stand van zaken is met betrekking tot het lobbytraject. Graag een toelichting van de wethouder.

Mevrouw Kistemaker (GL): Ja, ik kan het ook kort houden, we hebben nog een hele korte vraag. Voor welke tunnel zijn we nu eigenlijk aan het sparen? De raad heeft er meerdere keren unaniem aangegeven dat de tunnel, lange tunnel, moet bijdragen aan de leefkwaliteit, maar de variant zoals die nu in de bestuursovereenkomst staat, die beide stukken is geplaatst, gaat over een tunnel die pas na de Ocarinalaan naar beneden gaat en al ruim voor de Vredenburgweg weer omhoogkomt. Dat lost misschien iets op voor rond de Bogaard, maar de leefbaarheid bij de tunnelmonde, dus bij de Ocarinalaan, zal het juist alleen maar verslechteren. Dus graag duidelijkheid daarover.

De heer Sleddering (VVD): We zullen het kort houden. Dat kan ook makkelijk, want we hebben daar al uitgebreid in eerdere bijeenkomsten over gesproken. Dertig miljoen reserveren voor de Beatrixtunnel is wat ons betreft oké. Alleen door de stukken die erbij zaten werd ik een beetje in twijfel gebracht, want ik merkte eigenlijk ... Begrijpen we nu, we leggen dertig miljoen opzij en ik zie er opeens een paar miljoen al weer uitvliegen naar de activiteiten die we nu gaan doen op de bovengrondse activiteit en ik zie dat er een onderzoek wordt gedaan naar die tunnel. Dat gaat natuurlijk ook geld kosten. Nou, ik geloof dat ik gelezen heb dat Den Haag dat gaat betalen. Maar goed, ik wil het graag even van de wethouder horen. Dertig miljoen in de reserve voor de Beatrixtunnel is akkoord en als daar geld voor gebruikt gaan worden of geld uitgehaald gaat worden, dan vind ik dat daar een apart voorstel voor moet komen in de raad.

Mevrouw Kames (RB): Ik zal inderdaad heel kort zijn. We zijn blij met het raadsvoorstel en zoals de VVD altijd zegt: doen.

De heer Karremans (Wij): Wij. Rijswijk is ook positief over dit raadsvoorstel. Ik had alleen nog wel een vraag aan de wethouder, want er stond in het bewegingskader op pagina 5, daar staat bij: indien de tunnel niet wordt gerealiseerd, dan zou een deel van het gereserveerde geld op een andere manier besteed moeten worden om de bestaande en de te verwachten problemen op te lossen. Ik vraag me af dat mocht er onverhoopt een tunnel toch niet lukken, gaat het geld dan wel weer terug het groeifonds in, zodat de raad het geld dan kan herbestemmen? Of is de raad dan verplicht om een deel van het gereserveerde geld uit te geven aan een eventuele andere oplossing?

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik probeer het ook kort te houden. Kijk, draagvlak creëren en succesvol lobbyvoeren zijn sleutelbegrippen in dit dossier. Nogmaals de vraag die ook **Gemeentebelangen** stelde en die wij ook hebben, hoe is de voortgang wat betreft de lobby op dit moment? En hoe is eigenlijk het gesprek

binnen het college gevoerd wat betreft het specifieke bedrag van dertig miljoen in relatie tot het signaal afgeven naar andere partners? Daar ben ik eigenlijk wel naar benieuwd. Want als we de storting van de twintig miljoen in de algemene reserves ervan aftrekken is dit dus meer dan de helft van het totale budget in het groeifonds dat we reserveren voor tunnel. En wat is dan het kantelpunt wanneer we besluiten om deze bestemmingsreserve op te heffen? Als de lobby dreigt te mislukken? Als andere partners beduidend meer investering van de gemeente Rijswijk eisen waar geen politiek draagvlak voor is in deze raad? Als de verkenning gunstige prognoses over verkeersdruk opleveren? En zijn die uitkomsten van de verkenning, die we nu nog niet weten, over de druk op de Beatrixlaan naar aanleiding van de woningbouwopgave en de mobiliteitsdruk, niet bepalend voor de hoogte van de reservering voor de tunnel? Met andere woorden, voeren we deze discussie over dertig miljoen reservering niet prematuur zonder gegevens uit de verkenning? En wordt, als die verkenning inderdaad, eigenlijk de vervolgvraag, gunstige prognoses oplevert de lobby dan ineens ook niet veel minder interessant? Kortom, allemaal onzekerheden. In uw afwegingen geeft u daar zelf ook wat over aan, over die onzekerheden rondom de uitkomsten van de verkenning en het vervolgtraject. Misschien kan de wethouder hier mijn twijfels over wegnemen.

De heer Braam (GBR): In belangrijke mate sluit ik me aan bij de woorden die **de heer Van der Meij** heeft uitgesproken en ook een deel van het betoog van **de heer Sleddering** en dan gaat het met name eigenlijk feitelijk om het stukje wat er op redelijk korte termijn aan zit te komen. Dat is het samenvoegen van de diverse banen op de Beatrixlaan. Daar staat een behoorlijke berekening erin, dat sticht eigenlijk toch enige verwarring als het gaat om waar komen nu al die middelen vandaan. Op het moment dat je een reserve van dertig miljoen gaat opbouwen en je gaat vervolgens ook in de bijlage direct praten over bestedingen waar de gemeente Rijswijk zo'n tien miljoen euro aan moet bijdragen, dan lijkt het er een beetje op van ja, als het ene niet lukt, nou dan hebben we toch die dertig miljoen en dan kunnen we daar de middelen uithalen. Dus uit dat groeifonds. Nou, daar zou ik in ieder geval sowieso een mededeling vanuit het college willen horen dat dat zeker niet gaat gebeuren. Dan komt uiteraard de vervolgvraag. De gelden, zijn ze al begroot? En wat ik sowieso mis is een bedrag wat volgens mij gekoppeld is aan de ecoducten/viaducten boven de A4. Daar heb ik helemaal niets over geschreven gezien, want volgens mij was er ook nog een bedrag van tussen de twee en de drie miljoen wat dan zeker gekoppeld kan worden aan die samenvoeging van de vier banen op de Beatrixlaan.

Mevrouw Koopman (D66): Nou, iedereen wil het kort houden. Nou, dat gaan we nog zien. De Beatrixlaan of de Beatrixtunnel, laat ik het goed zeggen. Goed dat Rijswijk laat zien ambitie te hebben en zelf te investeren in een gezondere leefomgeving en ook een goed signaal met zo'n reserve richting regio, provincie, MRDH en het Rijk. Dat we serieus menen met een tunnel de luchtkwaliteit en verkeersoverlast aan te pakken. Graag geef ik de wethouder nog wel mee om de mogelijkheid van hoger openbaar vervoer door de tunnel, dan wel bovengronds, niet te vergeten en dit ook in de lobby mee te nemen. Belangrijk om in de regio te laten zien dat we ons inzetten voor bereikbaarheid oplossingen breder uitstralen dan alleen in Rijswijk. Het is belangrijk om samen het gesprek aan te blijven gaan over routes, keuzes van vervoerssoorten en het voorkomen van gezondheid schaden. Voor D66 Rijswijk is het belangrijk dat de tunnel zorgt voor veiligheid, minder overlast en uitstoot en ruimte voor fietsers, e-bikes en e-scooters en voetgangers en het openbaar vervoer. Deze punten zijn eerder genoemd, maar zien we in het raadsvoorstel in de opsomming niet helemaal terug. Kan de wethouder toezeggen deze onderwerpen zeker mee te nemen, ook in alle berekeningen?

Mevrouw De Man (OR): U was me bijna vergeten, potverdorie. Ik heb ook nog wel een hele korte vraag en die gaat eigenlijk over artikel 10, onvoorziene omstandigheden. Ik krijg er al weer rillingen van als ik het hoor. In Rijswijk kennen we die namelijk maar al te goed, maar daar staat eigenlijk bijzonder weinig in over wat nou op het moment dat er dus inderdaad onvoorziene omstandigheden zijn, er wordt wel iets gezegd over ... Zodra in planuitwerking blijkt dat de basis voor meer gedetailleerde informatie Bovengronds Verstedelijkingsontwerp Beatrixlaan tot substantieel boven de tien procent hoge kosten leidt, maar er staat niet wat dan. In het kader van het vertrouwen is goed, controle is beter zou het toch wel heel erg fijn zijn als je de vervelende gesprekken vooraf al voert en dus met de partijen gaat kijken van oké, op moment dat er dus iets misgaat, op moment dat er hoge kosten komen, of dat nou één procent is, vijf procent is, wie gaat dat betalen? Weet je, dat soort gesprekken moeten er wel gevoerd zijn en die zie ik hier niet in terug. Dus ik ben heel erg benieuwd wat de wethouder daarover kan zeggen.

De voorzitter: Eerst de wethouder Lugthart maar.

Wethouder Lugthart: Nou, volgens mij door **meneer Van der Meij** ook gerefereerd, unaniem een motie in 2018 met het doel en dat zeg ik gelijk richting **mevrouw Koopman**, om een oplossing voor meer dan alleen Rijswijk te bieden, maar om te beginnen in Rijswijk om een oplossing te bieden op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en het verbeteren van de verkeersveiligheid. Het is een oplossing die de gemeente Rijswijk zeer zeker niet alleen kan gaan betalen. Het is wel een oplossing waar wij van overtuigd zijn dat dit de oplossing is om de gemeente, of de regio Haaglanden, om die bereikbaar te houden. Een aantal partijen geeft hier ook aan van ja, wat gaan we nu precies met dit budget doen en dat ga ik helemaal met de **heer Sleddering en de heer Van der Meij** mee, wat wij doen is dat wij een spaarpot opbouwen voor op het moment dat het mogelijk is dat de regiopartijen mee gaan betalen aan deze tunnel. Ja, **meneer Van der Meij**, u geeft aan er zijn zorgen op dit dossier over de voortgang. Nou ja, zorgen die heb ik niet. Als u zegt het moet wat mij betreft sneller, want het traject wat wij gaan lopen dat duurt nog zeker tien jaar voordat überhaupt de bouw van de tunnel gaat beginnen. Dat is een feit. Zoals ook in de presentatie van Meines Holla is aangegeven, we kunnen pas echt een echte start maken op het moment dat uw raad in de raadsvergadering ook zegt wij hebben een budget beschikbaar. Dat is logisch, want het is een budget waar we een aantal jaar geleden hebben gerekend en hebben geconcludeerd en dat zeg ik maar even richting de fractie van **GroenLinks**, dat een lange tunnelvariant circa 240 miljoen euro zal gaan kosten. Ja, hoelang is dat? Hoe realistisch is dat bedrag en dat zeg ik ook richting **mevrouw De Man van Onafhankelijk Rijswijk**, het is gewoon een inschatting dat dat het bedrag is wat het zou moeten gaan zijn. Een inschatting. Daarom hebben wij ook aangegeven het is dertig miljoen. **Meneer Braam** geeft aan er staat nog een bedrag genoemd van tien miljoen. Nou, hoe wij hebben gerekend is we hebben een ruwe schatting op de achterkant van een sigarendoosje, daar ben ik eerlijk in, van 240 miljoen. Het is aannemelijk dat in soortgelijke gevallen, als we bijvoorbeeld kijken hoe dat ging met de MGA, dat er twee partijen zijn, dat we in die zin het Rijk en de regiogemeenten. De regiogemeenten, daar zijn dan weer drie partijen, dat is de MRDH, dat is de gemeente Den Haag en dat is de gemeente Rijswijk. Dus even de schets delen door twee. Honderdtwintig miljoen en daarvan is dan veertig miljoen wordt bijgedragen in onze hopelijke schattingen voor veertig miljoen voor de gemeente Rijswijk, waarvan wij zeggen en dat zeg ik richting **mevrouw Van Nunen**, veertig miljoen daarvan is dan dertig miljoen nu vanuit het groeifonds en vervolgens zullen we, als we dadelijk een businesscase gemaakt hebben, moeten

gaan sparen en dat zou ook meer of minder kunnen zijn. Dat is afhankelijk van onze ambities en **GroenLinks** is helder in wat ze vragen. Waar rekenen we mee, welke tunnelvariant is het? **GroenLinks** heeft in de presentatie heel expliciet aangeven wij vinden het essentieel dat we beginnen bij de lange tunnelvariant. Het college streeft naar een lange tunnelvariant. Hoe dat exact vorm krijgt en op welke manier, dat moeten we gaan uitwerken. Dat zeg ik ook richting **mevrouw Koopman**, daar nemen we natuurlijk het hoogwaardige openbaar vervoer mee. We moeten wel bekijken met elkaar wat zijn de kosten daarvan. We moeten ook bekijken, moeten we het hele stuk ondertunnelen of zijn er ook mogelijkheden om bijvoorbeeld vanaf de Generaal Spoorlaan aan de ene kant en de Admiraal Helfrichsingel aan de andere kant te kijken, zouden we bijvoorbeeld met een stukje, nou ja, opbouw kunnen werken (toezegging). Dus dat we een tunnel krijgen met opbouw en exact dat is wat we willen gaan doen en nogmaals richting **de heer Sleddering**, het bedrag is geraamd, zeg ik ook richting **de heer Karremans**. Wat **de heer Van der Meij** terecht zegt is we moeten natuurlijk wel naar een voorbereidingskrediet. Dat voorbereidingskrediet komt ten alle tijden, **meneer Sleddering**, naar de gemeenteraad. Dus er wordt werkelijk geen euro uitgegeven van het bedrag dat nu geparkeerd wordt, voor welke werkzaamheden dan ook, totdat de gemeenteraad ermee akkoord is gegaan. Dan had **de heer Braam** nog een vraag over de middelen die in de overeenkomst zaten met het Rijk, u gaf aan tussen de twee en drie. Is 2,25 miljoen. Dat is de overeenkomst die gesloten is met de voormalig burgemeester Bezuijen en mijzelf met Rijkswaterstaat. Die middelen staan en die worden inderdaad in fase één toegekend, maar hebben werkelijk niets te maken met de tweede fase van de Beatrixlaan en dat is dan de ondertunneling. Dus tien miljoen moet nog bijgeplust worden en deze 2,25 komt van het Rijk. Ja, **mevrouw Koopman**, u geeft aan van ik wil echt die toezegging. Nou, bij deze, die toezegging ov zal worden meegenomen, waarbij wij ook altijd zeggen, mocht in de toekomst het zo zijn dat een tunnel niet nodig zou zijn, waar wij als college aan twijfelen, dan vallen deze middelen vrij, **meneer Karremans**, maar dan is het aan uw raad om te bedenken waar gaat zo'n bestemming heen. Dus om de middelen vervolgens weer uit de bestemming te onttrekken wordt uw raad ook een voorstel voorgelegd. Voorzitter, dat in eerste termijn.

Wethouder Keus: Ja, voorzitter, inderdaad de vragen die gesteld werden, die werden eigenlijk op de valreep door collega Lughart al beantwoord. Als we tot de conclusie komen dat een tunnel niet opportuun is, om wat voor reden dan ook, dan zal er een voorstel aan de raad worden gepresenteerd om de bestemmingsreserve vrij te laten vallen en die middelen komen dan weer beschikbaar voor het groeifonds, waar een nieuwe bestemming dan voor gezocht zal moeten worden. Dat waren volgens mij de vragen ten aanzien van het proces van het groeifonds.

De voorzitter: De heer Van der Meij nog in tweede termijn?

Tweede termijn

De heer Van der Meij (GBR): Ja, voorzitter, toch even in tweede termijn. Ik onderschrijf wat de heer Lughart stelde, de heer wethouder ... Dat het nu een belangrijke stap is dat de raad zich uitspreekt voor dit raadsvoorstel met betrekking tot de bestemmingsreserve omdat dan vervolgens de vervolgstappen genomen kunnen worden. We hebben als raad en college nog een bestuurstermijn tot maart. Hoe ziet het college het traject wat nu gevolgd gaat worden tot maart? Wat kan dit college, samen met de raad, nog tot maart doen? En zou het dan een idee zijn en ik ben er niet van om geld zomaar uit te geven, maar ik doe de suggestie

omdat het ook gewoon bewezen heeft in het verleden gewerkt te hebben en zo werken ook andere gemeentes, om gewoon een goede animatie te maken van wat zo'n tunnel, zo'n lange tunnel, voor Rijswijk en de regio betekent. Laat zien wat de potentie is voor Rijswijk als het gaat om een ondertunneling van de Beatrixlaan. Laat het niet een technische exercitie nu zijn, van wat tekeningetjes en wat schetsen, maar laat gewoon zien in beeldkwaliteit wat dat nu met zich meebrengt. Ja en die technieken die zijn nu zover, collega Van der Laar die kan prachtige VR- animaties ...

De heer Sleddering (VVD, ter interruptie): Gelet op de tijd, wij gaan toch niet op de stoel van de wethouder zitten hoe ze moeten communiceren? Of ze een video moeten maken of een diaprojectie. Wat is dit voor onzin? Kom op, stop hiermee. Aan de slag. Doen.

De heer Van der Meij (GBR): Het liefst leg ik morgen ook die tunnel aan, Coen, maar dat kunnen we nog niet doen. Daar zullen we toch eerst nog veel werk voor moeten verrichten en dit zou een eerste stap kunnen zijn als vervolg op het aannemen van dit raadsvoorstel.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja. Ik heb nog geen antwoord gekregen wat nu eigenlijk het kantelpunt is om ... En dat begrijp ik als die tunnel er niet komt, dat kun je het kantelpunt noemen, maar ik bedoel stel dat wij meer zouden moeten bijdragen, omdat andere partijen ons echt de duimschroeven aan draaien, dan dat we hier draagvlak voor hebben, zeggen we dan ook nou nee, die bestemmingsreserve die valt terug op dat moment? Of stel wat er uit die verkenning komt, u geeft zelf in uw raadsvoorstel aan dat die verkenning ook gunstige prognoses kunnen opleveren voor de verkeersdruk op de Beatrixlaan. Is dat inderdaad realistisch om te verwachten dat dat uit die verkenning kan komen? Geven we dan ook de lobby minder gewicht? Dat waren nog mijn punten uit de eerste termijn die niet beantwoord zijn.

De heer Braam (BVR): Nee, voorzitter, ik ben zelfs niet nieuwsgierig naar de antwoorden op de vragen van mevrouw Van Nunen.

De heer Lugthart: Voorzitter, om bij **mevrouw Van Nunen** te beginnen. Ja, wat is het kantelpunt? Ik zou andersom willen redeneren. We hebben het over een aanzienlijk bedrag wat de gemeente Rijswijk nu ook laat zien aan de regio, doe nu met ons mee, want wij hebben dit bedrag beschikbaar. Andersom redeneren zou erger zijn. Als we nu niet dit bedrag zouden reserveren, dat de regio tegen ons over twintig jaar zegt of over tien jaar of over vijf jaar, nou ja, jullie moeten vijftig miljoen bijdragen. Dat kunnen wij niet overbruggen, dat is onmogelijk. Dus om deze kans mogelijk te maken zetten wij dit geld nu apart. Ik zeg tegen iedereen hier, het is aan een toekomstige raad en een toekomstig college om daar een besluit te nemen en als men van mening is in die tijd, ik weet niet wanneer dat is, dat we daar andere keuzes voor maken, dan is dat altijd mogelijk. Tegelijkertijd zal ik zeggen ga alsjeblieft voor die leefbaarheid, want deze kans, als we hem kunnen verzilveren, is fantastisch voor Rijswijk om die twee kantjes aan deze kant aan elkaar te verbinden en die leefbaarheid op dat gebied te vergroten. **Meneer Van der Meij**, ik denk dat een animatie en een plan dat dat een goed idee is. Ik ga wel met meneer Sleddering mee, geef ons even de kans. Ik proef hier dat er consensus is om die bestemming te gaan vullen. Wij zullen dus ook komen met een plan waarin we een doorwerking geven van welke onderzoeken willen we gaan doen, wat gaat bijdragen, kunnen we een MKBA doen? Er moet een business case komen, dat gaan we al dan niet met de MRDH samen doen. Daar kom ik op terug. Laat ik zo zeggen, als ik het haal om iets van een voorbereiding te kunnen berekenen, maar dan moet ik even de slag om

de arm houden, dan neem ik die mee in de tweede halfjaarrapportage en dan is het aan uw raad om daar al dan niet een klap op te geven, dan kunnen we iets en dan zouden we nog na de tweede halfjaarrapportage plannen inzichtelijk kunnen maken of een animatie kunnen inzetten, maar dat duurt dan nog even drie, tweeëneenhalve maand.

De voorzitter: Wethouder Keus, nog een ... Dan kijk ik even rond of dit als akkoord- of als bespreekstuk ...

Akkoordstuk. Akkoordstuk. Dat is dan voor het eerst vanavond. Dan zijn de raadsvoorstellen allemaal besproken en gaan we door naar de informatiebrief die is geagendeerd.

13. IB 21 048 Regionaal Programma Laaggeletterdheid Haaglanden 2021-2024

De voorzitter: Dat is de informatiebrief nummer 48, Regionaal Programma Laaggeletterdheid Haaglanden. Op verzoek van de Partij van de Arbeid, mevrouw Van Nunen en met steun van Rijswijks Belang. Dus mevrouw van Nunen, u heeft het woord.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja, echt heel kort, collega's en ook wethouder. Dit is een regionaal plan in het kader van aanpak laaggeletterdheid. Ik wil graag van de wethouder weten wanneer kunnen we een lokaal plan laaggeletterdheid tegemoetzien? Ook met specifieke knelpunten waar de gemeente Rijswijk mee te maken heeft, nog steeds heeft, moet ik zeggen. Daar heb ik u natuurlijk al eerder om gevraagd. Dat wil ik graag weten, ook omdat andere gemeenten in de regio ook lokale plannen hebben en u kunt ook inzoomend op het regionale plan daar dingen uithalen die u meer accent wil geven in de lokale situatie en daar is ook budget voor. Dus wanneer kunnen we dat lokale plan tegemoetzien? En daarin wil ik dan toch nog wel even een pleidooi houden en ik hoop dat u dat ook doet voor bijvoorbeeld ons taalcafé en taalmaatjes en de ondersteuning daarvan die wegbezuinigd zijn bij Welzijn Rijswijk. Kunt u als ik dat zo aan uw vraag, kunt u daar extra aandacht voor geven dat in ieder geval ook bijvoorbeeld de NT1'ers, want daar hebben we het denk ik toch ook over als we het over laaggeletterdheid, die moeten we zeker niet over het hoofd zien, om het zo maar even te zeggen. Mensen die al jaren moeite hebben met lezen en schrijven en daar eigenlijk niet zelfstandig uitkomen, kunt u dat in uw lokale aanpak ook wat meer aandacht geven zou mijn vraag zijn. Er zijn ook andere initiatieven die ik hier in Rijswijk hoor die eigenlijk te weinig aandacht krijgen, maar daar hebben we het misschien op een ander moment later over, want dat zou zonde zijn als die zomaar zonder enig budget gewoon terzijde worden geschoven zonder ook duidelijke argumentatie wat ik heb gehoord. Kunt u daar even mij een geruststellend antwoord op geven?

Mevrouw Ten Brummelaar (RB): Ik zal het nog korter houden. Goed document. De vragen die ik had gesteld die waren beantwoord. De enige vraag die ik nu nog heb is of de wethouder kan vertellen hoeveel procent laaggeletterdheid er in Rijswijk is.

De voorzitter: Dan kijk ik het forum nog even rond of er nog anderen zijn die over deze informatiebrief een bijdrage hebben. Nee, dan gaan we door naar de eerste termijn van het college, wethouder Besteman.

Wethouder Besteman: En dank ook aan mevrouw Van Nunen en Rijswijks Belang dat ze dit onderwerp toch even geagendeerd hebben, want het is een heel belangrijk onderwerp. Een groot maatschappelijk probleem,

dus het is goed als we dat op de agenda houden, wat mij betreft. Het lokaal beleidsplan is in de maak. Ik hoop daar nog eind dit jaar bij uw raad mee terug te komen. De input die ik heb gehoord vanavond van de **Partij van de Arbeid**-fractie zal ik meenemen bij het verwerken in dat plan. Ik ben het absoluut eens met **mevrouw Van Nunen** als zij aandacht vraagt voor de NT1-groep, dat is absoluut een hele belangrijke groep en ook een groep die moeilijk vindbaar en te bereiken is, dus ik steun uw pleidooi om daar veel aandacht aan te besteden. De suggesties die u doet over andere initiatieven, nou, die hoor ik graag van u, dan kan ik dat mogelijk meenemen in het lokale plan. **Rijswijks Belang** vraagt naar een percentage laaggeletterden. Ja, ik kan u een schatting geven. We werken met elf procent van de bevolking, dus dat zijn forse percentages. Het is gebaseerd op aannames en er liggen CBS-gegevens onder, maar goed, dat is het percentage waar we mee werken hier.

De voorzitter: Dan is hiermee dit agendapunt afgerond en gaan we door naar het vragenuur.

14. Vragenuur

De voorzitter: Waarin alleen nog algemene en vragen en IB-vragen openstaan, de RA's die zijn geagendeerd. Dan allereerst mevrouw Van Nunen inzake verruiming giften.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Voorzitter, ik heb met de wethouder al contact gehad en die vraag is schriftelijk beantwoord.

De voorzitter: Dat is hartstikke mooi, dan gaan de door naar mevrouw Koegler, over de verzoek en bezwaarschriften, de behandeling daarvan.

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, de behandeling van verzoek en bezwaarschriften laten lang op zich wachten krijgen wij van meerdere inwoners te horen, dus wij vroegen ons af of het college dit beeld herkent en of het klopt dat AWB-termijnen overschreden worden en dat inwoners ook niet op de juiste wijze daarvan geïnformeerd worden, wat de oorzaak is en wat het college hieraan gaat doen.

Wethouder Keus: Ik probeer net zo snel de antwoorden te geven als dat de vragen gesteld zijn. Dit betreft geen AWB. De aanslagen die komen in februari binnen en daarop komt ook gelijk dan alle bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken komen ook binnen, dus het is ook ondoenlijk om dan binnen die termijn dat te doen. Dus daar geldt een andere wetgeving en dat is bepaald in de wet WOZ. Wat daar leidend is, is dat de bezwaarschriften binnen het belastingjaar, dus gewoon het lopende jaar, worden afgehandeld, dat is de termijn. We willen natuurlijk wel als gemeente dat sneller natuurlijk afhandelen dan heel het jaar wachten daarop, maar er is, zeker, wij erkennen inderdaad het beeld dat er vertraging is opgelopen. Het zit hem, ik kan hier niet omwille van de tijd helemaal in op de techniek, maar er is een technische hiccup geweest bij een upgrade en een database die gekoppeld moet zijn. We hebben wel alles in beeld, er zijn ook de mensen die bezwaar hebben ingediend, die moeten als het goed is ook bericht hebben gehad dat het iets langer op zich laat wachten, maar dat we wel binnen de termijn blijven en ja, wat gaan we eraan doen. We zorgen ervoor dat ja, de systemen en software gewoon goed werkt en daarnaast ook dat en daar zijn we dit jaar ook mee gestart met de mogelijkheid om mediation te doen, om niet heel dat traject in te gaan. Dat is een vorm die in ieder geval, waarvan ik goede berichten terugkrijg, dat dat een manier is om niet heel de bezwaarprocedure te

moeten ingaan, maar in een vroegtijdig stadium te kunnen komen tot een nieuwe taxatie en een nieuwe herwaardering. Dus, voorzitter, dat is voor mij ... Ik word trouwens nader geïnformeerd in de tweede halfjaarrapportage hierover. Daar gaan we wat uitgebreider in op deze situatie.

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, het is goed dat er al maatregelen genomen zijn. Het gaat niet alleen om bezwaarschriften WOZ, die inderdaad binnen het jaar afgedaan kunnen worden, maar ook om verzoekschriften over kwijtschelding die binnen acht weken afgehandeld moeten worden **en de reden waarom mijn fractie aanslaat is omdat die kennisgeving dat de behandeling langer op zich laat wachten niet binnenkomt.** Zowel digitaal niet als bezwaar- en verzoekschriften op papier. Dus misschien goed om daar intern nog eens even goed naar te kijken.

Wethouder Keus: **Ja, dat zal ik zeker doen en daar kom ik dan ook op terug (toezegging).**

De voorzitter: Dan mevrouw Koopman, vervolgvraag hierop?

Mevrouw Koopman (D66): Ja, mevrouw Koegler gaf al aan dat het inderdaad niet alleen om WOZ-bezwaarschriften gaat, die overigens door de mogelijkheid om vragen te stellen direct volgens mij soepeler zijn gegaan dan de jaren daarvoor, maar ook om simpele verkeersbesluiten, waar binnen zes weken na hoorzitting een besluit moeten worden genomen, die ook buiten de termijnen vallen. Dus wij hadden nog ... Wij waren zelf ook bezig vragen aan het opstellen, dus nog een aantal aanvullende vragen. Want waarom zijn er zoveel bezwaarschriften? Heeft u daar ook onderzoek naar gedaan waarom er zoveel bezwaarschriften zijn en waardoor je ook misschien buiten de tijd komt, want voorkomen van bezwaarschriften is natuurlijk veel beter dan dat die bezwaarschriften moeten worden behandeld. Wat is daarnaast van de bezwaarschriften die wel worden ingediend de oorzaak van de overschrijdingen? En wat doet u eraan om de oorzaken aan te pakken? En welke risico's loopt de gemeente door het overschrijden van die beslistermijnen? Want hoeveel indieners hebben bijvoorbeeld de gemeente in gebreke gesteld, hebben dwangsommen gevraagd of zijn naar de rechter gestapt? En ja, als het bij simpele besluiten al zo buiten de termijn ben ik benieuwd hoe dat bij wat complexere besluiten, hoe het daarbij loopt.

Wethouder Keus: Ja, voorzitter, dit zou eigenlijk een vraag zijn voor de burgemeester, die over juridische zaken gaat, maar de informatie die ik tot mijn beschikking heb is dat er om en nabij driehonderd bezwaarschriften per jaar afhandelen, waarvan ongeveer 35 uiteindelijk in beroep gaat. De informatie die ik heb is dat er in één geval de termijnen zijn overschreden, in ieder geval dat we in gebreke zijn gesteld. Je kan ook termijn overschrijden en dat er geen ingebrekestelling wordt ingediend, maar dat durf ik niet met zekerheid te zeggen, maar ja, ik heb niet het beeld, in ieder geval volgens mijn informatie, dat er grootschalig termijnen worden overschreden.

Mevrouw Koopman (D66): Nou, ik heb wel een aantal voorbeelden daarvan, maar die zal ik dan wel met de burgemeester opnemen, dat lijkt me zinvoller.

De voorzitter: Tot zover. En dan gaan we door naar de informatiebrieven, de vragen daarover. Mevrouw Kames over IB71, aandelen Stedin.

Mevrouw Kames (RB): Mijn vraag is. Er wordt in juni gezegd dat er geen verhoging zal komen, door wethouder Keus en er wordt in juli al gemeld dat er een verhoging komt betreffende de energiekosten, dat staat ook in het AD, ik heb die link ook meegestuurd en ik heb ook een tweede vraag gesteld: hoe moet het verder met de klimaatplannen, energietransitie, terwijl het financieel moeilijk haalbaar wordt? Dat waren mijn twee vragen.

Wethouder Keus: Ik heb uiteraard ook nog even naar het verslag gekeken, maar het ligt iets genuanceerder. Wij hebben de vraag gesteld aan de raad om te investeren in de preferente aandelen. Dat hebben we gedaan, zonder te lang het antwoord te maken, maar dat is dus om de eigenvermogenspositie van Stedin te versterken, waardoor zij tegen nog steeds gunstige voorwaarden, in ieder geval niet minder gunstige voorwaarden als zij dus een hogere schuldenpositie zouden hebben, geld kunnen lenen. Dat betekent dus dat zij die kosten die zij, dus minder hoge kosten voor die leningen, niet door hoeven te berekenen, maar in dit geval is ook uniek dat Stedin een monopoliepositie heeft en niet gaat over hun eigen tarieven. Die worden gereguleerd en ook wordt erop toegezien door de ACM, de Autoriteit Consument en Markt en die zet de tarieven en die beperkt ook. Die zorgt ervoor dat de consument, wij allemaal, beschermd te worden tegen een bedrijf dat een monopolist is en anders de prijzen veel te hoog zou kunnen zetten en dat mechanisme staat nu onder druk. Dus Stedin moet enorm echt voor miljarden investeringen gaan doen, alle netbeheerders bijna honderd miljard tot aan 2050, voor de energietransitie, maar zij kunnen door die ACM niet alle kosten daarvoor doorberekenen en daardoor blijft het tarief voor ons eigenlijk op een acceptabel niveau, maar die investering moet wel gedaan worden en daar knelt het dus nu. Daar zit dus ook de betaalbaarheid, dat is de volgende vraag, die staat daarmee ook onder druk en ik ga dat niet mooier maken dan dat het is. We gaan later dit jaar, komt binnenkort ook de Transitievisie Warmte en daarin zal ook duidelijk worden waarom die betaalbaarheid van energietransitie nu nog best wel spannend is en dat er een hoop moet gebeuren, ook vanuit het Rijk. Nou, vanuit dat opzicht goed nieuws dat er ook met Prinsjesdag zes à zeven miljard euro extra is voor klimaatbeleid gereserveerd.

Mevrouw Kames (RB): Nou, ik wil eigenlijk zeggen dat is eigenlijk hetzelfde als van het gas af, terwijl bijvoorbeeld Duitsland juist aan het gas gaat.

De voorzitter: Mevrouw Kames, u had geen vervolgvraag. We gaan door. Mevrouw Koopman. U heeft een vraag over IB72, uitbreiding dienstverlening aan ondernemers.

Mevrouw Koopman (D66): Heel kort. We willen graag de complimenten geven aan het financieel servicepunt hiervoor, maar we willen wel graag nog even weten of er een goede samenwerking is op dit gebied tussen de afdeling economie en het financieel servicepunt om deze ondernemers te helpen.

Wethouder Bentvelzen: Voorzitter, het antwoord is ja.

De voorzitter: Heel goed, dank u wel. Dan mevrouw Koopman, uw volgende vragen over de informatiebrief 74, parkeerboetes.

Mevrouw Koopman (D66): Ja, parkeerboetes, uit deze IB-brief blijkt dat er nog steeds eigenlijk geen lik-op-stukbeleid is en dat vinden wij eigenlijk wel schandalig, dit zou wel binnen een aantal dagen, weken zou je dat moeten weten en bij digitalisering verwacht je eigenlijk dat het beter wordt en niet slechter. Dus heel goed om

hier nog aandacht voor ... Hoe kunt u dit verbeteren en bij de evaluatie stonden nog drie vragen en die zouden nog terugkomen hierover. De vraag is of dit nog wordt gedaan en wanneer.

Wethouder Keus: Ik deel ook de mening dat de tijd tussen de constatering dat iemand geen parkeerrecht heeft en de naheffing, want we hebben het over naheffing en geen parkeerboetes, dat die tijd zo kort mogelijk is en daar is nu ook alle inzet wordt daar nu ook op gepleegd. De situatie is bekend, we hebben eerst natuurlijk heel het proces stopgezet, zowel om het proces en de techniek erachter, om dat allemaal echt heel grondig te onderzoeken of het nou allemaal klopt. Daarna zijn we tot de conclusie dat het weer verantwoord is om die scanauto weer te laten rijden en nu is het inderdaad de inzet om die tijd te verkorten zodat het ook duidelijk is oorzaak en gevolg dicht bij elkaar liggen. U zult er nader ook nog geïnformeerd worden en ja, er is inderdaad op dit moment ook een evaluatie gaande. Ik verwacht dat die het vierde kwartaal besproken kan gaan worden in de raad en daar worden vanzelfsprekend ook de vragen die bij de presentatie door de raad naar voren zijn gebracht ook meegenomen en geadresseerd.

Mevrouw Koopman (D66): Ja, het is wel heel vaag. Kunt u niet gewoon iets concreet zijn welke maatregelen nu genomen worden om dit te verbeteren?

Wethouder Keus: Ik kan natuurlijk daar concreet op ingaan, maar ik vind het ook belangrijk dat we de evaluatie ook afwachten, daar ook aanbevelingen uitkomen. Om één ding, we zijn met een dashboard bezig, dat is altijd een mooi instrument op vele andere beleidsonderwerpen ook, maar om aan te geven van dat we goed in kaart hebben doorlooptijden van die naheffingen, een aantal zaken wat in bezwaar nu is en wat in beroep is. Er hebben gesprekken plaatsgevonden, ook ik persoonlijk met de ketenpartners, die vrij complex is die gehele keten, om te voorkomen als daar ergens een kink in de kabel komt dat niet heel die machine door blijft draaien en dat we niet weten wat uiteindelijk de maatschappelijke impact van dit besluit is, maar dat we daar een vinger aan de pols houden. Dus er vindt intensiever overleg plaats, is ook mijn inzet eigenlijk ook om die keten onderling ook met elkaar periodiek in gesprek te laten gaan, om elkaar bij te praten over ontwikkelingen binnen hun column, om het zo maar te zeggen. Nou, parkeerloket blijft nog voorlopig ook aan. Ja en de evaluaties, dat zijn daar verwacht ik veel van. Dat is de scope, dat we ook lessen trekken, niet alleen voor dit proces, maar ook voor andere processen die we hebben binnen de gemeente. Ik hoop dat dit iets concreter is.

De voorzitter: Dan mevrouw Koopman had hier ook nog een tweetal vragen over informatiebrief 81, over de extra rijksmiddelen cultuur.

Mevrouw Koopman (D66): Ik hoop overigens dat die bezwaarschriften daar zijn vast buiten die driehonderd, maar goed, dat terzijde. Nou, goed dat er nu aanvullende invulling is van de ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Maar in de brief van de minister Van Engelshoven staat ... O, heb ik zelf verkeerd geschreven, maar minister Van Engelshoven staat ook duidelijk aangegeven dat het niet alleen voor het gesubsidieerde aanbod, maar ook voor het niet-gesubsidieerde aanbod kan gelden. En als ik zo de nadere regels zie dan geldt dat alleen voor rechtspersonen zonder winstoogmerk. Dus culturele ondernemers staan buitenspel hier, zoals productiebedrijven, dansscholen, ZZP'ers, andere culturele makers en ook zij behoren tot de Rijswijkse culturele infrastructuur en hebben last gehad van dalende inkomsten doordat de

cultuurorganisaties dicht waren. Waarom beperkt u het alleen tot de rechtsvorm zonder winstoogmerk? En mijn tweede vraag is: als ik ... Ik kijk vooral naar de tekorten op de exploitatierekening bij de noodsteun en niet naar de inkomstenderving. Organisaties die zelf zwaar gesneden hebben in hun kosten, ondanks de inkomstenderving krijgen daardoor geen steun, omdat ze geen exploitatietekort hebben, terwijl organisaties die op hun handen zijn gaan zitten en een hoog exploitatietekort hebben hier nu wel een beroep op doen. Waarom heeft u deze keuze gemaakt en niet naar inkomstenderving gekeken?

Wethouder Besteman: Ja, dank u wel, voorzitter en ook dank aan mevrouw Koopman voor het stellen van de vragen. Het is inderdaad als het gaat om de noodsteun beperken wij ons inderdaad. Dat doen overigens veel gemeenten, maar goed, dat is even terzijde, tot rechtspersonen zonder winstoogmerk. Dat kunnen wel niet-gesubsidieerde partijen zijn. Dus dat onderscheid wil ik nog wel even maken. Belangrijkste reden hiervoor is, is dat partijen, ondernemers, een aanvraag kunnen doen, een beroep kunnen doen op de landelijke regelingen, de TOG en de Tozo en de TONK. Nou, u kent ze allemaal, want u heeft daarnet ook een vraag over gesteld en wij hebben het uitgangspunt gehanteerd dat landelijke steun voor lokale steun gaat. Dus dat in zijn algemeenheid over de noodsteun. Het betekent niet dat met deze nadere regels helemaal geen steun mogelijk is voor partijen waar u op doelt, want ze kunnen wel als samenwerkingspartner natuurlijk meedoen in een aanvraag voor de twee andere stromen die ook in de nadere regels worden genoemd, namelijk die overbruggingsstroomsteun en de transformatiesteun. Dus dat is zeker, dat zijn die twee stromen waar deze partijen ook gewoon een beroep op kunnen doen. Als het gaat om de exploitatietekorten, dat is inderdaad ook een relevant aspect als het gaat om die noodsteun. Partijen moeten dan wel aangeven, aanvragen dat zij dat exploitatietekort hebben en dat is ook nadrukkelijk, dat stelt u ook als beoordelingscriteria, opgenomen. Want we vinden ook als college dat partijen zelf een verantwoordelijkheid hebben om te kijken wat ze zelf kunnen doen en we hebben ook gezien dat veel partijen dat gewoon naar vermogen zeker hebben gedaan, maar ook organisaties die geen exploitatietekort hebben kunnen natuurlijk ook voor die andere twee stromen, die in de subsidie worden aangegeven, die overbruggingssteun en die transformatiesteun, gewoon een aanvraag doen. Daarnaast is het natuurlijk zo dat we de subsidies hebben laten doorlopen en ook coulance betrachten als college als het gaat om de prestaties, dus dat is ook nog wat we gedaan hebben voor die partijen.

Mevrouw Koopman (D66): Ja, want u zegt zelf dat u kijkt naar organisaties die zelf ook wat hebben gedaan, maar eigenlijk door deze methode straft u die af, want mensen die zelf in hebben gegrepen in de kosten worden afgestraft omdat ze geen exploitatietekort hebben en degenen die niks hebben gedaan hebben een veel groter exploitatietekort en die krijgen wel steun en de tweede voor de organisatie met een niet-winst, het gaat niet ... Ze kunnen geen van drieën zelf aanvragen, want voor alle drie zijn ze uitgesloten volgens de nadere regels, dus alleen als je via een stichting werkt kan je dan als bedrijf beroep op die andere twee, noodsteun kan ik me voorstellen, maar die andere twee kunnen ze ook niet zelfstandig aanvragen, terwijl ze wel tot de interculturele infrastructuur behoren.

Wethouder Besteman: Ja, ik zal het kort houden. Kijk, we hebben als college gezegd en de raad heeft daar ook op aangedrongen om de te ontvangen rijksmiddelen in te zetten voor het culturele doel, het doel waar ze voor bestemd zijn en de minister heeft daar ook toe opgeroepen. De hoogte van het bedrag van het Rijk is

gerelateerd aan de reeds ondersteunende culturele infrastructuur van de gemeente en dat zijn de rechtspersonen zonder winstoogmerk, dus die koppeling is daar gemaakt. Maar het neemt niet weg en ik zal het nog een keer proberen toe te lichten, dat die noodsteun natuurlijk wel voor de eerste groep heel erg relevant is, maar die transformatie en die overbruggingssteun wordt aangevraagd door een groep, partners waarin bedrijven met winstoogmerk natuurlijk ook prima onderdeel van kunnen zijn en dat sluit ook heel erg mooi aan bij één van de uitgangspunten in de cultuurvisie waarin we die samenwerking tot stand willen brengen. Dus dat is de achtergrond van de keuze geweest.

De voorzitter: En daarmee ronden we deze bespreking af. Het vragenuur is hiermee ten einde gekomen en daarmee ook de vergadering. Het is tien over twaalf. Ik dank u allen aan voor uw inzet vanavond en ik wens u allen wel thuis.

Sluiting om 0.10 uur.